

POLICISTA č.11/2009 – Ročník 15.	
Z obsahu	
Na titulní straně foto Václav Šebek	
Reportáže	
Policejní Muzeum.....	2–5
Ani jedna gondola.....	20–23
Předsednictví EU	
ENLETS.....	6–7
Mise v Kosovu.....	7
Zahraničí	
Rodiče vidí děti na internetu.....	10
Nové možnosti pro uprchlíky.....	10
Supersklo má odolat útokům teroristů.....	10–11
Tvrdší postihy řidičů v Rakousku.....	10–11
Mekka – 30. výročí.....	12–13
Případ skončil po třech letech	
Na vlnách naděje.....	14–15
Internet	
Našli jsme pro vás na internetu.....	17
Rozhovor	
Dvě krajská ředitelství.....	18–19
Nové zbraně	
Moderní zaměřovače.....	25
Jak to chodí jinde	
VH-71 KESTREL.....	26–27
Portrét	
Tesi – vytrvalec na recepci.....	28–29
Školství	
Výcvikáři z Domažlic.....	30–31
Povídka	
Cracker – 1. místo soutěže Havran.....	32–34
Křížky u silnice	
Sportem (i) k trvalé koncovce.....	35
Z policejních archivů	
Hvězdná hodina outsiderů.....	36–37
Případy majora Zahrádky	
Totální zatmění.....	38–39
Kultura	
Nemocnice na konci životů.....	40
Lewis a vraždy.....	40
Milenium v druhé třetině	40
Sport	
Mistrovství republiky.....	41
Policejní mistři.....	44–45
Téma	
Po stopách bílých koní.....	46–48
Čtenářské soutěže	
Se stříbrným větrem.....	24
Křížovka.....	42
Noční klid.....	43

2005 "Faces of Death"

po 5 letech

**NEŽ SE
V MUZEU
ZHASNE**
(str. 2–5)

PREVENCE
SE MUSÍ VYPLATIT

MODERNÍ
ZAMĚŘOVAČE
(str. 25)

**ANI JEDNA
GONDOLA**
(str. 20–23)

VH-71 KESTREL
(str. 26–27)

MISTROVSTVÍ ČR
VE SLUŽEBNÍ
KYNOLOGII (str. 41)

**VÝCVIKÁŘI
V DOMAŽLICÍCH**
(str.30–31)

Měsíčník POLICISTA vydává MV ČR, odbor prevence kriminality

Ředitelka: Mgr. Jitka GJURIČOVÁ

TISKNE: Tiskárna Ministerstva vnitra, s. p. o., Bartůňkova 1159/4, 149 01 Praha-Chodov.

REDAKCE:

šéfredaktorka Mgr. Dagmar LINHARTOVÁ Grafická úprava a reprodukce: Kristina Pokorná
Příjem inzerce v redakci: tel.: 974 816 570 až 577, Inzeráty zasílejte na adresu redakce v tiskovém
PDF, nebo JPG, v barevnosti CMYK. Za obsahovou náplní a případné textové chyby v zaslaných
inzerátech v elektronické podobě redakce neodpovídá.

Adresa redakce: nám. Hrdinů 4, 140 00 Praha 4 Tel: 974 816 571, fax: 974 816 846

e-mail: redakce@mvr.cz, <http://www.mvr.cz/clanek/casopisy-policeista.aspx>
MK ČR E 5199 ISSN 1211-7943

Informace o předplatném, objednávky policistů a veřejnosti vyřizuje Tiskárna Ministerstva vnitra, s. p. o.
obchodní úsek, Bartůňkova 1159/4, 149 01 Praha 4-Chodov

tel.: 974 887 334, 335, 341, fax: 974 887 333, e-mail: pavel.komarek@tmv.cz Objednávky veřejnosti
a zahraničních zájemců vyřizuje: Předplatné tisku, s. r. o. Obchodní úsek Hvoždanská 5–7 CZ – 148 31
Praha 4 Roční předplatné činí 360 Kč Předplatitelům zasílá Jindřich Matouš, distribuce tiskovin.

Redakční uzávěrka 15. 10. 2009. Číslo 11/15. ročník vychází 6. 11. 2009.

Podávání novinových zásilek povoleno: Českou poštou, s. p. Odštěpný závod přeprava, č. j. 23/96,

dne 3. 2. 1996.

Nevyžádané rukopisy, fotografie a kresby se nevracejí. Za původnost a pravdivost odpovídá autor.

Některé příspěvky budou uveřejněny i v počítačové síti internet.

Odcházejí poslední opozdilci, dosud rušné chodby tichnou, skla vitrin už neodrážejí tváře návštěvníků. Exponáty se brzy ponoří do tmy, zmlkne jejich němá výmluvnost, v černotě zmizí vířící představy, které dovedou vyvolávat. Vzpomínky na dávné i novější zločiny, na zmařené osudy, na jejich smutné protagonisty.

NEŽ SE V MUZEU ZHASNE

Každé muzeum má svoji atmosféru, ale přece jen je rozdíl, procházíte-li mezi vitrinami plnými starých mincí nebo motýlů – nebo předmětů, které citlivějším náturám mohou nahánět hrůzu. Jak už bylo řečeno, kriminalistická část expozice Muzea Policie ČR nabízí spoustu možná nepovzbudivých, nicméně strhujících lidských příběhů. Stačí jen se dívat a mít trochu fantazie.

Uživatelé metamfetaminu. Muž a žena, oba feťáci, vyfočení v bodu „nula“ a pak po pěti letech. Životní historie v kostce, rozložená do čtyř fotek. Tenkrát a teď... Chvilky extáze, zaplacené pozdějšími abstáky, pozvolná a přesto tak rychlá degradace osobnosti, shánění peněz na drogu krádežemi a dalšími levotami, to vše se vepsalo do tváří kdysi docela mladých a docela pohledných lidí, že to bere až dech.

Expozice o prostituci, středověké, c. k. rakousko-uherské, ale i té dnešní je lechtivá, však sem mají přístup jen osoby starší 18 let. Mimo jiné tu stojí a sedí výtvarně zajímavé figuríny životních ztroskotanců. Tedy alkoholiků, bezdomovců a prostitutek, kterým spisovatel Kukla v „Bahně města Prahy“ přezdíval „nočníatka“. Tráví tu celkem svorně čas v jakési imaginární Jedové chýši či U staré paní. „Pryč a pryč je všechno, pryč jsou mé naděje,“ zpíval prý

v putyce Batalián doktor Uher, když ho z piedestalu skvělého advokáta srazila zrada milované bytosti – a následný chlast. Tak dlouho a často mu nosil soudní sluha skleničku vody k osvěžení výmluvných úst, až se zjistilo, že uvnitř je kmínka...

Že to holky z ulice nemají snadné, se už ví z dob londýnského Jacka Rozparovače. To byl rok 1888... Tělem se živila i slavná oběť Otýlie Vranská, třebaže ji protřelejší kolegyně považovaly za prostitutku nemehlo... Návštěvník se ale může podívat i na smyčku videa z mnohem novějšího případu. V červenci 2002 bylo v lese u obce Řitka nalezeno tělo zmasakrované prostitutky, kterou neznámý deviant oslovil v centru Prahy v Myslíkově ulici. Scénu prvotního setkání viděla kolegyně oběti a jejím úkolem při klasické rekognici bylo určit podezřelého mezi čtyřmi dalšími muži. Ve chvíli, kdy muž zopakuje inkriminovanou větu „Mám to

rád zepředu i zezadu,“ se svědkyně, jejíž tvář skrývá kukla, zapotácí. „To je on!“, sípe. Musí se opřít o stěnu domu, aby to rozdýchala „To je on!“

**Setkání první:
Důležitý? Ne, zajímavý!**

„Čeho si nejčastěji všimnu?“

S Mgr. Václavem Rutarem, správcem sbírek, procházíme mezi stálými exponáty. Po levici panely patřící případu sedminásobného vraha Mrázka, před sebou máme vstup do obnoveného Kriminalistického kabinetu, jakéhosi remaku proslulé výstavy z policejního komplexu budov v Bartolomějské z padesátých let minulého století.

„To je různé. Asi... Asi místa činu vraždy. Teď máme vlastně dvě, jedno ve stálé expozici, tam zbyl po těle jen obrys křídou. V rámci výstavy k 50. výročí vzniku Kriminalistického ústavu Praha existuje ovšem ještě jedno místo činu. Leží tam

Paní ředitelka Machutová si na fotografování vybrala mírumilovné prostředí, věnované dopravní policii.

Povídání s p. Rutarem, vedoucím sbírek, se ovšem neslo v chmurnějších barvách

Policejní motocykl přezdívaný Nanuk

mrtvola muže, podle všeho narkomana..."

Uměle vytvořená scéna působí přesvědčivě. Kolem je spousta feťáckého nádobíčka, včetně vařiče, ten člověk zřejmě vyráběl drogu. Jestli ochutnával až moc... Na prsou má zaschlou barvu, možná starou krev. Možná, že vůbec nezemřel na předávkování, třeba ho někdo bodnul během hádky o cenu uvařené dávky... Fantazii se mezi nekladou.

„Taky kufry, kterými mrtvola Otylie Vranské putovala na přelomu srpna a září 1933 na Slovensko, vnímám už zdaleka. Jsou dobře umístěny, doslova nastrčeny očím návštěvníka..."

Aby ne, však taky jde o jeden z nejatraktivnějších exponátů! Ale stejně je zajímavé, že v muzeu platí stejné principy jako v supermarketu, kde firmy platí za to, aby právě jejich zboží bylo v té nejlepší výšce a nejlepším úhlu, samozřejmě z pohledu zákazníka. Podle Václava Rutara tak možná někteří z návštěvníků muzea mohou snadno přehlédnout jeden chmurně výmluvný exponát, totiž lebku s vysekaným otvorem... Nejedná se ovšem o vraždu, ale o dílo sebevraha... Kde se vzalo to extrémní odhodlání k takové bolesti a zmaru? Může slovo ŠÍLENSTVÍ zapouzdřit něco tak šíleného? A vůbec – dokáží v záplavě kriminalisticky výjimečných exponátů zevšednět i ty nejotřesnější kruťámy?

„Samozřejmě. Časem přijde jistá profesionální otrlost. Musí přijít. Při instalaci nosíme Pilčíkovo prkno jako prkno, u tzv. orlického sudu, ve kterém spočívala na dně přehradu mrtvola, si dáváme leda pozor, abychom se neříz-

li. Máme tu truhlu, ve které kromě zavražděné milenky ležely i kameny jako zátěž. Berete je při práci do rukou jako věc, nemůžete myslet pořád na to, k čemu sloužily, vedle čeho ležely. I když přece jen... To Pilčíkovo prkno..."

Rozumím. Zdánlivě primitivní a neforná věc, ve skutečnosti obudně dokonalý stroj na znehybnění a umlčení vězněné, týrané a znásilňované oběti, kterou pohřbchu byla nezletilá dívka. Tady není třeba příliš fantazie, aby si našinec uvědomil, jaké bestiality je člověk schopen...

V rámci Kriminalistického kabinetu můžeme vidět vražedné nástroje, předměty, které popisoval ve svém Pražském pitavalu už Egon Ervín Kisch. Jaký je to pocit, když dávná historie našinci doslova podává ruku?

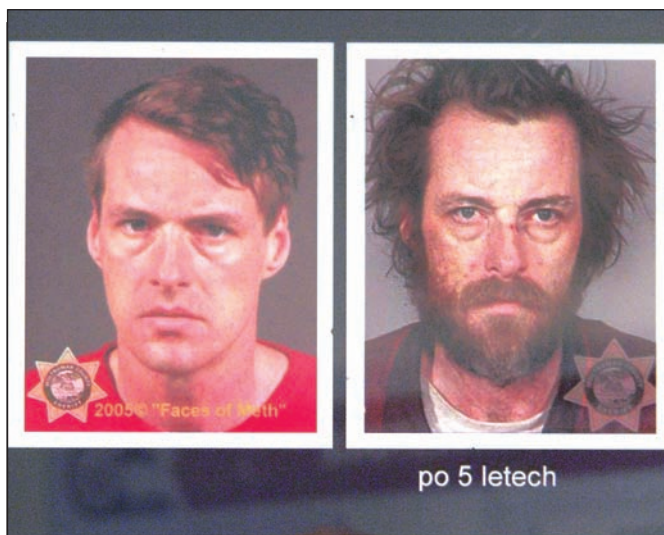
„Je to silný moment, jistě. O něčem si uděláte představu, pak to vidíte a dáte si to do souvislosti: To je ono! Já jsem muzejník, a proto jsem se třeba zajímal o starý, už neexistující kriminalistický kabinet. Něco jsme podědili do vlastních sbírek, znal jsem taky fotografie, na kterých jsem viděl kvalitní expozici – ne nějaké skříně, kam by policajti naskládali bez ladu a skladu vše zajímavé. Tehdejší ředitel Kriminalistického ústavu pplk. Němec byl rozhodně invenční člověk, věděl, čím chce zaujmout a jak toho nejlépe dosáhnout. To je i naše krédo – nedělat se důležitými, ale zajímavými!"

Navenek hodní pánové

Když sedminásobný vrah Václav Mrázek nasedl na kolo a dumavě projížděl krajinou, brali to lidé v jeho okolí jako další důkaz jeho uzavřené a jemné povahy. Nikdo netušil, že v kapse má pistoli a jeho snahou je *dostat ženu výstřelem...* Nepil, nekouřil, neutrácel, k ženským byl ostýchavý, až ho jedna z jeho známostí považovala za impotentního. Přitom Mrázek (vražedná série trvala od roku 1951 do roku 1956) byl sexem přímo posedlý, jenomže jinak než ti ostatní...

Hubertovi Pilčíkovi dokázali kriminalisté pouhé dvě vraždy, pak spáchal ve vazbě sebevraždu. Sliboval obětem tajnou cestu přes kopečky, svoje zákazníky ale vraždil... V jeho domě se našlo několik desítek párů bot, oděvů a dalších věcí, které rovněž patřily lidem, toužícím po roce 1948 zmizet z bolševického Československa. Lze se jen dohadovat, zda není Pilčík největším sériovým vrahem naší moderní historie... Taky jeho mělo okolí v úctě a oblíbenosti, dělníkům, kteří pokáceli strom, srdečně vynadal, že na něm hnízili ptáci!

Karel Kopáč prý svými svaly a znalostí bojového umění dokázal zdolat deset chlapů najednou. Společně s kamarádem z Rudné Vladimírem Kunou vymysleli v roce 1991 způsob dvojího ukládání: těla do sudů, sudy na dno Orlíku. Jedné noci se Kopáč vyboural v autě a ochrnul od pasu dolů. Superman mezi supermany se najednou stal mrzákem, neschopným ničeho, ani vyměšování... Ve výkonu trestu spáchal sebevraždu oběšením na tkaničce od trenýrek, poslední fyzický výkon chlapa, který

Jsou to opravdu oni?

Zakončení Pilčíkova prkna umožňovalo spoutané oběti dýchání, ale zároveň tlumilo její případný křik

svého času předčil v policejní URNĚ i své instruktory.

Setkání druhé: Vnuknutí u dvou kufrů

„Tak asi Pilčík... To prkno,“ odpovídá zamyšleně na naši otázku, zda existuje předmět ve sbírkách muzea, který nikdo nemine bez povšimnutí, Květoslava Kůsová, vedoucí odd. kulturně zájmové činnosti. „Jsou tu i posmrtné masky lidí jako byli nacisté Frank nebo Dalugee, oba říšští protektoři. Byli to svým způsobem šílenci, teď tu po nich zbyl kus ztvrdlé sádry. Ale lidé si je prohlížejí pozorně...“

Ano, každou chvíli přijde někdo z návštěvníků s poznatkem, že po tom či onom zůstal na masce původní vlas nebo řasa. Což není fantazírování, vždyť na spodní straně masky sedminásobného vraha Mrázka je taky k vidění v oblasti ucha miniaturní štětíčka vlasů...

„A samozřejmě Vranská. Dneska máme 2. září, šla jsem kolem a uvědomila jsem si, že přesně před 76 roky doputoval košícký a bratislavský vlak s jejím tělem na Slovensko. Najednou jsem si u té vitríny uvědomila...“

Paní Kůsová se usmívá, nejradši by svou myšlenku odložila stranou jako nonsens – ale samozřejmě, že ji chci znát.

„Otýlie Vranská byla jak známo Slovenka a mě najednou něco vnučko myšlenku, že právě proto tam vrah poslal kufrы s tělem. Aby se vrátila domů.“

Ať se ta holka vrátí domů na Slovensko... Zajímavá myšlenka! Až doposud se prakticky soudilo, že nikdy nedopadený pacha-

tel využil vlaků do Košic a Bratislavy jako nejvzdálenějších možných přímých spojů z Prahy, aspoň v měřítku tehdejšího Československa. Aby ne, každá hodina uplynulého času znamenala pro něj náskok! Ale co když opravdu byla slovenská trasa gestem?

Gestem, které vyšlo naplano, dodejme... Otýlie Vranská, ve zvláštním vagonu a v zaletované rakvi, spolu s kufrы a dalšími předměty doličnými, putovala zas brzy ze Slovenska do Prahy, kde 5. září proběhla soudní pitva, vedená proslulým Františkem Hájkem. Teprve 6. září znala policie totožnost oběti, později pohřbené do společného hrobu na pražských Olšanech. A čas? Ten přehrával a přehrává stále na vrahovu stranu.

„Může se i dáma stát mezi kriminálními exponáty otrlou?“

„Asi ano. Není to tak dlouho, co mi do muzea volal v rámci svého ranního vysílání moderátor jednoho soukromého rádia a vyzvídal, co tu máme zajímavého. Upozornila jsem na kufrы Otýlie Vranské, v patřičné zkratce vylíčila případ... A najednou jsem vnímala moderátorovy rozpaky, možná zděšení. Aby ne, bylo půl osmé ráno, posluchači snídali...“

„A vy jste jim k tomu servírovala rozřezanou Otýlii! Ale pojďme jinam, třeba existuje v exponátech něco, co vás těší, co vás nabízí pozitivní energii?“

„Je to modrobílý motocykl, užívaný dopravní policií v 60. letech minulého století. Pro svůj tvar má celkem pochopitelnou přezdívku Nanuk. Tak na něj se vždycky ráda podívám, vzpomenu si na mládí...“

Plány a touhy

Než by se Jiří Mikuš vzdal trucující milenky, radši ji zabil a prchl do zahraničí. Časem ho odtud přivezli v poutech před český soud. Řada indicií proti nepřiznávajícímu se Mikušovi netvořila ucelený kruh, pořád scházelo tělo, takže soud první instance ho poslal za ublížení na zdraví s následkem smrti na pouhých šest let do kriminálu. Mikuš se odvolal... Pět dní před jednáním Vrchního soudu, 20. 6. 2008, zasáhla vyšší „moc“: na hladinu jihočeské přehrady vystoupala velká bedna s milenci-mrtvolou. Přestože pachatel nasypal dovnitř řadu těžkých kamenů a navrtanými otvory umožnil přístup vodě, těžké břemeno vyplavalo jako korunní důkaz – ne zabít, ale vraždit! Pokud si chcete zkazit až přízračný epilog případu, uvěřte zlým jazykům, že spodní proudy silně rozvířili síťemi právě kolem plovoucí pytláci...

Ale nejsou jen pachatelé, logicky existují taky oběti a jejich pozůstatí. To jsou příběhy ještě smutnější. Co rozhodlo o smrti druhé Mrázkovy oběti? Návrat dvou dívek a jenom jednoho kluka s motorkou z tančovačky... Která s ním pojede jako druhá – a poslední? Po randičku zatoužila Marie, nechala s Rudou odjet Vlastu jako první, šla tiše nocí – a potkala svou smrt. Proč zemřela čtvrtá Mrázková oběť? Měla rande odpoledne u rybníka, maminka jí ale naložila spoustu domácích prací. Jiřina se vydala k opuštěnému rybníku až navečer. Třeba tam na mě pořád čeká, doufala... Byl tam, ale bohužel někdo jiný.

Alkohol, nikotin, neřest... Zkrátka Jedová chýše – jenomže ve vitrině.

Muzejní etuda v provedení sekery a lebky

Pamětník starých časů. Kdopak kdy do tebe, píšťalko, zadul služebně poprvé? A kdo naposledy?

Setkání třetí: Záhada dvanácti oslů

Paní ředitelka Muzea Policie ČR PhDr. Marcela Machutová nemá morbidní exponáty ráda.

„Je to možná paradox při zaměření našeho muzea, ale já prostě věci spojené se zlem a bolestí nemám ráda. Co mám ráda? V oddělení dopravní policie leží ve vitrině docela malá dřevěná píšťalka. Na tu se vždycky s potěšením podívám a vidím ty někdejší prvoprepublikové strážníky, jak od sebe sloužili na vzdálenost *dopisku*, byli často na ulicích vidět, pomáhali a chránili. To je pozitivní pohled!“

Muzeum na Karlově umístěné v budovách bývalého kláštera má svou historii, nepochybně temnou a možná i strašidelnou. Co by to bylo za středověké chodby, aby se po nich nepohyboval nějaký duch? Ostatně do muzea chodím už dost dlouho, abych nezaslechl o jakémsi duchovi, projevujícím

se zatím jen audio, bohužel nikoli video...

„Ano, máme tu ducha,“ odpovídá zcela vážně paní ředitelka. „Jmenuje se Klapálek. Přízvěmně si lze jeho existenci vyložit tak, že budova přes den přijímá hodně tepla, roztahuje se, zato večer, když návštěvníci odejdou, se ochlazuje, zmenšuje, což je doprovázeno řadou tajemných až strašidelných zvuků. Nebo takové padající listy na naší zahradě, to máte v noci jistojistý pocit, že za vámi někdo jde... Což jsou všechno vcelku logické teorie, ale my dobře víme, že to dělá duch Klapálek.“

Z dalšího vyprávění PhDr. Marcely Machutové se dozvídám, že Klapálek je pěkný zlomyslník.

„Někdy mi bere papíry, které jsem si zcela jistě položila na svůj pracovní stůl. Já pak obviňuji své podřízené, že mi je někým zašantročili, jsem na ně zlá – a Klapálek je ke všemu taková potvora, že mi ty listiny dává na nejnemožnější místa, kam já bych si je určitě, ale naprosto určitě nedala! Takže ze strašidel tu máme ducha, nejspíš byste tu našel i nějakého kostlivce ve skříni...“

Řeč se pomalu stáčí na historii Karlova a v oblíbených dějinách se paní ředitelka cítí jako ryba ve vodě. „Karel IV. ho vystavěl jako protiváhu Vyšehradu, jako jednu z mnoha pečeti své geniální osobnosti a svého vládnutí. Mimochodem, jsme o 11 metrů nadmořské výšky nad Vyšehradem.“

Starý augustiniánský klášter zrušil Josef II., bylo tu vojenské skladiště, chorobinec, oslárna... Oslárna? „Ano, když jsem v našem muzeu začala pracovat, dozvídala jsem se od starších kolegů, že v písemných doku-

mentech stojí, že na Karlově chovali tucet oslů, kteří s nákladem velkých vaků s vodou zásobovali cennou tekutinou okolí. Vrtalo mi to hlavou, na Karlově to s vlastní vodou byla vždycky bída... Po letech jsem ze starých písemností zjistila, že osli tu byli skutečně ustájeni, ale že vaky s vodou sem naopak donášeli.“

A co dějiny? Byly obzvlášť drsné? „No jéje! Zejména 18. století... Jednak tu francouzští vojáci ukradli a vypili spoustu lahví bezmála dvacet let starého vína, jednak pes Molous pokoušel jistého radního...“

Historka plyne za historkou. Jenže... Karlov zůstal i po staletí odlehlým místem. A Karel IV., jakkoli geniální, nemohl předpokládat, že v 19. století tu vznikne řada škol, ústavů a nemocnic, takže sem budou cíleně mířit studenti, profesori, pacienti, zdravotníci, pohřbíchu nikoliv návštěvníci Muzea Policie ČR...

„To máte pravdu. Potenciální návštěvník našeho muzea stojí před ryze demokracií volbou, jestli k nám půjde lán světa přes Nuselský most, nebo lán světa z náměstí I. P. Pavlova. Kdysi jezdila k dětské nemocnici tramvaj, zbytky kolejového obratiště zůstaly ještě v dlažbě před muzeem, ale teď se k nám nikdo veřejnou dopravou nedostane. I proto dáváme návštěvníkovi nadstandardní služby, chceme mu zaručit, že se mu cesta k nám bohatě vyplatí.“

Viktorín ŠULC
Foto Václav ŠEBEK

ENLETS

projekt pro více než jedno předsednictví

Datum: 29. dubna 2009. Místo: Praha. Čas: 9:00. Představitelé Policie České republiky se ujímají své předsednické role a zahajují druhé setkání skupiny ENLETS, neboli European Network of Law Enforcement Technology Services. Začíná dvoudenní jednání Národních kontaktních bodů pro bezpečnostní technologie za účasti více než poloviny členských států Evropské unie, Europolu, Cepolu a Evropské komise. Mezi pozvanými hosty jsou také zástupci Francie a Švédska, neboť na programu jednání je iniciativa, jejíž uskutečnění bude vyžadovat společné úsilí a postup nejméně tři po sobě jdoucích předsednictví.

Vraťme se ale o pár měsíců zpět, do března roku 2008, kdy nadcházející předsednictví Francie Radě Evropské unie přichází s jednou ze svých nesčetných novátorských myšlenek – vytvoření neformální sítě národních kontaktních míst členských států, jejímž posláním by se stalo prohlubování a zefektivnění policejní spolupráce na poli bezpečnostních technologií. Odstranění duplicity vývoje a výroby nových technologií a lepší výměna informací na celoevropském základě by znamenala nejen nesporné úspory finanční, ale i časové a personální a vedla by k celkovému zrychlení policejní práce. V neposlední řadě by došlo také k navázání důležitých neformálních kontaktů k detailním bilaterálním setkáním, které by se mohly realizovat i mimo organizovaná setkání sítě kontaktních bodů.

Na první schůzce kontaktních bodů, která se konala v říjnu 2008 v Paříži, byla tato myšlenka kladně přijata většinou členských států. Velmi obecně byla nastavena pravidla budoucí spolupráce, a to formou nabídky a poptávky bezpečnostních technologií. Členský stát, který vyvinul technologii, která by mohla znamenat přínos i pro jiné státy, tuto technologii představí a nabídne ostatním státům k využívání. Zatímco problémy, které na své technologické řešení ještě stále čekají, budou identifikovány s předpokladem jejich snazšího vyřešení společným úsilím několika zainteresovaných států.

Členské státy se také shodly na potřebě pravidelného opakování takovéhoto mezinárodních odborných seminářů, a to při zachování šestiměsíční periodicity. Následné setkání kontaktních bodů tak připadlo na české předsednictví.

Bezpečnostní technologie prioritou CZ PRES

V době, kdy se připravovaly priority českého předsednictví na pracovní skupině Rady EU Policejní spolupráce, byly jedním z navrhovaných témat také bezpečnostní technologie. Na základě výsledku prvního setkání kontaktních bodů, bilaterálních jednáních se zahraničními partnery a koordinačních schůzek s jednotlivými věcně příslušnými útvary Policie ČR bylo rozhodnuto o vytvoření návrhu procedurálních pravidel pro setkávání sítě těchto národních kontaktních míst, díky nimž by měl být navržen konkrétní systém výměny informací o nových technologiích a výměny praktických zkušeností s nimi v rámci policejní činnosti. Tímto způsobem by se docílilo snadnějšího uspokojování konkrétních potřeb v této oblasti.

Setkání skupiny ENLETS v Praze během CZ PRES

Program jednání byl rozdělen do dvou dnů, přičemž první den byl věnován teoretickým úvahám nad smyslem, posláním a dalším směřováním sítě ENLETS. Konkrétně byla diskutována potřeba zavedení formálních pravidel pro fungování a činnost ENLETS, nastavení systémové výměny informací a zkušeností a s tím související potřebou vytvoření doplňkového nástroje v podobě „elektronické nástěnky“, dále byly diskutovány možnosti financování konkrétních řešení a dalších aktivit ENLETS z evropských zdrojů. Cílem CZ PRES bylo v této věci získat informace o možnostech financování tří oblastí činnosti v rámci ENLETS z evropských zdrojů – následujících setkání sítě ENLETS, finanční spolupráce při vytváření elektronické nástěnky a samotné realizace konkrétních technologických řešení.

Druhý den vyplnily praktické ukázky fungování pravidel v praxi, resp. snahou bylo vyvolat na základě prezentace aktuálních potřeb národního státu reakci v podobě nabídky odpovídajícího technologického řešení. Zároveň byl dán prostor expertům pro prezentaci nabídek, tedy národních technologických řešení, která by mohla být využívána

i policejními sbory jiných členských států. Slova se tak ujali představitelé odborných útvarů Policie České republiky a přítomným hostům prezentovali originální řešení, např. společného mobilního pracoviště Policie České republiky a Ministerstva spravedlnosti České republiky, určeného k pomoci zúčastněným složkám při výkonu práva a pořádku na hromadných akcích, které je nejen účinným nástrojem pro zrychlení trestního řízení, ale v případě potřeby může sloužit také jako útočiště při hromadných neštěstích. Francie prezentovala svůj inovativní program zaměřený na možnosti zastavení moderních automobilů, bez použití násilných prostředků a přílišného risku policistů a nezúčastněných osob, proveditelný narušením elektronických komponentů vozidla vysláním elektromagnetického impulsu.

Závěrečná část setkání byla věnována závěrům z celého semináře. Především byla dosažena všeobecná shoda nad pravidly pro fungování a činnost sítě ENLETS. Každé aktuální předsednictví vyzve všechny národní kontaktní body k identifikaci aktuálních potřeb jejich policejních sborů. Úplný seznam těchto požadavků je následně předsednictvím rozeslán do členských států, které jsou vyzvány k zaslání jejich technologických řešení, jež by odpovídala identifikovaným požadavkům. V návaznosti na zaslání materiálů je předsednictvím připravena agenda nadcházejícího setkání, jehož délka může být dle potřeb prodloužena, případně se může během jednoho předsednictví uskutečnit více než jen jedno setkání.

Podpora byla vyslovena také nastavení systémové výměny informací prostřednictvím elektronické nástěnky, jejíž realizaci bylo věnováno setkání pracovní podskupiny ve formátu rozšířené Trojky, které se uskutečnilo na sklonku CZ PRES.

Českému předsednictví se díky velmi těsné spolupráci se zástupci Evropské komise také podařilo zajistit informování přítomných členů o existenci řady finančních programů využitelných pro oblast policejní spolupráce a zdůraznit některé důležité zásady při jejich využívání. Mezi nejdůležitější z nich patří existence konkrétní vize, jednoduchost a přehlednost zadání, konzistentnost s politikou Evropské unie a partnerství států při snaze o získání peněz na konkrétní aktivity.

Pražské setkání sítě ENLETS tak naplnilo svůj cíl a poslání. Jeho zhodnocení přítomnými delegáty bylo velmi pozitivní. Pozitivně bylo vnímáno také zástupcem Švédska, který ocenil způsob organizace setkání a jeho při-

pravu prostřednictvím výše zmíněných procedurálních pravidel a zvláště ocenil rozdělení jednání na část teoretickou a praktickou. Švédsko, jako nadcházející předsednictví, akceptovalo navržená pravidla fungování sítě ENLETS a s předstihem pozvalo přítomné delegáty na zasedání této skupiny během SE PRES.

Expertní setkání v rámci trojpředsednictví

Ačkoli byl návrh procedurálních pravidel odbornou skupinou v průběhu pražského setkání přijat, předsednické povinnosti tímto rozhodně neskončily. Především byla potřeba vyřešit otázku platformy elektronické nástěnky, jež by umožnila systémovou výměnu informací. Toto ale bylo již předmětem setkání v režimu rozšířené Troiky, jež se uskutečnilo v červnu 2009 ve Stockholmu. Úkolem této pracovní expertní podskupiny složené ze zástupců Francie, České republiky, Švédska a Španělska bylo zejména vypracování zadání pro potenciálního správce a provozovatele elektronické nástěnky, řešena byla také její konkrétní obsahová a formální stránka, např. byla diskutována otázka, jaké informace a v jakém formátu budou na této elektronické aplikaci vyvěšovány, jakým způsobem bude zajištěn uživatelský přístup do této databáze atd. Výsledek této expertní podskupiny byl následně využit pro samotnou realizaci elektronické nástěnky subjektem, který byl určen v rámci setkání sítě ENLETS během SE PRES.

ENLETS jako závazek nadcházejících předsednictví

V pořadí třetí mezinárodní setkání kontaktních míst pro bezpečnostní technologie ENLETS se uskutečnilo v prvním týdnu měsíce října 2009 pod předsednickou taktovkou Švédska ve Stockholmu. Cílem tohoto setkání bylo vybrat provozovatele elektronické nástěnky a znovu si promluvit o financování celé této skupiny a potažmo jednotlivých projektů sítě ENLETS z fondů Evropské komise.

Výsledkem Stockholmského setkání bylo rozhodnutí, že platforma elektronické nástěnky bude spuštěna v neodkladném termínu, tzn. nejpozději do konce měsíce října 2009. Do konce roku 2009 bude probíhat její zkušební provoz.

Dalším z projednávaných bodů bylo financování projektu ENLETS, konkrétně financování setkání ENLETS v budoucnu a financování konkrétních projektů vývoje technologických řešení, z fondů Evropské komise. Obě

dvě otázky financování budou však spadat do příslušnosti stávajícího a následných dvou předsednictví. Na tomto setkání byla vyslovena plná podpora k čerpání finančních prostředků z fondů EK, a to v podání iniciálních pobídek již zmíněnými členskými státy, konkrétně Švédskem, Španělskem a Belgií.

ENLETS – praktický příklad kontinuity předsednictví

České předsednictví v Radě EU již skončilo. Mnohé priority našeho předsednictví došly svého naplnění již v jeho průběhu. Některé, jako například fungování sítě národních kontaktních bodů pro bezpečnostní technologie, na své finální dokončení ještě čekají. Již nyní však můžeme zodpovědně říci, že projekt ENLETS od svého vzniku během FR PRES,

přes jednu z priorit CZ PRES a v tuto chvíli za podpory SE PRES směřuje k naplnění vytýčených cílů směřujících k budoucí aktivní výměně informací v oblasti bezpečnostních technologií mezi policejními složkami jednotlivých členských států.

Závěrem nám dovoluji poděkovat všem kolegům z dalších útvarů Policie České republiky, kteří nám svým vstřícným a přínosným způsobem pomohli při přípravě a realizaci priority bezpečnostních technologií.

**Autoři: pplk. JUDr. Jakub HLOUŠEK, OMV KPP
pplk. Mgr. Tomáš HOLUB, OMV KPP**

Zahraniční policejní mise

MISE V KOSOVU

Obvyčejný člověk by si asi mohl položit otázku, co přivede policistu na myšlenku nechat se „naverbovat“ do zahraniční mise. Touha po dobrodružství, mladická nerozvážnost, snaha někam to dosáhnout?!

Vystudovala jsem dvě vysoké školy – Filozofickou fakultu při Ostravské univerzitě v Ostravě, obor český a anglický jazyk pro základní školy; poté Pedagogickou fakultu při Masarykově univerzitě v Brně, stejný obor, ale pro střední školy. Pět let jsem strávila ve školství, jedno velké dobrodružství...

V roce 2002 jsem nastoupila k Policii České republiky a stala jsem tak před řadou dalších dobrodružství – Okresní ředitelství Praha-východ, Obvodní ředitelství Praha 1 (později Praha I), a nakonec vyvrcholení své dosavadní policejní kariéry – celorepublikový policejní útvar.

Do mise mě tedy rozhodně nepřivedla touha po dobrodružství. O mladické nerozvážnosti bych ve svém případě zcela jistě neuvažovala. Zbývá tedy snaha někam to dotáhnout, něčeho dosáhnout...

Před odletem do mise mě čekalo výběrové řízení, skládající se z jazykových zkoušek – anglický jazyk, a to v písemné, ale především v ústní formě; přezkoušení ze střeleb a z řízení terénního vozidla. Následovaly psychologické testy a pohovory a důkladná lékařská vyšetření. Když v polovině srpna roku 2007 zazvonil služební telefon, zda bych neměla zájem odletět do Kosova, neváhala jsem ani na okamžik. V době do odletu probíhaly poslední přípravy – vyzbrojení a vystrojení, ale také byl člověk nucen rozloučit se s rodinou, přáteli a kolegy. Zvláštní pocit. Nevíte, co vás čeká, co bude mise přesně obnášet a kdy se vrátíte...

Do Kosova jsem odlétala ke konci září roku 2007 spolu se šesti dalšími kolegy. Po příletu nás naštěstí očekávali naši čeští kolegové, kteří se o nás náležitě postarali a kteří nás do všeho potřebného zavedli. Po prvním týdnu stráveném v Police Training Centre (PTC – Policejní výcvikové středisko) jsme prošli dalším výběrovým řízením, jehož výsledek nám určil, kam budeme v misi zařazeni. Já jsem se stala členem inspekčního týmu – Committee for Prevention of Torture – Komise pro ochranu před mučením. V té době jsem pracovala pod hlavičkou OSN v tzv. misi UNMIK – United Nations Mission in Kosovo. Náplní mojí práce bylo společně s týmem mezinárodních kolegů jezdit po všech policejních stanicích v celém Kosovu a kontrolovat podmínky na těchto stanicích. Po roce této práce jsem prošla dalším výběrovým řízením a dostala jsem se tak na výběrové oddělení Válečného zločinu – War Crimes Investigations Unit. Jednalo se o velmi zajímavou, ale náročnou práci. Ono ze začátku mise je pro jednoho obrovský šok, když zjistíte, že nejde elektřina, že neteče voda, že drkáte zuby pod dekou při svitu svíček, že se nemůžete nikam dovolat... Na druhé straně, když ale vidíte radost a spokojenost ze strany místních lidí, ze strany kolegů – kosovských policistů, když hodnotíte společnou práci, všechny předchozí negativní pocity ihned vymizí.

Kpt. Mgr. Hana Kubicová s kolegyněmi v Kosovu

V listopadu 2008 jsme přešli pod záštitu Evropské unie a stali se tak členy mise EULEX. Ta je už mnohem specifičtější a vybírá si především profesionály. Díky svým předchozím zkušenostem z pátrání v rámci Prahy 1 a i díky svým znalostem ruského jazyka jsem se opět dostala na Válečný zločin – War Crimes Investigation Unit. Zde jsem nejprve pracovala jako vyšetřovatel, ale posléze jsem získala prestižní místo v exhumacním týmu, tzv. AMES – ante-mortem tým. Moje práce obnáší častá šetření v terénu, práci s lidmi, získávání informací, plnění administrativních úkonů a zejména účast při exhumacích. Na tomto místě je potřeba zdůraznit, že po válečném konfliktu v roce 1999 je v Kosovu stále kolem 1 800 pohřešovaných osob, ale bohužel zde jsou i neodkryté masové hroby.

Myslím si, že moje práce je v misi obrovským přínosem a že je velice dobře hodnocena ze strany mezinárodních nadřízených, kolegů, ale i kosovských policistů, a především místních obyvatel. Přesto mě usilí v této misi není prozatím u konce a každý, kdo má dost odvahy, by mohl pomoci stejně jako já a mnoho mých zahraničních i českých kolegů.

kpt. Mgr. Hana KUBICOVÁ
Foto archiv autorky

Schengenbusy pro cizineckou policii

Ve dnech 17. až 20. srpna 2009 se v areálu VPŠ a SPŠ MV v Holešově uskutečnilo instrukčně metodické zaměstnání obsluh vozidel určených ke zkoumání pravosti dokladů tzv. schengenbusů. Instrukčně metodického zaměstnání se pod vedením plk. Mgr. Huberta Langa – vedoucího oddělení dokladů Ředitelství služby cizinecké policie Praha účastnili zástupci Oblastních ředitelství služby cizinecké policie Plzeň, Praha, Brno, Ostrava, Inspektorátů cizinecké policie Praha, Cheb, Chomutov, Břeclav, Jihlava, odboru specializovaných činností, oddělení pátrání Praha a odboru specializovaných činností Frýdek Místek. Instrukčně metodické zaměstnání zahájil vedoucí oddělení dokladů ŘSCP plk.

Technika k odhalování pravosti dokladů

Mgr. Hubert Lang přivítáním všech účastníků a seznámením s organizačními záležitostmi. Následně policisté získali podrobnější informace ke konstrukci samotného

Společná fotografie účastníků IMZ

vozidla (rozměry, motor a jeho výkon, elektroinstalace, dobíjení vozidla, stožár s osvětlením atd.), byli seznámeni s obsluhou vozidel a technickými prostředky pro kontrolu pravosti dokladů, kterými jsou vozidla vybavena. Účastníci byli upozorněni na způsoby řešení problémů v souvislosti s prověřováním pravosti dokladů a tvorby dokumentace, podrobně se seznámili s parametry, způsobem ovládání a funkcemi videospektrálního komparátoru VSC 4plus. Na závěr instrukčně metodického zaměstnání osádky schengenbusů z ICP Chomutov a ICP Praha předali obsluhám nových schengenbusů z ObŘ SCP Brno a Ostrava své nabyté praktické zkušenosti.

V průběhu zaměstnání byla provedena praktická ukázka vozidla pro policisty služebně zařazené na předmětovém oddělení služby cizinecké policie VPŠ a SPŠ MV v Holešově pod vedením plk. Mgr. Ivana Foitla a také pro studenty ZOP odbornosti služba cizinecká policie v rámci výuky tématu cestovní doklady.

kpt. Mgr. Hana KUČNÁ
vrchní komisařka

90. výročí ZALOŽENÍ DOPRAVNÍ POLICIE

Vznosné fanfáry na nádvoří Muzea Policie České republiky na pražském Karlově patřily 8. října slavnostnímu setkání, pořádanému při příležitosti oslav 90 let od založení dopravní stráže, předchůdce dnešní dopravní policie. Za

účasti ministra vnitra Martina Peciny a policejního prezidenta Oldřicha Martinů proběhlo ocenění dopravních policistů, kteří se zasloužili o rozvoj dopravní služby. Součástí akce byl křest knihy o historii dopravní policie (autoři Marcela Machutová, Jiří Čadek, Čeněk Sudek a Leoš Tržil), stejně jako výstava služebních prostředků od historických vozidel po současnou techniku.

/vš/

Foto Václav ŠEBEK

OBRANÁŘSKÝ SPECIÁL

Sportovní klub policie Ostrava uspořádal ve spolupráci s městem Studénka již šestnáctý ročník „Obranářského speciálu“. Ředitel závodu mjr. Bc. Petr Kozák vysvětlil základní princip akce: Obranářský speciál je soutěž, jejímž účelem je přispět k úrovni vycvičenosti psů používaných při ochraně života a zdraví občanů i jejich majetku, při boji proti nebezpečným pachatelům zvláště závažných trestných činů, ale také při ochraně veřejného pořádku, a to napříč všemi bezpečnostními sbory České republiky. Jedenáct psovodů a psů se sjelo v pátek 11. září 2009 do Studénky. Síly přijeli změřit psovodi ozbrojených složek i psovodi „civilní“. Zúčastnili se také soutěžící z Polska. Vyzkoušet si atmosféru závodů mohlo letos poprvé sedm psovodů se psy v letošní novince „junior capu“.

Soutěžící přijeli do Studénky z různých koutů republiky – Jihlavy, Zlína, Prostějova, Ratiboře, Frýdku-Místku, Čelákovic-Mochova, Valašského Meziříčí, Ostravy, Nového Jičína, a soutěžili také „domácí“. Dvoudenní „psí klání“ bylo zahájeno v pátek večer, neboť soutěžící absolvovali také nelehké disciplíny za ztížených světelných podmínek (za tmy). Nicméně pronásledování a zadržení pachatele v noci patří ke každodenní službě ochránců zákona. Při této části soutěže mohli nejlepší získat padesát bodů. Cvik spočívá konkrétně v zadržení pachatele v určeném prostoru několika desítek metrů za tmy. A večer se pokračovalo další disciplínou, kdy pes měl zadržet pachatele v noční době, nicméně figurant se střetu se psem snažil na poslední chvíli vyhnout.

O cenné body se pracovní tým – psovod – pes, utkal v široké škále disciplín, počínaje poslušností přes obranné zákroky při inscenovaném napadení psovoda či zadržení prchajícího pachatele. Při plnění takto náročných úkolů se z celého startovního pole v průběhu sportovního klání postupně vykrystalizovali ti psi, kteří další soutěžící v jejich umění předčili, a zároveň ti ostatní získali do budoucna motivaci a náměty k další práci tak, aby se v následujícím ročníku mohli opět postavit na start a být tak ostatním náročnou konkurencí.

Nelehký úkol měli určitě figuranti, ale také rozhodčí, kteří si museli všimnout a spravedlivě ohodnotit mnoha různých detailů a dbát tak nad regulérností soutěže. Figurant-pachatel byl oblečen do celoochranného obleku – ringa. Soutěžní disciplíny imitují v podstatě reálné situace, se kterými se psovodi setkávají v každodenním životě. Pro každý cvik byl stanoven maximální počet bodů.

Zvláště letošní „junioři“, kteří přijeli poprvé vyzkoušet atmosféru soutěže, některé náročné zkoušky nezvládli nebo je absolvovali velmi obtížně. Viděli jsme i psa, který před figurantem utíkal nebo na něj pouze štkal, místo aby jej zadržel či zneškodnil.

V sobotu pokračovali soutěžící dalšími disciplínami. Psi měli za úkol nejen nalézt pachatele, ale také je označit. V případě napadení psovoda museli svého pána okamžitě bránit. I pro diváky byla zajímavá disciplína – likvidace výtržnosti. Diváci na tribuně stadionu se snažili vytvořit atmosféru fotbalového zápasu a pes měl zakročít proti výtržníkovi za značného povyku. Závod tak zahrnoval opět klasické situace ze služebního života. Ale psi měli za úkol zadržet i prchající pachatele nebo ty, kteří na ně útočili. Psa nesměly od úkolu zastrašit ani rozptýlit výstřely do vzduchu.

V průběhu akce bylo zřejmé, že se sešla skupina „zapálených“ kynologů, kteří přijeli nejen soutěžit, ale učit se jeden od druhého, zlepšit svůj způsob práce a také pomáhat mladším, začínajícím. Specializace kynologa je opravdu posláním, psovod se svému svěření musí věnovat již od štěňátka a výcvik vlastně pokračuje nepřetržitě.

Akci „zaštitilo“ město Studénka, starosta města Ladislav Honusek nejen soutěž zahájil, ale také po skončení akce předal vítězi výjimečný pohár – u příležitosti 50. let založení města.

A jak vlastně dvou denní „obranářský speciál“ skončil? První místo obhájil (stejně jako v loňském roce) domácí soutěžící ze Sportovního klubu policie Ostrava, Ladislav Zindler se svým psem Montym z Hücelovy vily.

Druhé místo obsadil polský psovod Robert Gwadera a pes Grom. Třetí, pomyslnou bronzovou příčku, zaujal Jaroslav Dlabáč se psem Argem z Městské policie Zlín.

Soutěž „juniorů“ patřila Novojičínsku. Nejlepší v soutěži „juniorů“ byl Robert Houdek se psem Adirem z Fouskova dvora (Sportovní klub policie Nový Jičín), následován Zlatuší Zajíčkovou se psem Clarkem z Kočičího dvora (Kynologický klub Ratibor) a třetí místo obsadil Bronislav Valenta se psem Renem z Hücelovy vily (Sportovní klub policie Nový Jičín).

Ale měště byly i další ceny. Vladimíra Cihelková se psem Oliverem Malidajem (Čelákovice-Mochov) získala nejvíce bodů v disciplínách blokování osoby, zadržení prchající osoby a kontrolní zadržení, oceněna byla proto zvláštní cenou.

A vítěz Mont Ladislava Zindlera získal i titul nejdůležitější pes. Cena byla udělena psu, který získal nejvíce bodů v disciplínách přepadení při pochůzce, kontrolní zadržení, likvidace výtržnosti apod.

A do třetice k Ladislavu Zindlerovi, který je nejen vítězem letošního (i loňského) ročníku, ale je také zkušeným kynologem, který své zkušenosti s výchovou a výcvikem psů každý týden trpělivě předává při výcviku zájemcům. V prostoru cvičiště ve Studénce prozradí lidem, kteří si pořídili psa, jak jej co nejlépe zvládnout a vycvičit pro běžný pohyb ve městě apod. Samozřejmostí je i výcvik poslušnosti psů, jak zvládnout psa radí i dětským, začínajícím kynologům. Vysvětlí důvod každého problémového chování psa a majiteli poradí také správný způsob, jak psa odnaučit nechtěným zlovykům.

Nicméně uznání si zaslouží všechny soutěžní pracovní týmy, diváci zažili opravdu kvalitní podívanou. Bylo vidět, že jde většinou o záněcené „pejskaře“, neboť je neodradilo ani horší počasí. Šestnáctý ročník speciálu je za námi, těšíme se na další! K sedmnáctému ročníku zveme všechny další psovody se psy, kteří si letos úžasnou akcí nechali ujit. Věřte, že jste přišli o nezapomenutelné zážitky i cenné zkušenosti.

Rok 1994 byl historicky prvním ročníkem „obranářského speciálu.“ Soutěž začínala ve Studénce, později proběhla v několika dalších městech. Zpět do Studénky se vrací speciál v září roku 2007, základny kynologického oddělu pořadatelů.

Bc. Petr KOZÁK
Bc. Gabriela HOLČÁKOVÁ

RODIČE VIDÍ DĚTI

NA INTERNETU

Ve Velké Británii přicházejí na trh hodinky, které díky technologiím GPS a GSM umožňují non-stop sledování toho, kdo je nosí.

Na první pohled jsou to běžné digitální hodinky ze zářivě barevného plastu. Uvnitř se však kromě hodinového strojeku ukrývá čip pro satelitní navigaci a technologie pro odesílání esemesek. Výrobce, anglická firma Lok8u, je začala prodávat za necelých 150 liber.

Hodinky dokáží určit svou polohu s přesností tří metrů a permanentně ji vysílají na specializovaný server, který ji vzápětí převede do map Googlu. Rodičům tedy stačí hodinky své ratolesti připnout a na počítači sledovat, kde se jejich dítě právě nachází.

Výrobce myslel i na to, že by si děti mohly hodinky sundat a někde je odložit. V tom případě se o tom rodiče záhy dozvědí prostřednictvím zprávy SMS, kterou o tom hodinky odešlou. Stejně tak se rodiče dozvědí, že dítě překročilo hranici zóny pohybu, kterou mu určili a poté její souřadnice zadali do počítače. Povolene zóny pohybu lze naprogramovat na určitou dobu, například když má být dítě ve škole.

V uzavřených prostorách, kde GSM systém nemusí být vždy funkční, začnou hodinky určovat svou polohu alespoň podle nejbližších převaděčů mobilních operátorů. Není to tak přesné, ale pro dané účely to bohatě stačí.

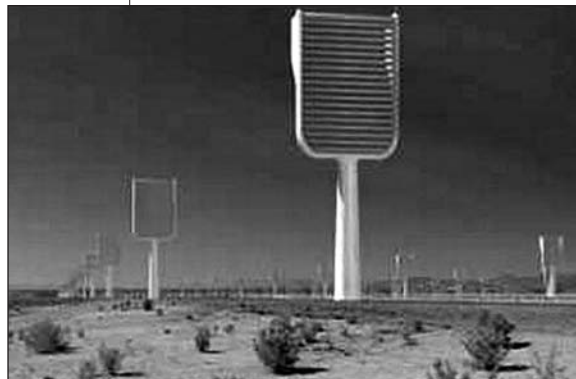
Baterie v hodinkách vydrží sto hodin a je možné ji dobít. Za možnost sledovat pohyb hodinek na internetu se platí měsíční paušál.

Steve Salmon, jeden z tvůrců hodinek, řekl: „Ztratit dítě z dohledu může být dílem okamžiku. Následuje panika a strach. Naše hodinky poskytnou rodičům více klidu a dětem v podstatě více svobody.“

UMĚLÝMI STROMY PROTI EMISÍM

Britští vědci navrhuji, aby oxid uhličitý, který se podílí na oteplování planety, kontinuálně odebíraly z atmosféry umělé stromy. Tyto „lapače“ skleníkového plynu by mohly být umístěny třeba u silnic a dálnic, a při vhodných úpravách sloužit třeba i jako reklamní poutače apod.

V příštích 20 letech navrhuji „vysadit“ těchto umělých stromů až 100 tisíc. Tým z Institutu strojního inženýrství se již řadu

Nové možnosti pro uprchlíky

Evropská komise v rámci boje proti nelegálnímu přístěhovalectví přišla s návrhy změn pravidel imigrace. Cílem je rozvinout v EU takzvané opětné usídlení uprchlíků ze třetích zemí a sblížit doposud roztržštěná opatření, která jednotlivé státy bloku zatím uplatňují. Do zemí EU by tak mohlo zamířit víc uprchlíků.

Opětným usídlením výkonný orgán bloku nazývá přesun uprchlíků z nečlenské azylové země do některého státu EU, kde mohou začít nový život pod trvalou ochranou. Jde třeba

o lidi, kteří uprchli z Iráku do sousední Sýrie a kteří se z bezpečnostních či dalších důvodů nemohou vrátit domů.

Na konci loňského roku se vyskytovalo v rozvojových zemích kolem 8,4 milionu takových uprchlíků. V Sýrii jich bylo kolem 1,1 milionu, v Pákistánu kolem 1,8 milionu. Dané země však nejsou schopny se z finančních či dalších důvodů s takovým náporům vypořádat, pomoci by proto měla i EU. V řadě případů jde o děti, starší či nemocné lidi.

Opětné usídlení nyní podle komise uplatňuje na základě ročních kvót deset zemí včetně ČR, ostatní ho provádějí ad hoc, tedy případ od případu. Mezi státy však neprobíhají konzultace či nějaká forma koordinace. Tento stav by měl navrhovaný program zlepšit. Zavést by se měly mimo jiné společné roční priority pro opětné usídlení, na jejichž základě by se mělo stanovit, kolik lidí ta či ona země přijme.

„Komise dnes činí významný krok, který jasně ukáže naši konkrétní solidaritu se třetími zeměmi, které přijímají velký počet uprchlíků,“ řekl eurokomisař pro vnitro a justici Jacques Barrot.

Komise současně ve svém prohlášení také zdůraznila, že zůstane na členských státech, zda budou chtít opětné usídlení provádět, či nikoli a kolik uprchlíků by tímto způsobem mohly přijmout.

O návrzích nyní budou jednat členské státy i Evropský parlament.

Podle vysokého komisaře OSN pro uprchlíky se odhaduje, že v roce 2010 bude ve světě kolem deseti milionů uprchlíků. Z nich bude třeba opětovně usídlit přes 200 000 z nich. Loni země světa nabídly podobné programy pro přibližně 65 000 uprchlíků. Do zemí EU odešlo něco přes 4 000 z nich, tedy jen asi sedm procent.

let zabývá dlouhodobým projektem, který by měl snížit důsledky rostoucího množství oxidu uhličitého v atmosféře. Nakonec byly ze stovek možností vybrány pouhé tři návrhy, které bylo možné skutečně technicky realizovat. Jedním z nich jsou právě umělá stromoradi.

Stromy by měly ve svých „větších“ zabudované filtry, kterými by plynné škodliviny zachytávaly a následně ukládaly pod zem podobně, jako je tomu v případě zachycování a ukládání emisí v energetickém průmyslu. Jeden umělý „strom“ by vyšel asi na 20 tisíc dolarů a za den by mohl pohltit až deset tun oxidu uhličitého. Pro porovnání – jeden přírodní strom průměrného vzrůstu váže denně „jen“ mezi 60 a 100 gramy skleníkového plynu.

SUPERSKLO MÁ ODOLAT ÚTOKUM TERORISTŮ

New York – Tým vědců z University of Missouri poprvé prezentoval širší veřejnosti svůj výzkum, zaměřený na výrobu skla, které by mělo odolat silným nárazům a explozím, pocházejícím například od teroristických útoků, hurikánů či zemětřesení.

Skla určená k tomu, aby odolala prudkým nárazům či výbuchům, už sice existují, ale jsou přesným opakem toho, na čem tým ze státu Missouri pracuje. Jsou drahá, velmi masivní a náročná na výrobu.

Základem nové technologie jsou podle univerzitních odborníků skleněná vlákna, obalená tenkou vrstvou plastu. Vlákna jsou prý o polovinu tenčí než lidský vlas.

Výsledkem tohoto nového postupu je, že sklo se neroztříští ani při velkých otřesech. Technologie je použitelná i pro velké skleněné plochy. K testům se zatím používají ruční granáty a dálkově odpalované nálože, ale vědci očekávají, že bude možné u skla docílit odolnosti i vůči silnějším otřesům.

„Pracujeme na tom, aby nové nerozbitné sklo bylo přiměřeně tenké a zhotovitelné z malého množství materiálu. A tím i cenově dostupné,“ tvrdí člen výzkumného týmu Sanjeev Khanna.

Na výzkumu se finančně podílí americké ministerstvo pro vnitřní bezpečnost, které na něj uvolnilo částku čtvrt milionu dolarů.

TVRDŠÍ POSTIHY ŘIDIČŮ V RAKOUSKU

V Rakousku platí od září přísnější tresty za porušování dopravních předpisů. Vyšší pokuty jsou ukládány za překračování povolené rychlosti i za alkohol za volantem. Opatření jsou součástí dopravního zákonného balíčku rakouské ministryně Doris Buresové.

Překročení rychlosti o 30 a více kilometrů v hodině mimo dálnici může vyjít přinejmenším na 70 eur. Spodní hranice pokuty dosud neexistovala.

Maximálně pak mohou hříšníci platit 726 eur. Za porušování předpisů na dálnicích navíc platí od září stejné sankce ve všech rakouských spolkových zemích. Při překročení rychlosti o 40 kilometrů v hodině v obci a o 50 mimo obec hrozí dopadným řidičům pokuta nejméně 150 eur a odebrání řidičského průkazu na dva týdny.

Zvyšují se také tresty za řízení pod vlivem alkoholu. Pokud má řidič v krvi mezi 0,5 až 0,79 promile, pokuta může činit 300 až 3 700 eur. Dosud to bylo 218 až 3 633 eur.

PROTI ÚMRTNOSTI NA EVROPSKÝCH SILNICÍCH

EU se dlouhodobě snaží snížit úmrtnost na evropských silnicích. I přes nově zavedenou legislativu a osvětové kampaně za bezpečnější silnice se pohybuje počet obětí dopravních nehod na evropských silnicích každoročně kolem 40 000.

EU si ve třetím Evropském akčním programu pro zvýšení bezpečnosti silničního provozu přijatém v roce 2003 stanovila ambiciózní cíl – do roku 2010 snížit počet obětí dopravních nehod oproti úrovni z roku 2001 o polovinu. Prozatím se cíl nedaří naplnit. Počet usmrcených na evropských silnicích klesl pouze o třetinu. Nejlépe se v tomto směru daří Francii (– 48 %), Portugalsku (– 47 %) a Španělsku (– 44 %).

Unie v této oblasti přijímá novou legislativu. V souladu s ní je například od roku 2006 povinné pro všechny cestující v motorových vozidlech připoutání bezpečnostními pásy a pro děti povinný „vhodný zadržný systém“. Právě letos slaví bezpečnostní pásy 50 let od svého uvedení na trh. Dle neziskové organizace ETSC za dobu své existence zachránily jeden milion životů. V Unii je sice připoutání pásy povinné, ale z údajů ETSC vyplývá, že na předních sedadlech se připoutává 90 % a na zadních jen 70 % cestujících v autech. V západní a severní Evropě lidé v autech používají bezpečnostní pásy častěji než v Evropě střední a východní.

Alarmující je počet dětských úmrtí na silnicích. Dopravní nehody jsou stále nej-

Člověk s 0,8 až 1,19 promile alkoholu v krvi musí počítat s případnou pokutou minimálně 800 eur, dosud to bylo 581 eur. Horní hranice je stejná jako u „méně opilých řidičů“, tedy 3 700 eur.

Pokud policie kontrolovanému naměří přes 1,6 promile alkoholu v krvi, bude se muset tento řidič vzdát řidičského průkazu na půl roku.

Nová pravidla se týkají i bezpečnosti dětských pasažérů. Pokud nebudou děti řádně připoutány v dětské sedačce, budou muset řidiči navštěvovat kurzy.

Peníze z pokut by měly z větší části plynout do dopravního bezpečnostního fondu. Do něho kvůli úsporným opatřením v krizi rakouská vláda nyní přispívá méně.

**Dvoustranu připravil
Jaroslav LINHART**

častější příčinou úmrtí dětí a mládeže. Z průběžné hodnotící zprávy třetího Evropského akčního programu pro zvýšení bezpečnosti silničního provozu jasně vyplývá, že je velmi důležitá osvěta o bezpečnosti přepravy dětí a mládeže v motorových vozidlech.

Evropská komise za účelem snížení počtu nehod založila iniciativu Evropská charta bezpečnosti silničního provozu. Jedná se vlastně o výzvu občanské společnosti, aby se aktivněji zapojila do šíření osvěty o dopravní bezpečnosti. Signovalo ji zatím asi 300 organizací.

EU také plánuje zavedení evropského řidičského průkazu. Cílem evropského řidičského průkazu je harmonizovat a zpřísnit předpisy pro udělení řidičského oprávnění a ukončit dosavadní „turistiku“ za řidičskými průkazy. Stává se totiž, že lidé, kteří v jedné členské zemi poruší předpisy a řidičský průkaz je jim odebrán, získají řidičské oprávnění v jiné zemi.

MEKKA

– 30. VÝROČÍ

K rozsahem největšímu teroristickému skutku spojenému s bráním rukojmích došlo právě před třiceti lety, od 20. listopadu do 4. prosince 1979. A došlo k němu v samotném srdci islámu, kterým je saúdskoarabské město Mekka, do něhož je neumuslimům zakázán vstup pod trestem smrti. Navíc se to stalo na nejsvětějším místě, v takzvané Velké mešitě s vlastním názvem Al-Masdzíd al-Haram, na jejímž prostorném nádvoří obklopeném kolonádou a sedmi minarety stojí Ka'ba s posvátným černým kamenem.

Pout' do Mekky, hadždž, je jeden z pěti pilířů islámu. Má ji vykonat alespoň jednou za život každý pravověrný muslim. Každoroční velké pouti se tak zúčastňují zhruba dva miliony vyznavačů islámu z celého světa, dříve i víc. Takové množství poutníků způsobuje řadu bezpečnostních problémů a v minulosti došlo k mnoha tragickým událostem. Nejrizikovější je takzvané kamenování satana v údolí Miná, kde lidem hrozí ušlapání.

Před třiceti lety byla bezpečnostní opatření ještě v plenkách. Brzo ráno 20. listopadu 1979, tak jako mnohokrát předtím, bylo nádvoří Velké mešity naplněno muslimy, kteří prováděli tawáf, tedy obcházeli povinných sedm rituálních okruhů kolem posvátného kamene, modlili se a čekali, až se budou moci kamene dotknout. Na nádvoří jich v té době bylo kolem 50 000. Zpočátku vše probíhalo podle věkovitého scénáře, ale najednou se v rukou několika poutníků objevily automatické zbraně. Z předem obsazených strategických míst začali pálit do davu. Jejich cílem byli především policisté; ti byli neozbrojení, protože na posvátné místo je zakázáno nosit zbraně.

V čele po zuby ozbrojených teroristů, z nichž někteří se dostavili i se ženami a dětmi, stál příslušník beduínského kmene Nadžd, Džuhajmán al-Utaibí. Ten se zmocnil imámovy mikrofonu a informoval přítomné, že s ním přichází mahdí. Mahdí, což může být i jméno, lze přeložit asi jako „bohem správně vedený“. Podle islámské tradice se má objevit před

Džuhajmán al-Utaibí během procesu, ve kterém byl s dalšími 63 rebely odsouzen k smrti

koncem světa a nastolit spravedlivou vládu islámu. V minulosti se už takových spasitelů objevilo víc a někdy to bylo záminkou pro závažné nepokoje, povstání či válečné akce. Džuhajmánův mahdí byl jeho bratranec Muhammad bin abd-Alláh al-Kachtání, údajně přímý potomek proroka Mohameda. Jejich akce ve Velké mešitě pak započala prvního dne roku 1400 podle islámského kalendáře, což bylo datum, na které jedno z mnoha proroctví předpovědělo příchod mahdího.

Sám Džuhajmán byl islámský duchovní, bývalý desátník saúdské národní gardy a student islámské univerzity v Medině. V době obsazení Velké mešity mu bylo asi 39 až 44 let. Utaibí a Kachtání s dalšími společníky z univerzity vytvořili už v roce 1973 agresivní muslimskou sektu, Muslimské bratrstvo, která o šest let později obsadila Velkou mešitu. Kromě občanů Saúdské Arábie se akce zúčastnili Jemenci, Kuvajťané, Egypťané, Súdánci, Libyjci, Pákistánci, Íránci, Iráčané, ale také několik afroamerických muslimů z USA. Deklarovaným cílem bylo svržení „korupční“ saúdské královské vlády, jež prý kvůli soustavné a „agresivní westernizaci“ země ztratila legitimitu. Hodlali například v zemi zakázat nejen alkohol, ale i cigarety, televizní vysílání a vzdělávání žen.

Utaibí a Kachtání nebyli bezvýznamní náboženští snůlkové. Měli slušnou řádku vyznavačů a následovníků, díky jejichž štedré podpoře nebyli bez finančních prostředků. Podporovatele našli i mezi příslušníky elitní saúdské národní gardy. Útočné oddíly ve Velké mešitě a na dalších místech tak byly zčásti ozbrojeny loveckými puškami, avšak většina teroristů měla moderní automatické zbraně, pocházející stejně jako střelivo a ochranné masky právě ze skladů národní gardy.

Přepravu zbraní a jejich ukrytí v některých z bezpečtu skrýší, které skýtá rozsáhlý labyrint v podzemí Velké mešity, už předem zajistili sympatizanti teroristů právě z řad národních gardistů. Stojí za zmínku, že jedním z nich byl Mahrús bin Ládín, bratr pozdějšího šéfa Al Kajdá Usámy. Jeho stavební společnost v té době prováděla v mešitě opravy, a tak není vyloučeno že materiální zajištění teroristů se dostalo na místo v jejich kamionech. Mahrús jako jediný z aktivních spiklenců přežil.

Většina teroristů měla za sebou vojenský výcvik a na akci v mešitě se připravovali dalším cvičením. Počet účastníků teroristické akce není přesně znám, většina pramenů uvádí 400–500. Ozbrojenců s vojenským výcvikem snad mezi nimi bylo kolem dvou set.

Jakmile na nádvoří Velké mešity padly první výstřely, vypukla panika a neovladatelný dav se snažil dostat ven. Několik poutníků bylo ušlapáno, většině se podařilo z mešity uprchnout. Teroristům se však podařilo získat na 6000 rukojmích, se kterými se – kromě hlídek – stáhli do podzemí Velké mešity. V 5 hodin 50 minut imám Mohammed ibn Chálil informoval o přepadení úřady.

Kolem sedmé hodiny dorazila zhruba stovka policistů v autech. Dostali se však do masivní palby a téměř žádný z nich nevyvázl bez zranění. Následovalo několik vln útoků jednotek národní gardy. To je jedna z pěti složek saúdských ozbrojených sil, která plní především vnitřně bezpečnostní úkoly. Vojáci však

nebyli na dobývání mešity nijak připraveni, improvizovali... Palba dobře opevněných rebelů a odstřelovačů na minaretech byla zničující. Na místech útoků zůstalo několik zraněných saúdských vojáků, jejichž kamarádi se pokaždé rychle stáhli bez jakéhokoliv úspěchu. Podobně dopadli narychlo povolání Pákistánci z nedaleké základny. K večeru byla celá Mekka evakuována.

Současně se ale musely řešit nábožensko-etické problémy: jednak již zmíněný zákaz vstupu se zbraněmi, který se vztahuje bez výjimky na každého, jednak právo na azyl – kdokoli vstoupí na nejposvátnější místo islámu, má tam právo na ochranu a nikdo ho nesmí napadnout. Saúdské duchovní instituce tyto problémy definitivně vyřešily, až když už bylo po všem. Je však jasné, že za těchto podmínek akce saúdských vojáků, bez výjimky věřících muslimů, nemohly být dostatečně jednotné a rozhodné.

Druhý den – 21. listopadu – se opakoval útok pod velením prince Najefa ben Abdel Azii. Tentokrát byl veden větší silou, ale výsledek byl stejný, jen mrtví a ranění, ale většina na vládní straně a bohužel také mezi rukojmími. Třetího dne kolem desáté hodiny se vládní vojsko 3000 gardistů, podporované dvanácti obrněnými transportéry M-113 a pěti vrtulníky Bell UH-1 Huey, pokusilo znovu vniknout do mešity a osvobodit rukojmí. Ani podpora těžké techniky nepřevážila vítězství na vládní stranu. Teroristé zničili pancéřovkami tři transportéry a podařilo se jim sestřelit jeden vrtulník.

Saúdský král Chálíd tušil, že jde o akci reálně směřující ke svržení jeho režimu. Navíc mu bylo jasné, že osvobozovací akce není v silách jeho vojáků, a telefonicky se obrátil se žádostí o pomoc na francouzského prezidenta Valéry Giscarda D'Estaigna. Na jeho rozkaz ještě též den, 23. listopadu, odletěli do Mekky kapitán Barril a další dva specialisté z francouzské protiteroristické jednotky četnictva GIGN. Po přiletu Barril požádal o plány Velké mešity. Ty ovšem neexistovaly a navíc se ukázalo, že podzemí mešity nikdo podrobně nezná. Dále se zjistilo, že Francouzi jako „nevěřící“ nemohou nejen vstoupit do mešity, ale ani do Mekky samé. To se ale nakonec podařilo vyřešit; Francouzi prý (formálně) přestoupili k islámu a mohli se souhlasem představitelů saúdské vlády provést průzkum města. Saúdská vláda se ovšem k těmto otázkám dodnes jasně nevyjadřuje. Neoficiální informace tvrdí, že Francouzi prý měli od své vlády nařízeno vystupovat pouze v roli poradců a vést výcvik domácích vojáků a policistů, nesměli se zúčastňovat bojových akcí a údajně do Mekky vůbec nevstoupili. Také není příliš jasné, kolik jich vlastně do Saúdské Arábie přiletělo. Jiné prameny totiž tvrdí, že Barril měl s sebou čtyři poddůstojníky, další se zmiňují dokonce o čtyřech desítkách protiteroristických bojovníků.

Po důkladném průzkumu příslušníci GIGN předložili saúdským představitelům strategický plán dobytí nyní opevněné mešity a jejího podzemí. K provedení útoku byly pečlivě vybrány zhruba dvě stovky loajálních vojáků a důstojníků saúdské národní gardy. Byla stanovena jejich výzbroj a výstroj včetně neprůstřelných vest a ochranných masek. Vzápětí Francouzi zahájili jejich výcvik v nočním podzemním boji (v mešitě byla odpojena elektřina) s používáním plynu a rozmísťováním náloží k vyražení dveří. Barril požádal francouzskou vládu o zaslání tří tun slzného plynu, třiceti zapalovacích zařízení, dvou set plynových masek a 50 kilogramů výbušniny. Akce v podzemí se nakonec mělo zúčastnit 90 vojáků rozdělených do 30 skupin po třech (obsluha vrhače, voják s náloží a obsluha vysílačky).

4. prosince bylo vše připraveno a v pohotovosti, tři tisícovky vojáků neprodyšně uzavíraly vnější okruh kolem mešity. Úderem desáté hodiny se spustila těžká palba z 90mm kanonu, 20mm Oerlikonů a z kulometů na odstřelovače na minaretech. Vzápětí vjely na nádvoří mešity obrněné transportéry a se svými kulomety doslova lovily všech živé, co se objevilo nad povrchem země. Teroristé kladli tuhý odpor, bojovali doslova do posledního dechu, a tak boje na povrchu trvaly téměř dvě hodiny.

Jakmile byl odpor na povrchu umlčen, dělostřelecké granáty a výbušniny otevřely zabarikádované vchody do podzemí a útočné skupiny s plynem vstoupily do určených sektorů. V podzemních bojích se bohužel projevil takzvaný stockholmský syndrom. Rukojmí, kteří byl dlouho věznění teroristy, bojovali na jejich straně. Dobře naplánovaná a zabezpečená akce se zdařila, byť hluk výbuchů, výstřelů a výkřiků raněných, který se odtud ozýval, utichl až kolem 14. hodiny.

V závěrečném boji o mešitu příslušníci vládních sil utrpěli jen lehká zranění. Během celých dvoutýdenních bojů o mešitu však bylo pravděpodobně usmrceno 127 vojáků, 451 dalších utrpělo různá zranění. Počet civilních obětí nebyl nikdy zveřejněn, byly jich nejméně stovky. Jen v závěrečném boji o podzemí mešity zahynulo 255 „zadržovaných věřících a rebelů“, více než 600 jich bylo zraněno. Spravedlnosti prý neunikl ani jeden rebel. Kolem 170 jich bylo zajato v podzemí mešity. Ženy byly uvězněny, děti umístěny do dětských domovů. Šedesát čtyři dospělých bojovníků bylo po drsném mučení odsouzeno k smrti. 8. ledna 1980 byli veřejně popraveni stětím. Mezi popravenými byl i vůdce teroristů Džuhajmán al-Utaibí, zatímco „mahdí“ zahynul v boji v podzemí mešity.

Na bezpečnost poutníků dnes dohlíží veliké množství – až kolem 60 000 – vojáků s patřičným výcvikem. Počet poutníků podléhá určité regulaci.

Milan KOVÁŘ, Přemysl LIŠKA

SOUKROMÉ BEZPEČNOSTNÍ SLUŽBY V RUSKU

V Moskvě se konal brífink na téma soukromé ochrany, na němž se bilancovalo, hodnotilo a navrhovalo, jak dál v nových podmínkách. V Rusku kontroluje činnost nestátních bezpečnostních struktur ministerstvo vnitra Ruské federace. Tento druh podnikání patří v Rusku k nejmladším, bezpečnostní služby tam fungují teprve 17 let; ale také k nejdynamičtěji se rozvíjejícím. K dnešnímu dni v RF existuje na třicet tisíc nestátních ochranek, v nichž našlo uplatnění více než 745 000 lidí.

Jak ale dokazuje analýza provedená MV, tento bouřlivý kvantitativní nárůst BS doprovázel spíše pokles kvality poskytovaných služeb. Jen v prvním pololetí tohoto roku bylo v činnosti soukromých BS zadokumentováno víc než 24 000 případů porušení vnitřních právních norem. Z analýzy vyplývá, že z nemalé části se na této skutečnosti podílí kvalita výběru a přípravy zaměstnanců. Zaměstnanci přitom nevykazují ve své činnosti jen profesionální chyby, ale často jsou problémy i na úrovni psychiky. Velmi negativně se na úrovni činnosti soukromých bezpečnostních služeb v Rusku odrazilo zrušení licencí, které původně museli mít všichni jejich zaměstnanci. Licence byly nahrazeny bezzubým předpisem o povinném získání osvědčení pracovníka bezpečnostní služby, přičemž ale chyběly jakékoli sankce za porušení vnitřních pravidel a norem. Tento přešlap byl napraven v prosinci minulého roku. Na základě nového nařízení získá právní status zaměstnanec BS jen ten občan Ruské federace, který absolvuje profesionální kurz zakončený kvalifikační zkouškou. Nechybí dodatek ohledně sankcí za porušení licenčních podmínek BS.

Z materiálů MV RF přeložila a zpracovala
Mgr. Dana SLOŽILOVÁ

Boj o Velkou mešitu

Získat živnostenské oprávnění pro „podnikatelský předmět“ koupě zboží za účelem jeho dalšího prodeje, samotný prodej a zprostředkování obchodu a služeb nemusí být v časech svobodné společnosti žádný zvláštní problém. Představy o uskutečňování konkrétního obchodního nápadu a vlastní cesta za úspěchem/ziskem v podnikání se ovšem mohou velice často přibližovat ke střetu se zákonem. Jak o tom vypovídá i následující příběh.

NA VLNÁCH NADEJE

Mladý hloubavý muž, říkejme mu třeba Aleš Barbánek, vyučený strojní zámečnick, žil samotářsky pouze s maminkou v domku na předměstí severomoravského lázeňského města. Nějaký rok procházel životem jako příležitostný brigádník. Přitom vytáhlý chlapec, samá ruka samá noha, znatelně vypoulený zrak, nejspíš dlouze promýšlel, jak by k prostředkům na kvalitnější životní podmínky přišel.

A opatřil si živnost obchodníka a začal ještě usilovněji vyhlížet, s jakým sortimentem by mohl k finančnímu efektu, pokud možno zaručeně zaměřit. Ke konci minulého století vtrhla na zdejší trh modrá pilulka, záračný medikament nabuzující u lidí unavených, chcete-li ohebraných či starších, až netušené – alespoň podle reklamních tvrzení – milenecké schopnosti.

Na snu o nevšedních intimních prožitcích se dá stavět, musel se mladík Barbánek rozhodnout, když našel kontakt na majitele jedné středočeské firmy, která nabízela potravinovou doplňky pro vyznavače kulturistiky, stejně jako energetické nápoje a jiné „urychlovače krve“ pro jakékoliv zájemce.

Manager Aleš tam nakoupil pro vlastní podnik – na první pohled seriózního názvu Farmaka – zhruba osm tisíc ampulí s oficiální léčivou látkou chlorid Yohimbinia v kon-

centraci přibližně 5 mg v každé tabletě (citováno ze závěrečného rozsudku okresního soudu) a rozjel obchod.

Jako prodejce, distributor atraktivního zboží se maminčin Ája Barbánek projevil jako nesporný talent. Původní medikament přejmenoval na Vinil 21, rozjel propagační kampaň, inzeroval v řadě časopisů a reklamních magazínů po celé republice, hrnul na trh „bombu proti impotenci a sexuální stagnaci“ vhodnou zejména pro muže, ale také u žen vyvolávající silně zvýšené prožívání sexu.

Neznámý muž ze vzdáleného koutu ČR se vlastně pustil do vážné konkurence se světově známou viagrou. Svým způsobem se zároveň šikovně svezl po aktuálních ozvěnách její mnohde neutuchající popularity.

A výsledky se dostavily. Během půlroku rozprodal bezmála 800 originálních balení Vinilu 21, lékových po deseti záračných pilulkách, s minimální cenou necelých čtyř stovek korun (nekupte to v očekávání velkých věcí, že?) za trpělivě a pečlivě etiketované zásilky, dodávané poštou každému chtivému žadateli hezky přímo do domu.

Zápisy v systémově vedeném deníku podnikatele narůstaly více než pravidelným tempem. Představa malého zlatého dolu se beze-

zbytku naplňovala, z otevřeného ventilu kapaly do Barbánkovy domácnosti nepřetržité přísuny peněz.

Pohádka se na dlouhé týdny stala realitou. Pan Aleš vylepšoval obchodní evidenci komentováním jednotlivých zážitků při podávání zásilek u poštovních přepážek. Měl oblíbené úřednice, meditoval nad jejich reakcemi, vymýšlel si coby, kdyby.

Až se zásoba kouzelného zboží na domácím skladu začala tenčit.

Mistr Barbánek zkoušel v předstihu u svého centrálního dodavatele nakoupit druhou obdobnou várku pilulí, nastalo ovšem první rozčarování. Kolega podnikatel v kulturistické „stravě“ odmítl osvědčený materiál prodat. Sám nemám, nechal se pravděpodobně slyšet.

Zvyk je železná košile a návyk na zlaté poklidné a po dlouhé měsíce neustálé příjmy se snad už vůbec nedá z běžného všednodenního žití odpárat.

Takže dlouhán prodejce lákavého cukroví musel jít do inovace. Nezdržoval se vymýšlením nového jména pro náhradní prostředek, převzal existující Superferol (víceméně neškodný komplex vitamínu E, pyridoxinu a niacinu), přelepil jej vlastními osvědčený-

mi hesly a inzerentními slogany a na světě byla nová bomba – slibující přitom řekněme starý, určitě stejný, předchozí efekt.

Doslovně s pseudoodbornou důsledností opakoval formulace, že přípravek aktivně podporuje činnost pohlavních žláz a tvorbu hormonů vyvolávajících dlouhotrvající erekci a silnou sexuální vzrušivost, silné zvýšení sexuálního prožitku a že jde o bezpečný preparát bez vedlejších účinků!

Druhého zázraku stačil Mistr Svérázná Viagra během čtyř týdnů rozeslat – a zkasírovat – nejméně 157 balení po 12 kapslích, opět za částky na hranici čtyř set korun a více. S vývarem od 62 015 Kč. Potom již vypukly potíže závažnější než tíseň ve firemních zásobách Vinilu 21.

Především se našel bratru sedmdesátiletý uživatel omlazující a k bohatýrským výkonům navádějící lentilky, který po požití prášku pocítil návaly do hlavy, nemohl se kloudně na nic soustředit – ani na řízení auta, natož na očekávanou radost. Zdravotní potíže se vlekly po dvě hodiny. Nespokojený – i vystrašený – chlapík v pozeňnaném věku se odebral na konzultaci k obvodnímu lékaři.

Ten se pozastavil nad existencí Vinilu 21, vzápětí z běžně dostupných – otevřeně přiznávaných – podkladů identifikoval jako rozhodující složku kouzla chlorid Yohimbinia (už v sedmdesátých letech minulého století v určitých kruzích hodně populárního a vyhledávaného Johimbina!) – a ihned poslal hlášku na policii.

To milý Ája zprvu netušil.

Že nastává krušno, že se možná trhá ouško od pověstného džbánu, mu nejspíš začalo docházet po návštěvě zvidavého lokálního novináře. Ten zaregistroval zajímavou inzerci, leccos o dané problematice věděl, další fakta k obchodování nastudoval a s reportážně investigativním zápalem si domluvil s šéfem Barbánkem schůzku. Jakože má o Vinil 21 poměrně vážný interest.

Během setkání se reportér vypytlal na řadu souvislostí, na chemické složení „urychlovače“, na oficiální povolení k prodeji, na zdravotní záruky. Pánové spolu pohovořili též o vitaminu E, o Carnitinu, španělských muškách apod. Prodáváč Aleš neudal ani jednu pecičku (do deníku na str. 53 si poznamenal: Zatracený parchant, Vinil 21 zachovat na trhu, vydělat prachy a bojovat proti všem zatraceným darebákům, co mě chtějí zničit! – doslovný slovník citace nelze použít). A jeho nepřijemný, obtěžující návštěvník běžel rovnou k policistům.

Následovala domovní prohlídka. Mamin-ka Barbánková bránila zrovna nepřítomného syna, že nedělá žádné levoty. Hlídací domácí mazlíček úctyhodná krajta zůstal mimo hru. Úřední moc zabavila poslední dvě nachystaná expediční balení Vinilu, něco Superferolu, nějaké výstřižky z inzerátů a předlohy na nově připravovanou reklamu.

Rozjelo se – především časově – náročné a zdlouhavější vyšetřování.

Experté ze Státního ústavu pro kontrolu léčiv analyzovali zabavený podpůrný prostředek a potvrdili mj.:

Laboratorním rozbořením Vinilu 21 v něm byla prokázána přítomnost chloridu Yohimbinia, léčivé látky, která podléhá ze zákona

registraci a může ji vyrábět a distribuovat pouze osoba s příslušným povolením... Používání léčivých přípravků s chloridem Yohimbinia je možné pouze po předchozí poradě s lékařem, po provedení patřičných vyšetření, jež jsou nezbytná pro posouzení kontraindikační léčby. Kontraindikace je u pacientů s hypotenzí, poruchami funkcí jater a ledvin a kardiovaskulárními onemocněními. Nežádoucími účinky jsou třes, stavy vzrušení, pocit tlaku v hlavě až bolesti hlavy, neklid, zvracení. Při vyšších dávkách pocíty úzkosti, hypertenze, tachykardie a bolesti na prsou... Superferol – složení viz výše – není indikován k léčbě impotence. Léčba vitamínem E je riziková pro možnost tromboembolických příhod a měla by být řádně indikována. Jsou popsány nežádoucí účinky – zejména gastrointestinální potíže.

Bezmála svatou trpělivost si vyžádalo vyhodnocení Barbánkova zisku, resp. poškození zákazníků. O efektu ze Superferolu již padla zmínka, u Vinilu 21 se konečná míra obohacení, majetkového prospěchu – po objektivním odečtu všech prokazatelných podnikatelských nákladů a výdajů kolem prodeje – zastavila u sumy nejméně 183 600,30 Kč.

Hranice prokázané škody pro závažnější trestný čin byla na přelomu minulého a našeho století nad 40 000 korun.

Obviněný Aleš Barbánek se usilovně bránil. O nutnosti „licence“ k obchodování s osobitě přejmenovanými tabletkami Yohimbe 5000 neměl tušení, ani velkoproděje ho neupozornil. Působení předmětných ampulí obětavě sám na sobě – v preventivní zodpovědnosti – opakovaně vyzkoušel.

Skutečně jsem pocítoval prokrvení dolní poloviny těla, popisoval vyšetřovaný muž, hlava se mi nemotala, ale vzhledem k situaci, kdy jsem tento lék užil, nemůžu stopro-

centně říci, zdali jenom díky tomuto užítí došlo k erekci...

Dále tvrdil, že si nikdy nikdo s klientů na Vinil 21 nestěžoval, naopak řada zákazníků byla s obnovovanými objednávkami mezi jeho štamgasty.

Okresní soud kauzu A. Barbánka důsledně zvážil a za spáchání ad 1) trestného činu ohrožování zdraví závažnými potravinami a jinými potřebami podle § 193 odstavec 1 trestního zákona, trestný čin neoprávněného podnikání podle § 118 odstavec 1 trestního zákona a ad 2) trestný čin podvodu podle § 250 odstavec 1, 2 trestního zákona a podle příslušných paragrafů jej odsoudil jednak k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 18 (slovy: osmnácti) měsíců s podmíněným odkladem a zkušební dobou v trvání 3 (slovy: tři) roků, a rovněž k peněžitému trestu ve výměře 70 000 Kč v pravidelných měsíčních splátkách po 6 000 Kč...

P. S. Na svobodě fakticky nepotrestaný občan Aleš Barbánek, vedle jiných hobby i milovník a chovatel exotických zvířat, se ve velmi krátkém následujícím čase, byť v „podmínce“, zapojil do nelegálního obchodu se vzácnými – zákonem chráněnými – živočichy. Pokoutně třeba převážel významně ceněné želvičky do nejbližšího, tedy polského, zahraničí.

A také s tímto podnikáním měl brzy zákonitě problémy.

To je však zase jiná varianta bohužel velice častých – možná i v našem okolí opakujících se – případů/příběhů.

Volně podle vyprávění
pplk. Mgr. Lenky HADERKOVÉ

zaznamenal

Jaroslav KOPIC

Ilustrační foto archiv P ČR

NEPODPORUJI VÝROBU DROG

Vážená paní magistro, vážený pane magistře, smyslem projektu je nabídnout Vám možnost vyjádření individuálního postoje k drogám a poukázat na příčinou souvislost mezi dostupností léků s obsahem pseudoefedrinu a nelegální výrobou metamfetaminu. – Tak začíná společný dopis Národní protidrogové centrály a České lékárnické komory rozesílaný koncem září víceméně do všech lékáren v České republice.

Zhruba desetiletí se u nás produkuje nelegální droga v drtivé většině případy „úpravou“ z běžně dostupných léků (poté, co se podařilo zastavit zneužívání efedrinu z průmyslové výroby k „vaření“ pervitinu) a již dlouhodobě míří nejen na domácí trh, ale i do zahraničí (zejména do Spolkové republiky Německo a do Rakouska, sporadicky také jinam).

Národní protidrogová centrála vnímá profesní skupinu lékárníků jako nezastupitelného partnera Policie ČR v oblasti potlačování nabídky a dostupnosti omamných a psychotropních látek včetně jejich prekurzorů, píše se dále v uvedeném listě.

Vylepením přiložené samolepky v jednotlivých obchodech s léky může lékárnický personál veřejně a osobně deklarovat vlastní odmítavý postoj k výrobě drog a k drogové problematice obecně. /kř/

ZE ZEMÍ V-4 NAŠI NEJLEPŠÍ

Dva dny plné náročných disciplín čekaly na policisty severomoravské zásahové jednotky a dalších 11 týmů z několika zemí. Od časných ranních hodin do pozdního večera soutěžili v rámci mistrovství v různých disciplínách, které byly postaveny tak, aby prověřily maximální možnosti kondičních a koordinačních schopností, v návaznosti na taktické, střelecké, lezecké a záchranářské dovednosti. Disciplíny byly opravdu náročné, i vycvičení a trénovaní policisté padali únavou a někdy se i zdálo, že již nebudou mít síly na další úkol.

Policisté zásahové jednotky Krajského ředitelství policie Severomoravského kraje se však nemínili vzdát a právem zvítězili. Mohou se tak pyšnit tím, že porazili 11 týmů ze tří zemí (Slovenské republiky, Polské republiky a Holandska) v již IV. ročníku Mistrovství speciálních policejních jednotek zemí V-4. Mistrovství se konalo ve dnech 22.–25. září 2009 ve slovenském Prešově. Z České republiky se ho zúčastnili jenom severomoravští policisté.

Na Slovensko vyrazil pětičlenný tým policistů. Jen pro doplnění, v prvním ročníku mistrovství se severomoravští policisté umístili na 5. místě, ve druhém a třetím ročníku obsadili 2. místo. S jakými ambicemi odjžděli letos? „Od začátku roku jsme absolvovali

mnoho služebních akcí. Nebyl moc čas připravovat se na soutěž v rámci služby, takže vše se odehrávalo spíše ve volném čase. Jakékoli umístění na stupních vítězů bylo možné považovat za úspěch,“ popisuje jeden z účastníků. Navíc, v týmu byli tři nováčci, kteří jsou zároveň služebně nejmladší na zásahové jednotce. Dva z nich slouží u jednotky rok, třetí pouhý měsíc. O to více musela být důkladná příprava. Vyplatilo se.

Jak mi kolegové řekli, z týmů mohl vyhrát v podstatě každý. Na soutěž se totiž přihlásila opravdová „elita“, nebylo možné předem říci, kdo je silnější a kdo slabší. A nyní k samotnému průběhu mistrovství. Jak již bylo řečeno, disciplíny probíhaly ve dvou dnech, od rána do večera. Jednotlivá stanoviště dokonale imitovala situace, se kterými se policista – bojovník u zásahové jednotky – často setkává v ostrých akcích. Ve střeleckých cvičeních se používaly erární zbraně (například pistole Glock 17, samopaly a brokovnice) a ostrá munice pořadatelů. Byly použity zejména balisticky upravené opuštěné objekty, které jsou určeny k výcviku.

Disciplíny byly koncipovány ve snaze maximálně prověřit nejen fyzickou připravenost účastníků, ale také psychické reakce, řešení logických úloh a schopnost týmové

práce. A to někdy až do úplného vyčerpání sil. Policisté si museli například v rámci jedné z fyzických disciplín zapamatovat určitý řetězec slov a v cíli je zopakovat. Komu paměť nesloužila, udělal týmu díru do rozpočtu, protože skluz díky přiděleným trestným bodům se pak již velmi těžko doháněl. Soutěžící museli například dále absolvovat určitý úsek trati během v maskách a v těžké výstroji. Jednou z disciplín, respektive úkolem, bylo také vynést figurínu vážící kolem 80 kilogramů ze zakouřeného prostoru.

Soutěžící do samotného vyhlášení vítězů neznali výsledky ani jednotlivých disciplín. Mohli tak jen tušit, zda součet všech dosaže-

ných bodů bude nejvyšší, nebo že je nějaká chyba mohla stát umístění na stupních vítězů. Nadešel čas zúčtování. Vyhlášovalo se třetí místo (obsadil ho Pohotovostný policajný útvar Nitra), druhé místo (obsadil ho Pohotovostný policajný útvar Žilina) a policisté severomoravské zásahové jednotky stále v napětí čekali. Jejich výkon byl prostě nejlepší, takže soutěž vyhráli. Vystoupili na nejvyšší, zlatý stupeň a do Ostravy přivezli krásný pohár. Krajské ředitelství policie Severomoravského kraje se tak může pyšnit, že jeho zásahová jednotka je mistrem speciálních policejních jednotek zemí V-4.

Mistrovství umožnilo prohloubit spolupráci jednotlivých členů a týmů, které si po celou dobu vyměňovali poznatky a zkušenosti. Prioritou závodu byla komplexní spolupráce speciálních policejních jednotek, kdy tyto plní jednotně nastavený model úkolu, a ostatní mají možnost pozorovat metody, formy a úroveň splnění disciplín. Dalo by se říci, že kvalitní policista útvaru, jako je zásahová jednotka, dozrává dlouhodobě, a to i díky vzájemné spolupráci s jinými odbornými jednotkami.

Vítězům gratulujeme a přejeme mnoho dalších úspěchů.

por. Mgr. Soňa ŠTĚTÍNSKÁ
Foto P ČR

OCENĚNÍ

Slavnostní okamžiky dnes v podvečer, v předšálí Domu kultury Ostrava, zažívali hrdinové nedávných ničivých povodní na Novojičímsku. Pozvání hejtmana Moravskoslezského kraje ing. Jaroslava Palase přijalo 191 příslušníků složek Integrovaného záchranného systému našeho kraje.

Těm všem hejtmán jménem vedení kraje, ale i jménem občanů, poděkoval za maximální nasazení při záchranných pracích a při odstraňování následků povodní a ocenil jejich odvahu, odhodlání a zejména profesionalitu. Připomínám, že zmíněné povodně byly koncem června v Moravskoslezském kraji a vyžádaly si životy několika občanů.

Setkání se účastnili a ocenění převzali představitelé Krajského ředitelství policie Severomoravského kraje v čele s náměstkem ředitele pro zřízení kraje plk. Mgr. Tomášem Tuhým, představitelé Krajského vojenského velitelství Ostrava, Celního ředitelství Ostrava, Územního střediska záchranné služby Moravskoslezského kraje a Hasičského záchranného sboru Moravskoslezského kraje.

por. Bc. Darina MAJKOVÁ
preventivně informační oddělení
Krajské ředitelství policie Severomoravského kraje

zlaté prasátko. Pod talíře štědrovečerní večeře se dává několik kapříků šupin, které mají přinést všem po celý rok dostatek peněz. Ke společné večeři se zasedá, když

vánočním dárkem v podobě akvária a půvabných rybiček? Pak bude vhodné uložit si mezi „Oblíbené“ stránku s výstižnou adresou: www.akvarista.cz. Její rubriky se zabývají všemi aspekty akvaristiky, počínaje volbou akvária přes výběr vhodných vodních rostlin a živočichů až po adresy akvaristických klubů či prodejen. Informace mají formu srozumitelné a fundované psaných článků, doplněných výstižnými fotografiemi. Budete-li mít tuto akvaristickou stránku stále po ruce, budete si umět poradit s každým chovatelským problémem a vaše rybičky budou mít tu nejlepší péči!

Starí námořníci si na předlouhých zámořských cestách krátíli volný čas různě. Například stavbou titěrných modelů plachetnic, umístěných do lahví s úzkými hrdly. Tajemství jejich stavby spočívá hlavně v nekonečné trpělivosti. Chtěli byste potěšit podobným (třeba i neumělým) vlastnoručně zhotoveným modelem někoho ze svých blízkých? Ruský modelář Artem Popov na své stránce:

www.shipbottle.ru

takové modely nejen prodává, ale radí i amatérům. Stránka má dvě verze – v ruštině a v angličtině. Potenciálním tvůrcům lodí v lahvích jsou určeny sekce „How to put“, „Tips&Tricks“ a „Plans“. Zjistíte sice, že stavba takového modelu je opravdu velká nimračka, ale není nemožná. Pokud nebudete chtít hned napoprvé vložit do lahve majestátní trojstěžník s bohatým plachtovím, loďka s jedním stěžněm by se mohla podařit. Obdarovaný ocení především vaši snahu a obětavost!

Na závěr nabízíme ještě několik námětů na vyplnění blížících se dlouhých zimních večerů. Malé děti například mohou vyměnit pasivní sledování pohádek za aktivní hru s elektronickými omalovánkami. Spoustu jich najdete například na stránce:

www.fun4child.com/paint_online, s obsluhou si snadno poradí i malé dítě. Vraťte se aspoň na chvíli do dětských let a klikněte na: www.alysion.org/string.htm Zde si můžete zopakovat oblíbené „přebírání provázků“. Základní operace jsou znázorněny nejen graficky, ale také pomocí videí. A co tak zazpívat si? V tom případě prolistujte různé internetové zpěvníky, některé z nich nabízí kromě textu a kytarových akordů také zvukový záznam. Můžete vyzkoušet například:

www.velkyzpevnik.cz,
www.zpevnik.wz.cz
 nebo
www.medy.cz/zpevnik.

NAŠLI JSME PRO VÁS NA INTERNETU

23

Dnešní internetová nabídka má převážně celorodinný charakter a týká se Vánoc, které jsou už téměř za dveřmi. Během těchto svátků klidu a míru bychom měli přerušit každodenní shon a aspoň na chvíli se věnovat pokornému rozjímání. Svou lásku, vděčnost a přátelství bychom si měli projevovat nejen honosnými dárky, ale především vzájemným setkáváním a upřímným zájmem o své bližní. Stačí však jediná návštěva super- nebo hypermarketu a je jasné, že v tržním pojetí znamená příprava na Vánoce něco úplně jiného. Ze všech stran na nás útočí jediný imperativ: nakupuj, nakupuj, nakupuj! Ze svátků klidu a míru se v tomto pojetí stává stresující období, vyplněné horečným „sháněním“ co nejnákladnějšího výkupného za celoroční nezájem...

Co tak vrátit aspoň v rodinném kruhu svátkům jejich původní smysl? Zbývá ještě pár týdnů času a za pokus to snad stojí. V naší nepříliš nábožensky založené společnosti bude asi nejvhodnější začít trochou poučení o historii a smyslu Vánoc. Vyzkoušejte například stránku: radostne-vanocce.ic.cz. Dozvíte se historii slavení Vánoc i o významných dnech v průběhu adventního období. Následují kapitoly o vánočních zvycích, vánočních ozdobách, betlémech, dárkách či slavení svátků v jiných zemích. Pochopitelně nechybí ani pojednání o kolečkách a koledování, včetně hojně nabídky zvukových záznamů koled. Součástí jsou také recepty pro přípravu sváteční večeře v tradičním či současném pojetí.

Jiným zdrojem inspirace se může stát stránka: vanoceuzdenky.osoba.cz s podrobným popisem vánočních zvyků či mnoha recepty. Zde se například dozvíte, že:

Na Štědrý den se zachovává až do večera přísný půst. Dětem, které se nemohou dočkat, se slibuje, že vydrží-li nejíst, uvidí

vyjde první hvězda. Po štědrovečerní večeři se nožem napříč přepálí jablko. Pokud vypadá řez jako pět nebo vícecípá hvězda, sejdu se všichni za rok ve zdraví.

Pouštění lodiček věští délku života: Do rozpuštěných ořechových skořápek se voskem upevní kousek svíčky. Lodičky s hořícími svíčkami se nechají plout po vodě. Komu svíčka v lodičce vydrží svítit nejdéle, toho čeká dlouhý a šťastný život.

Vánoce se pochopitelně bez dárků neobejdou. Nechtěli byste však letos obdarovat své bližní vlastnoručně a s láskou vyrobenými originálními „kousky“? V tom případě vám vřele doporučujeme stránku: www.domek.cz. Pestrý obsah, rozdělený do sedmi kapitol, využijete nejen jako předvánoční inspiraci, ale i v jiných situacích po celý rok. Kapitoly jsou označeny jako domky, ve kterých najdete témata různého druhu:

Toulavý domek – doporučení k návštěvě různých zajímavých míst v naší vlasti.

Zelený domek – je pochopitelně věnován pěstování známých i méně běžných rostlin v bytě i na zahrádce.

Mlsný domek – už z názvu je zřejmé, že je celý věnován kulinářskému umění.

Šikovný domek a **Útulný domek** – právě zde najdete plno návodů na zhotovení dárků, jednoduchých hraček, dekorací, doplňků do bytu či vylepšení okolí svého bydliště. Nechejte se inspirovat!

Bohémský domek a **Vážný domek** – několik zajímavostí z uměleckého světa a pár zamyšlení o životě.

Máte v úmyslu překvapit své blízké

Jaroslav KUSALA

V současnosti – a za pochodu – vznikají v územním uspořádání Policie České republiky z někdejších správ krajských policejních útvarů nová Krajská ředitelství P ČR příslušného (již „civilně“ existujícího) kraje. Tak se třeba z původní Správy severomoravského kraje tvoří Krajské ředitelství P ČR Moravskoslezského kraje a Krajské ředitelství P ČR Olomouckého kraje. Jedno z větších „buněčných dělení“ stávající policie má na bedrech „severomoravský náměstek“ plk. Mgr. Tomáš TUHÝ, kterému jsme adresovali několik zásadních otázek.

DVĚ KRAJSKÁ REDITELSTVÍ na severní Moravě

Jaká kriminalita charakterizovala v posledních letech oba krajské regiony, které budou mít vlastní Krajské ředitelství Policie ČR?

Vezmu-li za konkrétní příklad rok 2008, tak Severomoravská policie evidovala téměř 56 tisíc trestných činů, a když bych to rozdělil na připravovaná dvě krajská ředitelství, pak v Moravskoslezském kraji, který má cca 1,3 mil obyvatel, bylo spácháno více než 40 tisíc trestných činů. Na Olomoucký kraj, který má přibližně 640 tisíc obyvatel, zůstává téměř 15 tisíc trestných činů.

Z pohledu kriminality mají oba uvedené regiony mnoho společného, ale jsou i věci, ve kterých se mezi sebou výrazně liší. Společné pro ně jsou např. právě vysoké počty trestných činů násilné povahy (vraždy, loupeže, úmyslné ublížení na zdraví...). Zjednodušeně se dá říci, že skoro každý čtvrtý trestný čin násilné povahy v ČR se stane na území Moravskoslezského a Olomouckého kraje. Proti ostatním krajům mají tyto trestné činy i vysoký podíl na celkové kriminalitě v regionu (podíl násilné kriminality na celkové trestné činnosti je v ČR 5,1 %, v Moravskoslezském kraji 6,9 % a v Olomouckém kraji dokonce 7,8 %). Dalším společným problémem je „divácké násilí“

fotbalových či hokejových fanoušků nebo vysoký podíl recidivistů na odhalené trestné činnosti.

Co se týče rozdílů mezi těmito regiony – pro Moravskoslezský kraj jsou dominantním a typickým trestným činem „krádeže věcí z automobilů“, jichž se stalo v roce 2008 celkem 7047, v Olomouckém kraji jen 1595. Naopak v Olomouckém kraji se více kradou auta – v roce 2008 došlo na Olomoucku k 476 krádežím automobilů, na Ostravsku k 977, což je poměr 1 : 2 (z hlediska podílu na celém Severomoravském území by měl být poměr trestných činů u Olomouckého kraje a Moravskoslezského kraje 1 : 2,8).

U trestného činu, který hodně trápí veřejnost a kterým je kapesní krádež, máme situaci rovněž rozdílnou, a to opět v neprospěch Ostravského kraje. V roce 2008 došlo na jeho území k 2 603 kapesním krádežím, na území Olomoucka jen k 524 (poměr 1:5).

Jsou i další trestné činy, kde se regiony od sebe liší – např. sprejství více trápí Olomoucký kraj, rovněž tak úvěrové podvody. Pro Ostravsko je typičtějším problémem trestný čin „neoprávněné držení platební karty“, ale z hlediska celkového pohledu jde o trestné činy s menší četností.

**Liší se tedy v požadavcích na práci policejních týmů průmyslové velkoměsto Ostrava (přitom se skromnějším záze-
mím třeba Jeseníků) od menšího, historického a nyní rovněž krajského města Olomouc (s tradičně bohatou Hanou)?**

Dnešní svět je hodně globalizovaný a týká se to i kriminality. Samozřejmě se tato města liší infrastrukturou, počtem obyvatel, jejich věkovým i sociálním složením, vzděláním atd., ale trestná činnost v obou městech je podobná, tzn. i nároky na policejní týmy jak z hlediska odbornosti, profesionality, struktury jsou podobné, a tedy se výrazně neliší.

● ● ●

Které úspěšné policejní složky a specializace v nově tvořených krajích zachováte z minulosti a které budete naopak nutně – nejspíš zejména pro Olomoucký kraj – muset rozdělovat, případně zcela nově tvořit, aby obě ředitelství měla všechny předpoklady k efektivním zásahům proti veškeré potenciální trestné činnosti na svém území?

Už jsem se zmiňoval o tom, že nároky na jednotlivé policejní týmy se výrazně neliší. Přesto budou některé útvary fungovat pouze pod Moravskoslezským krajským ředitelstvím, avšak jejich činnost bude pře-

● ● ●

Jaký máte harmonogram nejbližších – a následujících – „budovatelství“ úkolů a kroků?

Harmonogram činností máme přesně nastaven. V současné době, kdy již máme budovu pro Krajské policejní ředitelství v Olomouci (budova bývalého okresního úřadu na ulici Kosmonautů v Olomouci) a pracujeme na částečné rekonstrukci této budovy, je vyhlášeno výběrové řízení na realizátora akce. Vzhledem k tomu, že se nejedná o rozsáhlé stavební práce, spíše technologické, předpokládáme jejich dokončení na přelomu roku 2009/2010. V souladu s harmonogramem příprav pracujeme na tvorbě nových interních aktů řízení pro oba vznikající kraje (Moravskoslezský i Olomoucký) a v podstatě na kompletní administrativě, která je potřebná pro spuštění obou krajů.

• • •

Při personálním naplnění nových krajských „pavouků“ si vystačíte s osvědčenými osobnostmi (a vůbec s policisty z dosavadních stavů a zdrojů), nebo budete zkušené lidi hledat i jinde a pro začínající policisty zesílíte náborovou kampaň?

Ke konci léta jsme schvalovali vzorovou systemizaci pro obě krajská ředitelství policie. Řada pracovních i služebních míst se měnit nebude a na nově zřizované tabulky budeme uplatňovat jednak postup podle služebního zákona, dáme prostor pro kariérní růst našim policistům, ale určitě se nevyhneme ani případům, kdy budeme oslovovat i takzvaný civilní sektor. Díky náborovým kampaním se v Severomoravském kraji zvýšil zájem o práci u Policie ČR, takže se domnívám, že uchazečů na volná místa by mohlo být dostatek.

• • •

Máte v rejstříku svých povinností nějaký bod, který byl – nebo dosud ještě je – kromobyčejně větším, řekněme organizačně stavitelským oříškem k rozlousknutí (až vám skoro nedá ani spát)?

Víte, vždycky, když se v organizaci dějí změny, přináší to velké množství problémů, komplikací a někdy i téměř neřešitelných situací. Když zavzpomínám, co mne opravdu znepokojovalo v průběhu příprav, tak určitě období, kdy jsem jednal s Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových o převodu práv k hospodaření v budově, ve které bude sídlit nové krajské policejní ředitelství v Olomouci. Spolu s kolegy jsme měli mnoho bezesných nocí, jednání byla nekonečná a termíny se stále posouva-

ly. Až přišel první červenec a usnesení vlády o převodu budovy bylo na světě. Jeden z velkých balvanů už dopadl na zem. Ale jak to bývá, čeká nás ještě stále hodně práce, abychom náročné „stavitelské dílo“ dokončili.

• • •

S nástupem letošního léta zasáhly oba vaše kraje ničivé záplavy – mohla obvyklá asistence policistů při boji s povodněmi i při odstraňování jejich následků nějak výrazněji zasáhnout do koncepčních prací kolem nových krajských center Policie ČR?

Máme vytvořen speciální tým, který koordinuje přípravu vzniku krajských ředitelství a ten se řídí již zmiňovaným harmonogramem činností. Každá mimořádná událost alespoň trochu odvádí pozornost od obvyklých činností. Musím však říci, že ani tyto smutné události nepřerušily práce na vzniku nových krajů. A je-li tu zmínka o ničivých povodních, které zasáhly oba Severomoravské kraje, nemohu si odpustit vyjádření díky všem policistům, kteří se podíleli jak na záchranných pracích, tak na dalších policejních činnostech při povodních. Osobně jsem měl možnost přesvědčit se, jako člen krizového štábu, jak policisté s nasazením a osobní odvahou naplňovali krédo Policie ČR „POMÁHAT A CHRÁNIT“. Mrzí mě, že i po těchto událostech, kterých v posledních letech přibývá, se stále v očích veřejnosti nachází množství názorů zpochybňujících poslání policie. Věřím, že nejen při povodních, ale i dlouhodobými výbornými výsledky v oblasti odhalování kriminality, dokazuje severomoravská policie, že boj se zločinem a pomoc občanům myslí vážně. Ještě jeden důkaz za všechny; mravenčí práce našich policistů měla za následek vypátrání pachatelů hrůzného činu zžárství a pokusu vraždy romských obyvatel na Vítkovsku.

• • •

Není těžké představit si, že jste dlouhodoběji mužem na dvou židlích – v Ostravě a v Olomouci – a v mezidobě, že navíc trávíte moře hodin v sedadle osobního automobilu, umíte si ale vy sám představit, že vám – až skončíte současné poslání – bude přesto něco z dnešních aktivit v dalším životě chybět?

Někteří klasikové hlásají, že člověk se učí celý život. Určitě mi tato etapa „budovatelského období“ dává velkou školu. V mnohém mě obohatila o zkušenosti, které se v běžném policejním životě nedají získat. Taková ale policejní profese je, stále přináší něco nového. A jestli mi bude něco chybět? Velmi rád budu vzpomínat na velmi dobrý pracovní tým vedení Severomoravské policie, samozřejmě i spolupráci s ostatními kolegy a spolupracovníky, se kterými už nebudu v tak úzkém pracovním kontaktu. Budu se snažit, abych zkušenosti, které jsem získal, uplatnil v další etapě mého policejního působení. A co mi nebude chybět? Asi to množství těch kilometrů v sedadle auta, jak už jste to naznačil.

**Připravil Jaroslav KOPIC
Foto archiv P ČR**

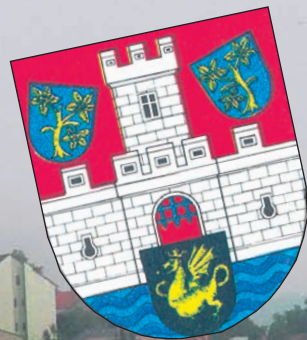
sahovat i do území kraje Olomouckého. Jde zejména o činnost odboru kriminalistických technik a expertiz, školní policejní středisko, oddělení železniční policie a doprovodů vlaků. V současné době v Olomouckém kraji funguje většina výkonných útvarů služby kriminální policie a vyšetřování, pořádkové a dopravní policie. Aby mohl vzniknout plnohodnotný policejní kraj, je potřeba zřídit zejména takzvané štábní útvary, to znamená vše, co podléhá kanceláři krajského ředitele, dále pak logistický úsek, který zabezpečuje ekonomickou, technologickou a komunikační i stavební část činnosti krajského policejního ředitelství. Také personální úsek je nutné v novém kraji doplnit a bude spadat do gesce řízení lidských zdrojů. Jeden z návrhů nám slibuje v Moravskoslezském kraji vznik speciální pořádkové jednotky, která by plnila úkoly v boji proti extremismu, diváckému násilí na fotbalových utkáních a při velkých bezpečnostních akcích na územích obou krajů.

• • •

Odráží se vznik Krajských ředitelství P ČR výrazněji na struktuře a v sestavách přímo městských policejních útvarů v Ostravě a v Olomouci?

Samotné územní odbory, které známe z nedávné doby jako okresní policejní ředitelství, již změnami prošly a při vzniku nových krajů se jejich struktura měnit nebude. Počet policistů, kteří se v jednotlivých městech podílejí na plnění bezpečnosti a vnitřního pořádku a odhalování kriminality zůstává stejný, takže se veřejnost nemusí obávat, že se nám policisté vytráť z výkonu do úřednických kanceláří.

• • •

ANI JEDNA GONDOLA

Jizera je na sklonku letošního září schovaná hluboko v korytě, moc vody nemá. Člověk by nevěřil, jak dovede po jarních lijácích zazlobit, koneckonců, místní to mají ještě v živé paměti. Ale pokud by někdo čekal v ulicích města aspoň jeden plavební kanál, jenž by připomněl třeba jen vzdáleně Benátky italské, pak bude hořce zklamán. Gondoly ani gondoliéry Jizera neužíví. Město prý dostalo svůj název podle bažin, jež – obdobně jako v Benátkách italských – v nivě kolem řeky bývaly velice četné a protivné. A zdejší zámek proto nechali vystavět na vysokém kopci nad údolím, kam ani komár nedoletí.

Benátky nad Jizerou jsou město úhledné a útulné, jak nasvědčuje i pohled z vyvýšené rychlostní komunikace, jíž se na dohled řítí doprava od Prahy na Mladou Boleslav a dál, a taky nazpátek. Jen ty paneláky v popředí a vysoký a zavalitý tovární komín hezky uprostřed té utěšené scenérie si městský architekt mohl snad odpustit. Ale místní už prý takové prkotiny dávno nevnímají. Hlavně že mají kde bydlet a doposud neztratili ani práci...

Cizí by tam trefil sčezí, ale to je holt ta dobrá místní znalost, co o ní ještě bude řeč jako o jednom z pilířů policejní práce na základním útvaru, jakým je obvodní oddělení. Asfaltka je užší a ještě užší, pak asfalt vymizí a drncáme po ní cestou, akorát pole že kolem chybí, spíš spraš a úhor. Zhruba patnáct metrů nad hlavou nám burácí rychlostní silnice. Dost depresivní místo, a to je konec září, slunce se směje a obloha je do modra vymoděná. A Jizera teče v korytě sice zprudka, ale moc vody nemá, jestli je pod mostem metr hloubky, bude to moc.

Začátkem roku, v únoru, to na tomhle místě vypadalo mnohem nehostinněji. Mrzlo a sníž popadával, ale Jizera po nedávné oblevě byla hezky našlápnutá, vodoměr na česlech nedaleké elektrárny na maximu.

Nadporučík Jan Říha z benátského obvodního oddělení měl zrovna službu, když nervózní hlas oznámil nemilou věc. Nějakí manželé se doma pohádali, respektive ona svému choti sdělila, že už ho má po krk a odchází od něj. A muž se sesypal, oznámil, že tím pádem nechce žít – a sebral auto a odjel. A teď že auto našel jeho táta na jednom odlehlém místě u řeky, a je prázdné...

„Dojeli jsme sem s kolegou za pár minut, dostali jsme hlášení do vozu,“ vzpomíná s rozpačitým úsměvem nadporučík Jan Říha, jenž si za svůj čin v chladném únorovém dni vysloužil vyznamenání Za statečnost.

Odstavené auto našli tedy raz dva, jenže majitel nikde. Dorazili i hasiči, omrkli situaci, obešli břeh – a zasvěceně pravili, že jestli do téhle vody někdo skočil, najdou tělo až pár kilometrů po proudu. U splavu, mrtvé. A odjeli. Ale policisti chodili dál po břehu Jizery spolu s otcem potenciálního sebevraha a hledali, volali, hulákali... Až se muž objevil, živý a doposud suchý – a začalo přemlouvání, aby šel radši domů, že na něj žena čeká... Jenže dotyčný se mazaně otázel, proč tedy nepřišla až k vodě, a jeho táta ztratil nervy a bouchnul: „Není tady a nepřijede, sakra, má tě po krk! A ty pojď prostě domů a neblbni!“

A kandidát utopení, který se už už hotovil přijít k rozumu, se otočil jak na obrtlíku

a bez dalších disputací hupsnul ze břehu do rozbourené řeky. Voda se valila, čeřila, hučela – inu, Jizera, chlap mizel ve vlnách...

„Dlouho jsem neváhal, sházel ze sebe

Vedoucí obvodního oddělení v Benátkách nad Jizerou nadporučík Bc. Josef Vaňousek

Budova ve stavu komplexní rekonstrukce – na konci září obraz beznaděje, ale po Novém roce prý bude všechno jako z cukru

Na práci dozorčího ani ostatních policistů se ovšem polní podmínky projevovaly nesměle...

Posilovna v prvním patře je už ovšem v provozu a těší se velkému zájmu osazenstva

nejtěžší věci, aby mě netáhly ke dnu, a skočil za ním," vzpomíná na dramatické chvíle nadporučík Říha.

Což o to, sebevraha dohonil, popadl a jal se ho vléci ke břehu. Má potápěčský výcvik, s vodou si tyká. Ale nebožák se mu začal divoce bránit, nechtěl ven!

„Říkal jsem si, v nejhorším ho chvíli nechám osudu, a až se pořádně napije, tak zkrotne,“ přiznává.

Nakonec muže ke kraji dotáhl, jenže tam se mu zdánlivě zklidněný chlapík začal zpěčovat znovu. A těch dlouhých pět šest minut koupele, než na místo dorazil praporčíkův kolega Vonásek a pomohl oběma promrzlým na suchou zem, trvalo prý setsakra dlouho...

Benátské policejní oddělení je třetího typu, takže žádná fabrika, záležitost skoro rodinná. Tucet policistů, šéf a zástupce, taková je skutečnost, i když podle tabulek

Lapený opilec, na něž lidé zavolali hlídku, sice nic hrozného neprováděl, ale vznikla prý obava, že by si mohl ublížit. Nepamatuje si, kde bydlí, tvrdí, že někde v lese: na to však jeho docela čisté a úhledné oblečení nevypadá. Je napomenut a usazen na lavičku, aby se nepotloukl častými pády – a varován. Jestli hlídku na něj občané zavolají ještě jednou, svezí se na záchytku, a to je drahý výlet!

nil, bydlí přímo v Benátkách. Ostatně, i valná většina jeho lidí je přímo z města, anebo z nedalekých obcí v obvodu anebo blízkém sousedství, asi nejdál to mají ti

by ke stavu měli patřit ještě další dva. No, nejsou.

„Ale jednu budoucí policistku máme toho času v pražské Střední policejní škole, nastoupit by měla po Novém roce,“ říká vedoucí oddělení nadporučík Vaňousek.

Policistka v týmu ho nijak z míry nevadí, už nyní má totiž mezi svými podřízenými dvě ženy a vůbec si na ně nestěžuje. Ba naopak. Slouží zcela normálně, jako chlapi, žádné zvláštní úlevy. A zvládají úkoly včetně ošemetných situací. „Mančaft“ v průběhu posledních let vykristalizoval v solidní partu, na kterou se dá ve službě spolehnout. Většinu v ní mají zkušenější, mezi třicítkou a čtyřicítkou věku, co mají odslouženo aspoň sedm deset roků – a to už se dávno poznalo, kdo se k policii hodí a kdo ne. A ti druzí se prostě odporučili...

Nadporučík Vaňousek šéfuje oddělení necelý rok, v Benátkách nad Jizerou už ale slouží od šestadevadesátého. Napřed si prošel zkušební zátěží v Praze, pak ho to ale táhlo domů. Pochází znedaleka a co se ože-

z Milovic či Kropáčovy Vrutice, ale i odsud se dá bez větších problémů do služby dojíždět. Má to pochopitelně výhodu: onu dobrou místní a osobní znalost, jež k práci na základních útvech nutně náleží, ale mnohde už samozřejmostí tak docela nebývá...

Teď ale čeká všechny pořádná zkouška: hned čtyři zdejší policisté začínají studovat na Policejní akademii v Praze, a to bude pochopitelně znamenat větší nápor nejen pro studenty, ale i pro jejich kolegy, na něž nutně zbude větší pracovní porce. A že pak těm čerstvým bakalářům bude možná zdejší malé oddělení těsné a zatouží někam výš, to je tušený problém, jenž ovšem dlužno řešit za tři roky. Po promociích...

„Já tu možnost dostal před časem taky, tak ji musím přát i druhým,“ říká vedoucí.

Benátské oddělení sídlí v nevelkém patrovém domku na Pražské ulici a v době naší návštěvy procházelo právě důkladnou rekonstrukcí. Žádná potěmkináda ovšem, nýbrž gruntovní práce, během níž přibude nejen elegantní recepce pro návštěvníky z řad občanů, ale výrazně se k lepšímu promění i pracovní prostředí a sociální zázemí

Benátským policejním obvodem táhnou i prospektori, hledači pokladů. S moderní verzí minohledačky sní o zbohatnutí a některé prý jejich nálezy i užijí

Žít se dá všelijak: třeba tenhle motor si odkudsi přivlekli a třeba ho úspěšně zpeněží, těší se... (na snímku vedle vpravo)

pro policisty, kteří ve službě tráví dlouhé hodiny a dny.

„Museli jsme si ovšem zvyknout, že žijeme na staveništi a někdy nám jde na nervy, jak se řemeslníci na státní zakázce rozhodně nepřetrhnou,“ říká vedoucí.

Ale první patro, kde má malou kancelář, je už v plném lesku, nové šatny, kuchyňka, sociální zařízení – a rozhodně stojí za zmínku, že se tu našel prostor i pro malou a slušně vybavenou posilovnu. Pravda, současně musí místnost sloužit i jako sklad výstroje zdejších policistů, kteří jsou členy pořádkové jednotky, ale zaplat'pámbu i tak. Na mnoha větších odděleních mohou Benátským jen závidět...

Solidně vybaveni jsou v Benátkách i co se týká počítačů, v současné době jich má oddělení osm – a tolik policistů najednou se tu nesejde snad nikdy, takže představa, že by jeden musel čekat na druhého, až s úřadováním skončí, je tedy mylná.

Autá parkují pod okny dvě, jedno starší, druhé zánovní. Stačí to. Tedy, pokud nezlobí. Faktem totiž je, že během dne se žádné moc nezastaví: jedno zrovna odrazilo s hlídkou objet obvod, druhé startuje za chvíli, do Mladé Boleslavi s předvedeným. Prostě, takové klidné všední policejní dopoledne...

„Ale abyste nenabyli dojmu, že tu máme moc velký klídek,“ vzpomene si nadporučík Vaňousek, „tak od začátku roku do půlky září už tu máme přes tři sta padesát trestných činů – včetně zkrácených řízení. I domácí násilí jsme na obvodě zažili, takže jsme vykazovali násilníka z domu...“

Snad největší zdejší případ prožila jedna ze zdejších bankovních filiálek, kterou přepadli ozbrojení lupiči – nikoli jen jednou, ale čtyřikrát za sebou!

„Ale počtvrté měli smůlu, naši kluci se prchající partě za cenu nabouraného hlídkového vozu postavili do cesty a jejich řidiče jsme chytli takřka na místě. Druzí dva utekli, ale pak už bylo jen otázkou krátké doby, kdy si pro ně zajedeme.“

Tříčlenný lupičský tým – dva chodili se zbraněmi a v maskách do akce, třetí čekal s nastartovaným motorem před bankou – pocházel totiž z jedné nedaleké obce a benátskou Komerčku si tak oblíbil, až se mu stala osudným. Šlo o prosté venkovské chlapy, ale dělali to vskutku fikaně. Nejenže si montovali na auto, jímž jeli do akce, kradené espézetky, kradená byla i samotná auta. A šlohl je vřdycky v Boleslavi ve Škodovce na odstavné ploše, nová, přímo z výroby!

Už seděli hezky za katrem, když se policii ozval houbař, který v blízkém lese našel jejich zbraně. Při jednom z pronásledování se totiž i střílelo, pak policie pročešávala lesy – a lupiči se mazaně zbavili kompromitujících důkazů. Ale všeho do času.

Nu, až se odsouzení pachatelé navrátí

z lochu, jistě s nelibostí zaznamenají, že bankovní pobočka zatím přesídlila, a hlavně je o dost lépe zabezpečena... Krom jiného se na ni dívá jedna z kamer, jež instalovalo město a jejichž obraz je sveden na policii...

„Teď nás trápí jiná věc,“ postěžuje si nadporučík Vaňousek. „Rádí nám tu žhář! Zapaluje stohy, nedávno hořel další. Svědkové zahlédli jen siluety kolem ohně...“

Také benzínové pumpy v okolí se v minulosti několikrát staly cílem lupičů, jednoho z blízké vsi chytila hlídka kousek od místa činu. Ještě měl u sebe kudlu, kterou obsluhu ohrožoval. Ale že by se potenciální lupiči poučili? To tedy stěží, snadný výdělek za pár minut strachu vábí pořád...

Na straně druhé prý citelně ubylo vloupání do chat: snad proto, že v každé osadě teď dva tři majitelé bydlí vlastně celoročně a podezřelý jedinec si pohlídná? Něco na tom asi bude, ale možná taky, že jde jen o klid před bouří!

Benátky nad Jizerou sestávají ze dvou hlavních čtvrtí, Starých Benátek a Benátek Nových. Přičemž první jmenované jsou starší a leží na levém břehu řeky, zatímco

I takhle dneska žijí lidé: ruinu za městem ještě nedávno obývala početná rodina s množstvím dětí. Binec v dalekém okolí je ovšem jejím vlastním přičiněním...

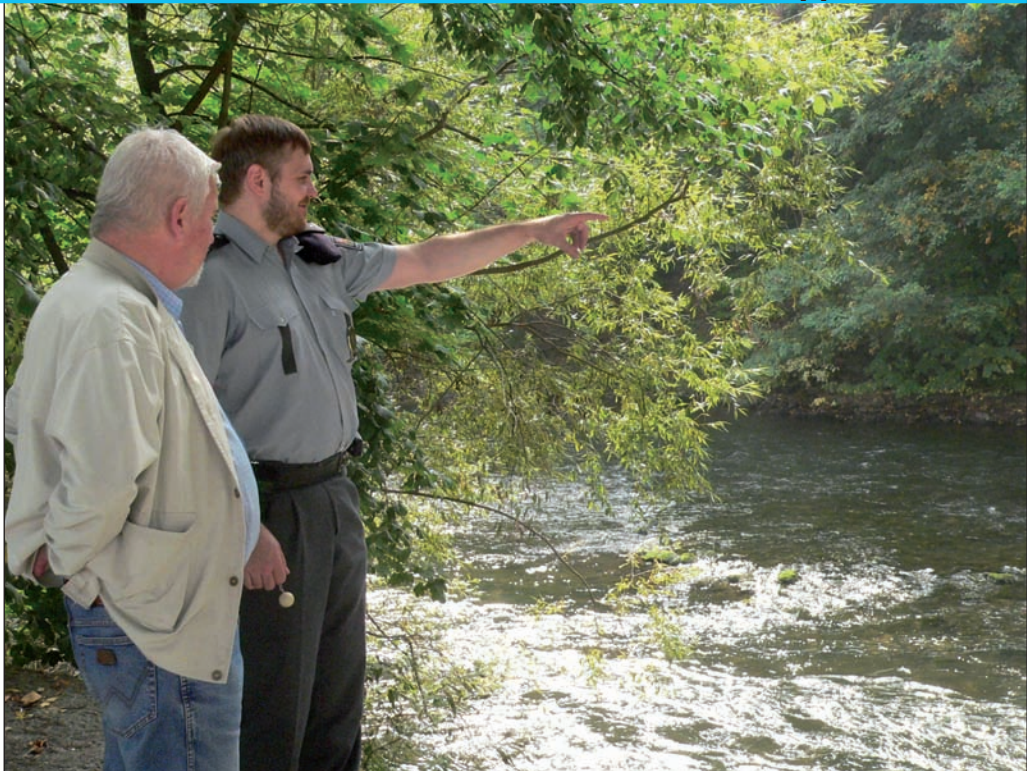
novější část vyrostla na břehu pravém a podstatně výše nad vodou. Důvod byl zřejmý: neregulovaná Jizera se ráda od pradávná vylévala do údolní nivy a vytvářela množství mokřin a bažin. Na kopci Hradisku bylo lépe: už za starých Slovanů tam stálo opevněné sídlo, později je nahradil klášter a na jeho troskách – když ho rozkořtali husité – později pevně vyrostlo panské sídlo, z původního z hradu několikrát přestavěný půvabný a z daleka nepřehlédnutelný zámek.

Snad první písemná zmínka se jménem „Benatek“ pochází z roku 1259, kolem roku 1347 už se jedná o trhové městečko. O dva roky později se už hovoří o městě s právy, jež udělil Karel IV. ještě jako markrabě moravský. Hlavně šlo o to, aby se sídlo v údolí, trpící loupežnými nájezdy, smělo přenést na nedaleké návrší a opevnit se...

A pak už panovníci věnovali Benátkám privilegia další a další, katastrofám ovšem zabránit nedokázali. V roce 1420 městečko

Hřbitovní novorenesanční Kaple svatého Martina stojí jen pár kroků od nejrušnější městské křižovatky, obklopena hroby, a vábí k zastavení – taďy přece všecek shon končí...

Jizera pod pilíři velkorysého akvaduktu R10 na konci suchého léta moc nehučí, ale jen kousek odsud se v únoru málem utopil sebevrah – nebýt jednoho odvážného policisty. Tehdy voda v řečišti ovšem šplouchala o dva metry výš a hučela setsakra výhrůžně...

Barokní Kaple svaté Rodiny zdobí staré náměstí takřka uprostřed...

vypálili husité, v roce 1631 Sasové, za třicetileté války tu třikrát po sobě řádili Švédové a pak ještě pro změnu císařští... Na jedno malé město hrůzy až až...

Zprvu hrad, zbudovaný na troskách vypáleného kláštera, a později zámek měnil v průběhu staletí majitele i tvář, z pozdně gotického se přestavbami a opravami vyvinul v renesanční a výrazně ho poznamenali i architekti barokní, včetně mistrů z okruhu Matyáše Brauna.

Dnešní podobu vtiskli zámku Thunové, jimž panství Benátky patřilo v druhé polovině devatenáctého století, posledními šlechtickými majiteli byli Kinští. Od

roku 1920 patřil benátský zámek městu Benátky...

Dnes vábí jeho sbírky četné turisty. Z Prahy to nemají daleko a vedle běžných zámeckých interiérů tu lze shlédnout i sbírky Muzea hraček a expozici zasvěcenou známému hvězdáři Tychonu de Brahe.

Historická část města, sevřená hradbami na úbočí pod náměstím, začala lidem být těsná v devatenáctém století a Benátky se začaly rozrůstat postupně dolů k vodě. Dnes ovšem se roztáhlo až k vodě samotné, napřed kolem ní vypučelo sídliště paneláků obvyklé krásy – a v posledním dvaceti letí je obklopily početné ulice novostaveb rodinných domků. Taký ovšem žádná paráda, prostě architektura typu já na to mám – nebo nemám?

Současné Benátky mají k osmi tisícům obyvatel, lidnaté je i jejich blízké okolí, které tvoří benátský policejní obvod, sestávající vedle sídelního města i z třiatřiceti větších i menších obcí.

Železnice se Benátkám nad Jizerou vyhnuly: lokálka sice zajíždí do tří přilehlých obcí, ale do města samého přivedli kdysi jen nákladní vlečku, odbočující z trati Praha – Mladá Boleslav a sloužící místnímu průmyslu. Na nádraží nezbylo a dneska už ho nikdo stavět nebude. Nejslavnější zdejší fabrika, světoznámé Carborundum (reklamní slogan Karborundum brousek vyhrkne snad každý!) sice prý ještě vyrábí, ale mnoho optimismu stran budoucnosti z jejich zaměstnanců nečísí. Jinak je v Benátkách pár spíš menších podniků, největší z nich dělá bojler. Část lidí žije službou – a většina musí za práci dojíždět. Dilem do Mladé Boleslavi, kde míru blahobytu určuje fakt, jestli Škodovka propouští nebo nabírá, a samozřejmě do Prahy. Díky rychlostní silnici R10 jde o vcelku svižnou záležitost...

„Pokud se ovšem kvůli nějaké havárii neucpe,“ hořekují místní, ale v tom ohledu je to všude stejné. Každopádně benátský policisté tvrdí, že rychlostní silnice je i při všech problémech spásou dopravy v širokém okolí: kdyby se někdy musela dopravní zátěž z oblasti svěst na staré komunikace, a dokonce přes město samé, bylo by o moc hůř. I když R10 není postavena na roveň dálnic a nikde v okolí není dálniční policejní oddělení, vyšetřování dopravních karambolů se tedy věnují specialisté z mladoboleslavské nehodovky a benátský policisté, když to k některým bouračkám mají nejbliž, jen zajišťují místo a pomáhají se zajištěním stop. Pokud přistává na silnici záchranářský vrtulník, musí zastavit provoz – což není žádná legrace.

Citelný problém prý ale nastal, když se nedávno vozovka na R10 rozsáhle opravovala a na stavbu nastoupili zaměstnanci všemožných stavebních firem. V Benátkách i okolí přibýlo vloupání do bytů i obchodů, krádeží pohonných hmot a podobných záležitostí. „Cestáři“ si po šichtě přivydělávali.

„Starost nám někdy dělají i obyvatelé ubytoven, zaměstnaní porůznu v okolí,“ připomíná vedoucí. „Vesmň Slováci, Poláci, Ukrajinci, to je hodně traskavá směs, když se napijí. A to oni rádi a hodně!“

Na oddělení se slouží od sedmi ráno do tří odpoledne, druhá směna od tří do sedmi ráno. V sobotu a neděli čtyřadvacítka. Samozřejmě, nevykveteli nějaká velká akce, kdy jsou pak na nohou všichni. Ale tak už to u policie prostě chodí...

Jan J. VANĚK
Foto Václav ŠEBEK

SE STŘÍBRNÝM VĚTREM

Znaky evropských měst

Když prozradíme, že tady nad řekou Otavou občas bývá vidět pro básníky neopakovatelně působivý měsíc, zatímco romanticky rozložené město se na říční hladině zrcadlí pořád, tedy od určité dávnější doby, nejspíš budete mít dnešní hádanku okamžitě vyřešenou.

ně jako pravidelných, věrných obyvatel letních bytů. Což vlastně trvá dodnes.

Mimo jiné se s celým okolním krajem podrobně seznámil začínající novinář a spisovatel Jaroslav Hašek, který sem v roce 1896 – po smrti otce – přijel strávit prázdniny. Příhody zdejších obyvatel a samotné Jihočesko se mu do paměti vryly natolik, že po více než dvaceti letech, v roce 1921, kdy psal Osudy dobrého vojáka za světové války, neměl žádné problémy s vybavová-

ním si i těch nejmenších detailů kraje, uprostřed něhož je město, které máte po-

Přesto nabízíme několik údajů z odborných i zábavněji laděných zdrojů:

Čeští králové zde těsně před polovinou 13. století založili hrad s městem. První dochovaná písemná zmínka o něm se nachází v listině Václava I. datované do roku 1243. Název souvisí s materiálem z koryta řeky, který po trpělivém propírání poskytoval cenný kov, jehož hodnotou se poté dala poměřovat kvalita jakéhokoliv zboží.

Pravděpodobně i z majetkových důvodů, určitě se značným potěšením a opakovaně, navštěvovali rychle rostoucí, požehnaně vzkvétající „těžební“, zlaté město naši velcí panovníci jako Přemysl Otakar II., Karel IV. či Václav IV. s družinami a významnými „státními“ – chcete-li královskými – hosty.

Již v době vrcholného středověku zde bylo centrum rozsáhlého kraje, který se nazýval Prácheňský, a který zaujímal značnou část území jihozápadních Čech. Ještě před začátkem husitských válek se tento kus „země Koruny české“ přiklonil k obraně kalicha a v letech 1419 – 1452 byl dokonce samosprávnou městskou husitskou republikou. Občas tu pobýval vojevůdce Jan Žižka z Trocnova, sídlil tady husitský biskup Mikuláš Biskupec a kádě s obecním majetkem spravoval hejtman Matěj Louda z Chlumčan...

Od 19. století město razantně vystupuje z hradeb, rostou pestrá předměstí, na radnici vítězí čeština jako úřední jazyk. Vznikají kulturní instituce a spolky, město začínají charakterizovat četné školy a silná společenství studentů. Město se stává i Mekkou houslistů a pro svoji podmanivou polohu v moři lesů též cílem mnoha výletníků, stej-

jmenovat, pomyslným středobodem Švejkovy budějovické anabáze...

Město zajisté stojí kdykoliv během roku za rodinnou, ale třeba i sólovou návštěvou. Je to historická, kulturně umělecká národní pokladnice. Vlasatým i řekněme méně zarostlým turistům se tu může znovu vrátit a kolem hlavy prohánět stříbrný vítr. A vyptávat se v Prácheňském muzeu kupříkladu na místní okolnosti vyhlásování svobodného Československa v roce 1918 – to jsou neobyčejně úsměvné – možná i aktuálně porovnatelné – kotrmelece.

/ki/

Foto Dana
KUTÁLKOVÁ

Kresba

František DOUBEK

Řešení zasílejte na adresu redakce nejpozději do 30. listopadu 2009

Řešení z č. 9/2009 zní: město LES NAUX DE PROVENCE

Ze správných odpovědí jsme vylosovali:
Zdeněk Rýdl, Holýšov; Magdalena Němcová, Litochovice nad Labem; Miloslav Česák, Plzeň.

Blahopřejeme a zasláme knižní odměnu!

Znaky
evropských
měst

Policista č. 11/ 2009

KUPON č. 11

moderní ZAMĚŘOVAČE

Útočná puška zůstává i v 21. století základní zbraní vojáka; zbraně této třídy po celém světě používají také policisté, byť jen ke speciálním účelům. Momentálně existuje řada projektů útočných pušek nové generace, nicméně s jejich zaváděním se zatím nespěchá. Naproti tomu se pracuje na zdokonalování stávajících zbraní, v první řadě zaváděním nových zaměřovacích systémů. Pušky sice stále ještě mají mušku a hledí, ale to už je dnes spíš jen pro případ nouze.

Historicky první a dodnes možná nejvýznamnější výrobce kolimátorových zaměřovačů na světě je švédská společnost Aimpoint AB. Firma produkuje kolimátory nejen pro civilní použití, ale, a to zejména, pro vojenské účely. Od roku 1997 je největším dodavatelem této techniky pro ozbrojené síly USA, kterým už dodala 750 000 kolimátorů. Letos na základě vypsaného tendru a náročných zkoušek u Army Research & Development Command v Picatinny Arsenal v New Jersey získala gigantický kontrakt na 556 783 zaměřovačů Aimpoint M68 Close Combat Optic (Comp M4s) pro útočné pušky M4. Vypínač/přepínač na pouzdru baterie AA (která vydrží osm let) umožňuje nastavení sedmi stupňů intenzity jasu záměrného bodu velikosti 2 MOA v noci a devíti stupňů ve dne. Součástí dodávky je univerzální montáž QRP2, která umožňuje použití kolimátorů u všech pušek z rodiny M16/M4.

V Německu byl letos mírně modifikován projekt Infanterist der Zukunft (IdZ), v němž hraje významnou realizační roli pře-

Aimpoint M68 Close Combat Optic

vážně německý zbrojní koncern Rheinmetall Group. V jeho rámci se vývojem zaměřovačů (a jiné vojenské elektroniky) zabývá Rheinmetall Soldier Electronics GmbH ve Stockachu. Vývojové úsilí této společnosti se stovkou zaměstnanců se nyní soustřeďuje na dva hlavní projekty: laserový zaměřovač pro ruční zbraně LLM a systém řízení palby pěšáka spojený s identifikačním prostředkem pěšáka (přítel/nepřítel) DSID/ZEFF. Poslední novinka, zatím v předrealizační fázi, je nová bojová přilba s pozorovacím denním/nočním systémem a systémem sledování zdravotního stavu vojáka.

Ve Francii existuje projekt „vojáka budoucnosti“ FELIN, který řeší skupina SAFRAN Group, respektive její divize Sagem Défense Sécurité. Francouzská armáda – stejně jako například kanadská – však na projektu spolupracuje také s koncernem Rheinmetall.

Denní/noční zaměřovač pro útočnou pušku FAMAS s možností přenosu obrazu do individuálního miniaturního monitoru („brýlí“), a tedy s možností střelby z krytu bez přímého pohledu na cíl, představila

Nejnovější denní/noční zaměřovač na útočné pušce FAMAS, v tomto případě bez přenosu obrazu do individuálního monitoru. V pozadí je zajímavé dálkově ovládané průzkumné vozidlo ECA, což je jeden z možných nosičů dálkoměru JIM LR.

firma Sagem už například na brněnském veletrhu IDET 2007. Není však příliš pravděpodobné, že by se už zaměřovače fakticky staly součástí výzbroje jednotek.

Jinak je tomu s taktickým multifunkčním infračerveným dálkoměrem JIM LR. Kontrakt společnost Sagem plní od roku 2007. Zní na 600 (850) dálkoměrů, 430 přenosných monitorů MEPS 08P a 90 dálkově ovládaných systémů ROSS. Všechny přístroje objednané pro francouzské ozbrojené síly by měly být dodány do poloviny roku 2010. Několik stovek dálkoměrů už objednaly tak další členské země NATO. Dálkoměr JIM LR plní funkce denního a nočního (infračerveného) pozorovacího přístroje-dalekohledu, laserového dálkoměru, laserového značkovacího, orientačního prostředku v systému GPS a vysílače/přijímače pro přenos dat.

-pl-
Foto výrobci

Laserový zaměřovač LLM

Koncept sériového
vrtulníku VH-71A Kestrel

VH-71 KESTREL:

KONEC VRTULNÍKU PRO OBAMU

Nejznámější vzdušný dopravní prostředek prezidenta USA je upravený letoun Boeing 747, známý jako Air Force One. Na kratší vzdálenosti však nejmocnější muž světa cestuje ve vrtulnících označovaných jako Marine One, jejichž provoz zajišťuje americká námořní pěchota. V nejbližší budoucnosti měla flotila těchto vrtulníků projít obměnou, jelikož současné typy VH-3 Sea King a VH-60N White Hawk měla vystřídat nová helikoptéra VH-71 Kestrel. Vrtulník, jehož prvním cestujícím měl být Barack Obama, byl zajímavý i tím, že se jednalo o variantu stroje evropského původu. Finanční, technické a časové potíže ovšem způsobily, že tento ambiciózní program byl v roce 2009 ukončen.

Utajování a spekulace

Eskadra HMX-1 je zřejmě nejprestižnější letecká jednotka americké námořní pěchoty. Víc než šedesát let (od roku 1947) provozuje vrtulníky, jež dopravují amerického prezidenta a jiné osobnosti nejvyšších pater americké politiky. Během své existence již HMX-1 vystřídala řadu strojů; dnes jsou základem jejího vybavení typy VH-3D Sea King a VH-60N White Hawk. Na pohled upoutají charakteristickým vzhledem, který spojuje bílou a temně zelenou

barvu, nápis United States of America a prezidentský znak.

Určitě však nejde jen o jakési luxusní „vzdušné taxíky“, byť komfort jejich vybavení je vysoký. Musejí nabídnout svým vzácným cestujícím i veškerou myslitelnou ochranu a možnost komunikace. Detailní údaje o ochranných zařízeních se samozřejmě řadí mezi nejpřísněji utajované informace; obecně se předpokládá, že vrtulníky nesou detektory ozáření radarovým a laserovým paprskem, širokou škálu infračervených nebo radiolokačních rušičů a vrhačů klamných cílů, možná i generátory dýmových clon. Co se týče výzbroje v užším smyslu, jsme odkázáni skutečně jen na spekulace; nelze vyloučit, že by vrtulníky mohly nést výklopná střeliště s pohyblivými kulomety či malými řízenými raketami. Pravděpodobně jsou odolné i vůči elektromagnetickému impulzu jaderného výbuchu a mohou operovat v zamořeném prostředí.

Oba zmíněné typy ve výbavě HMX-1 však po technologické stránce neúspěšně stárnou, a tak se na přelomu století začala řešit otázka jejich náhrady. Roku 2003 bylo oficiálně vyhlášeno výběrové řízení VXX, do kterého se přihlásila známá americká firma Sikorsky (výrobce VH-3 i VH-60) s novým typem VH-92 Superhawk. Proti ní se trochu nečekaně postavil evropský vrtulník AgustaWestland US101.

Britsko-italská spolupráce

Pod tímto označením se ukrývá amerikanizovaná obměna úspěšného středního víceúčelového vrtulníku EH101 (popř. AW101), vytvořená za spolupráce s americkou zbrojovkou Lockheed Martin. Kořeny EH101 sahají až do konce 70. let, kdy britské námořnictvo začalo hledat nový protiponorkový hlídkový vrtulník. Podobné požadavky mělo také italské loďstvo, a proto obě

země spojily své síly a jejich hlavní výrobci vrtulníků Westland a Agusta založili v roce 1980 konsorcium EH Industries s cílem tento nový stroj vyvinout. Souběžně se pracovalo i na verzi pro pozemní vojsko a na civilní variantě Heliliner.

Výrobci zvolili klasické uspořádání stroje s jedním nosným a jedním ocasním vyrovnávacím rotorem, ale to jim nebránilo použít mnoho pokrokových řešení, mj. nezvyklé tvarování rotorových listů, široké uplatnění kompozitových materiálů či pohon pomocí trojice motorů (to je zejména důsledek požadavku na maximální spolehlivost při nasazení nad mořem). První prototyp EH101 se vznesl 9. října 1987 a za deset let vstoupily první sériové stroje do služby v britském námořnictvu, kde dostaly název Merlin. Po britském a italském loďstvu se přidalo britské, portugalské a dánské letectvo, následovaly i objednávky z Kanady, Japonska, Alžírska a Saúdské Arábie. V roce 2001 došlo k fúzi značek Westland a Agusta do konsorcia AgustaWestland, čímž existence EH Industries ztratila smysl a samotný vrtulník se stále častěji označuje také AW101.

Série objednávek patrně zvýšila sebevědomí výrobců, kteří se rozhodli ucházet se i o zakázku na vrtulníky pro prezidenta USA. Zahraniční firmy mají ve výběrových řízeních pro americké ozbrojené síly šance pouze tehdy, když spojí síly s některým domácím výrobcem, zajistí vysoký podíl amerických součástek a postarají se i o výrobu sériových strojů na území USA. Řadě evropských zbrojovek se to daří a podíl zbraní ze starého kontinentu v Americe pomalu, ale jistě roste.

Vítězství a plány

Britové a Italové si vybrali ke spolupráci zbrojovku Lockheed Martin a vytvořili verzi US101. Na její sériové produkci se měly podílet firmy ze 41 států USA

a o závěrečnou montáž se měl postarat závod Bell Helicopter v Texasu. K pohonu byly vybrány tři agregáty General Electric CT7-8E s výkonem po 1550 kW, což přinášelo celkový startovní výkon 4650 kW. Překvapení přišlo 25. ledna 2005, když americké ministerstvo obrany oznámilo, že dává vrtulníku US101 přednost před strojem VH-92 a přiděluje značkám Agusta-Westland a Lockheed Martin částku 1,7 miliardy dolarů na úvodní fázi vývoje. V červenci téhož roku Pentagon určil, že nový stroj ponese jméno VH-71 Kestrel (Poštolka).

Onen kontrakt zahrnoval objednávku na 28 vrtulníků rozdělených na dvě výrobní série; pět strojů VH-71A mělo být k dispozici během roku 2009 a 23 výkonnějších VH-71B mělo začít sloužit v roce 2017.

Parametry vrtulníku VH-71 Kestrel

průměr nosného rotoru	18,59 m
délka trupu	19,53 m
celková délka	22,81 m
celková výška	6,65 m
prázdná hmotnost	10 500 kg
užitečná hmotnost	5100 kg
max. vzletová hmotnost	15 600 kg
max. rychlost	309 km/h
cestovní rychlost	259 km/h
operační dolet	1389 km
praktický dolet	4575 m

rací a záchranné mise a operace speciálních jednotek. Ta je nabízena americkému letectvu a námořnictvu a v poněkud upravené podobě také Pobřežní stráž. Pro úplnost lze dodat, že právě vrtulníkové letectvo představuje oblast, v níž se evropským výrobcům daří získávat zakázky pro americké ozbrojené síly; lze zmínit mj. lehký víceúčelový typ americké armády UH-72 Lakota, což je amerikanizovaná verze francouzsko-německého stroje Eurocopter EC145.

Prodražování a ukončení

Nad budoucností VH-71 se však postupně objevovalo stále víc otazníků. Suma na úvodní fázi vývoje se z 1,7 miliardy zvýšila o 40 % na 2,4 miliardy dolarů. Celková hodnota projektu pak přesáhla šest miliard a předpokládalo se její růst k sedmi miliardám dolarů, takže kompletní náklady na výrobu každého z 28 objednaných kusů by

na závažná pochybení v oblasti (ne)koordinace a (ne)spolehlivosti součástí od některých subdodavatelů. Celý program se také zpožďoval; původní požadavek na zařazení vrtulníků do služby během roku 2009 byl jasně nesplnitelný a dost se pochybovalo i o tom, že se to povede v roce 2010.

O osudu tohoto problematického projektu nakonec rozhodla nová administrativa Baracka Obamy. Ten od počátku avizoval zefektivnění výdajů Pentagonu a zrušení některých kontroverzních programů.

VH-71 se prý na Obamově „likvidačním seznamu“ údajně nacházel dost vysoko. Vzhledem k protekcionistickým opatřením typu „Buy American“ patrně projektu příliš nepomohl ani jeho evropský původ, neboť víc než třetina součástí se produkuje mimo USA. Nový prezident se záhy přímo vyjádřil, že dnešní typy eskadry HMX-1 dosud vyhovují. Počátkem roku 2009 se hovořilo o kompromisu, jímž by byla

Navrhované verze vrtulníku US101 pro ozbrojené síly USA

Pro zkoušky se od srpna 2005 užíval jeden modifikovaný kus EH101 dodaný z Evropy, k němuž se v červenci 2007 připojil i první testovací VH-71A. 22. září 2008 byl úspěšně zalétán první sériový vrtulník a na počátku roku 2009 už procházely zkouškami tři stroje z produkční linky.

Vedle projektu VXX ovšem firmy Agusta-Westland a Lockheed Martin usilují o prosazení helikoptéry US101 v dalších složkách amerických ozbrojených sil. Jedná se zejména o variantu, která se předběžně označuje HH-71 a je konstruována pro pát-

se blížily sumě 250 milionů dolarů, což by udělalo z VH-71 pravděpodobně nejdražší helikoptéry všech dob. V březnu 2008 pak bylo oznámeno, že celková hodnota projektu se už dokonce přibližuje dvanácti miliardám dolarů. Tím se prostředky na jeden stroj dostaly k sumě půl miliardy dolarů, takže vrtulník VH-71 by byl dokonce dražší než letoun VC-25A Air Force One neboli prezidentský Boeing 747!

Během roku 2007 přibýlo i pochybností o technické stránce programu a objevila se kritika nedostatečných výkonů. Byla zjiště-

redukce programu VH-71 jen na první sérii VH-71A. Ale když ministr obrany Robert Gates v dubnu představil návrh rozpočtu Pentagonu, mimo jiné oznámil zastavení projektu VXX s tím, že se za něj bude hledat levnější náhrada. 1. června 2009 námořní pěchota program definitivně ukončila. Americký prezident si tak na nový vrtulník ještě nějakou dobu počká.

Lukáš VISINGR
Foto AgustaWestland

TESI

vytrvalec na recepci

Běžec Tesi v současné „recepční kukani“

Pro příznivce lehké atletiky a zejména pak pro vyznavače a pamětníky středních a delších běžeckých disciplín se jedná o žijící legendu našeho sportu. To, čím je světový rekord Jarmily Kratochvílové na 800 metrů pro ženskou světovou atletiku, tím jsou dlouhodobě (po čtvrtstoletí!) Tesáckovy tuzemské rekordy na 3 a 5 kilometrů v hale pro domácí běžce. Jarmilu někdo možná už brzy konečně překoná, jeho rekordní časy ale nejspíš ještě hodně dlouho nikdo nevylepší, protože u nás žádní zajímavější běžci na obzoru nejsou. „Nechcou makat,“ komentuje to lakonicky Menší velký muž. Jediným současným vytrvalcem, podle něj hodným uznání, je prý dnes už pouze rekreační sportovec Robert Štefko.

Luboš Tesáček vedle ustavení národních rekordů, získal titul halového mistra Evropy (v Göteborgu 1984) a tři roky za sebou držel nejlepší světový čas na trojku (3 000 m) v hale. Navíc v letech 1982–1986 pětkrát po sobě vyhrál slavný (v Evropě snad nejstarší) silniční běh z Běchovic do Prahy, což vypadá rovněž na výkon v budoucnu stěží překonatelný.

Mezi ženami, slušno v této souvislosti připomenout, letošní 113. vydání tradičního běhu vyhrála Petra Kamínková již pojednátě!

Když přijde řeč, na kterou z pěti úspěšných desetikilometrovek začínajících u historického 13. kilometrovníku v Běchovicích nejvíce vzpomíná, bez váhání vyklopí, že na tu šestou. Tenkrát se ho Ivan Uvízl dokázal držet i v pověstném, závěrečném a obvykle smrtícím kopci Hrdlořežáku, a ve finiši mu o jedinou vteřinku uzmul šanci na šestý běchovický vavřík – obrovské zklamání.

Pro hravě bojovného závodníka bývaly ovšem každé Běchovice velkým zážitkem. Setkával se tam „s fantastickým borcama“ – z předchozí generace to byli Vlasta Zwiefelhofer (vyhrál čtyřikrát), Dušan Moravčík, steeplař Franta Bartoš, z jeho vrstevníků další vyrovnání, skvělí soupeři – Jirka Sýkora, Ivan Uvízl, pak Standa Tábor a průběžně mnozí další. Dneska taková kvalita konkurence chybí. Kdyby, údajně, zase vyběhl Robert Štefko, vyhraje i se zlomenou nohou.

Určitou smůlu měl Luboš, mezi dobrými

Jdete-li sportovat na Olymp, do areálu odboru sportu MV u pražské Stromovky, můžete potkat řadu zajímavých „správců“ jednotlivých sportovišť.

U vstupu do víceúčelové haly držívá například „službu“ na první pohled akční, neúnavně klukovsky působící vlasatý muž průměrné vojenské výšky a střídme, viditelně houževnaté, vytrénované postavy – jistý Lubomír TESÁČEK (1957).

kamarády řečený Tesi, v tom, že na silnici do Prahy nezažil závod, aby mu foukalo do zad. Takže nikdy nepředvedl takový rekordní čas (dlouhá následující léta nevylepšovaný), jaký se za téměř ideálního počasí podařilo zaběhnout Zwiefelhoferovi.

Ten, jiná zajímavá „drobnost“, dokázal bodovat i na krosových, terénních Kunraticích, které Tesáček nikdy neabsolvoval – považuje kunratickou trať „přes čtyři vršky a tři potoky“ za turistiku. Nic pro vrcholové běžce.

Rodák ze Slavkova u Brna v mládí trochu sportoval. Raději běhával, než aby hrál třeba fotbal, v němž může někdo vynikat jako Rosický, a když jinak celé mužstvo hraje, s prominutím, k ničemu, je i vynikající výkon jednotlivce zbytečný, ztracený.

„Zatímco na dráze mně to na startu odstřelí a já su sám za sebe, a jak poběžím, tak mi to v cíli odměčnou!“ Promýšlel si šikovný synek důvody vlastní volby a ještě v té době dával před závoděním větší důraz na hudební zájem – hrál na mandolinu v country kapele.

Vlastně teprve před nástupem na vojnu si uvědomil, že má z různých, víceméně náhodných, krajských přeborů docela slušné běžecké výsledky – a že by se to mohlo hodit. Začal tedy s běháním vážněji, měl štěstí na trenéry, nejdřív s panem Písaříkem a v devatenácti letech se dostal do juniorské reprezentace.

Narukovat měl původně na Olymp, přesněji do řad bývalé Rudé hvězdy, mírně se to ale zvrtilo, na čas skončil u bojového útvaru. Pak ho generál Dzúr převedl na Duklu – k vynikajícímu trenérovi Janu Liškovi, u něhož běhal například s Josefem Plachým.

To už měl v sobě celoživotní rozhodnutí, zásadu, krédo – když se chce, musí to jít. Zkrátka si řekl: „Když to děláš, tak to budeš dělat pořádně. A budeš makat a vyzkoušíš si, jestli jako obyčejný buran z vesnice jseš schopnej něco dokázat, a když to něco dokážeš, tak předvedeš mnoha ostatním, že to jde!“

Začal trénovat jako o život. Opakovaně jezdil na Štrbské Pleso a v nadmořské výšce přes kilometr běhal rychlé úseky, k tomu v létě nahoru dolů, tři kilometry na Tri Studničky, na Rysy, skákání po kamelech, to byl každý odraz posilováním kotníků. „Jinak jsem nikdy neposiloval, nejvíc jsem zvedl leda tak tuplák piva.“ Byť rodem Moravák, velebí celoživotně, stejně jako umírněně, pěnív mok.

V zimě sledovala tatranská příroda běžecké kilometry na sněhu a v něm, to pomáhalo podle Tesiho soudu nejvíc (a to nejsou v současnosti, jak to kolem sebe vidí, začínající ani zkušenější běžci ochotní podstupovat), samozřejmě žádné tretry (možná trochu jako kdysi Emil Zátopek), natož nějaké podpůrné prostředky, potom dolů do haly, letmým startem na pevný povrch, rovnou na závody.

„A lítal jsem dokola jako blázen,“ vzpomíná se zasněným pousmáním někdejší proslavený tempář.

Za pětadvaceti letou závodní kariéru toho zažil požehnaně. Ničeho nelituje. „Jsem se svým životem spokojený. Kdyby se to všechno vrátilo, nikdy bych neměnil, dělal bych to samý!“

V Dukle, jako voják v delší činné službě, se moc do zahraničí dostat nemohl, a když

povedlo vycestovat na norimberský efedničkový okruh. Na někdejší automobilové trati, dlouhé 23 kilometry, neskutečně členité, mezi běžci se jí říkalo Zelené peklo, si přičichnul k silnici. Vyjukaný „prvňáček“ vystartoval, mezi soupeři byli už tenkrát „hroziví“ Keňani, on tehdy první běžel takovou dálku – a šok: vyhrál – a v novém traťovém rekordu!

Taky dostal cenu za vítězství, bonus v markách. I to ho splášlo. Začal se zaměřovat na silnice. Opakoval si Běchovický běh. Po zlaté evropské medaili se o vlastní vůli rozešel s Duklou. Osamostatnil se. Také program tréninků si „vypisoval“ sám. Začal stát fronty na víza, rozjezdil se po celé Evropě. Závodil za Inter Bratislava, potom za pražskou Slavii. Stihnul novou dobu. Běhání ho několik let živilo. Nemusel hltat tréninkové kilometry, ale dobrovolně dřel jako nevolník, jako burlak. Musel běhat atletickou ligu, protože od mateřských oddílů přece jenom něco dostával. A dobré výsledky přinášely lepší odměny, solidní výdělek.

Víc než titulu z ME si dodnes cení účasti na silničním běhu z Marseille do Cassis. Běželo tam dvacet tisíc lidí, je to extrémní závod delší než třicet kilometrů. Nejprve se člověk musí z přístavního města drát vzhůru do kopce, jako na střechu, potom je tam náhorní planina, výšeň horkého

vzduchu, do které čpí divoký tymián, ale taky se dokáže objevit průtřz mračen, zima a shora fučící helikoptéra zpravidajských filmařů, v závěru se padá, skoro přímo po ústech, do Cassis – enormně těžký závod.

A neopakovatelná krása, vyšťavení hodně na doraz, do dna, jak to měl Tesi vždycky rád. Jak si to dovedl vychutnat, jak to přijal za zcela vlastní živel.

Startoval třikrát v Marseille, dvakrát skončil třetí!

Porazil Keňany, předběhl Angličany. První a naposledy se mu tam podařilo trumfnout Roberta Štefka, kterého Francie již znala a rozmazlovala startovním zajištěním. I Luboš se stal zvaným miláčkem, při třetím startu byl bramborový. Pořád ohromný výsledek.

Devadesátá léta křižoval evropské končiny po koridách, na městských okruzích, cyklisticky by se dalo říct na kritériích. Před početným publikem se odehrávaly jedinečné závody, zhruba kilometrový okruh často v centrální zástavbě se šel osmkrát dvanákrát. Někdy se startem za umělého osvětlení před půlnocí.

Kočovní cirkus, kde se skoro všichni znají – a kamarádi. Tesi měl manažera ve Švýcarsku a tahle alpská země se mu stala

druhým domovem, trávil tam moře času. V jádru pracovního, s kalendářem zaplněným běžeckými souboji vždy v originálních atmosférách, barvách a chutích. Dole u italských hranic v Dogiu promotéři závodu pokaždé odjeli na mistrovství světa v krosu a přitáhli z něj prvních deset běžců. První start proměnil – to tam ještě chrti z MS nebyli – ve stříbrnou příčku, nestačil na jediného Brita. Pak se tam začal objevovat spolek dvaceti černochů, hlavně pověstných Keňanů, ale i jiných Afričanů a Francouzů marockého původu, a to už bylo těžší udělat pěkný výsledek. Jenomže tam jezdil do party dál, protože ho zvali a protože tam byl po pár reprízách jako mezi svými, mezi skvělými kámoši.

Za kus vyprávění by stál Tesáčkův vztah k běhům v přírodě, ke krosovým závodům (neměl je rád, obával se komplikací ve vyšší trávě nebo loužičkách skrytých pod jehličím), přesto se zúčastnil dvou přespolních mistrovství světa. Na pařížském hypodromu v Longchamps byl s Vlastou Zwiefelhoferem, který toho roku před Tesim vyhrál příslušného šampiona republiky, ale předem „mistr asfaltu“ tušil, jak to asi dopadne – byť natrénováno měl dostatečně.

Nebo jeho zážitky s běháním do vrchů, nebo s maratonem. Jak se kupříkladu na dálku popasoval s Ivanem Uvížlem a vrátil mu tu nešťastnou vteřinu z Běchovic. Ivan totiž zaběhl v Mnichově dvě hodiny třináct minut čtyřicet devět vteřin, kdežto Luboš se ve Vídni dostal na 2:13:48.

S novým tisíciletím přišly trable závodní i zdravotní, nějaké operace, utržená achylovka. A pan Tesáček pověsil závodění na hřebíček.

Díky bývalým Duklákům našel uplatnění mezi sportovci MV. Tvoří sehraný tým s Jirkou Vyčichlem, trojskokanem olympionikem, se sprinterem, taky reprezentantem Otou Wildem, dalším někdejším sportsmanem (protože profesionální tanečníci, určitě nejen podle Tesiho, odvádějí v plné umělecké kariéře rovněž sportovní výkony) je Karel „Impresáři“ Mašek, v sousedství se činí Standa Tábor, co patří mezi několik málo lidí, kteří silničního štirka porazili v hale, samosebou ve finiši, jak jinak, a co je dnes masérem a naš – po panu Kolářovi – fyzioterapeutickou absolutní dvojkou, nebo Milena Hýbnerová, olympijská vítězka ad. aj.

Tesi dojíždí do práce ze Stochova od Kladna, kde má podkrovní byt. Když prší, tak neběží, když fouká vítr, taky nevyběhne. Jinak si ve volných dnech mezi službami stihne ráno osm kilometrů, odpoledne druhou osmičku. Dělá to pro sebe, jenom na udržení kondice, což – jak tvrdí – „člověk musí, aby byl trochu natónovaněj, aby úplně neochabl – to by bylo špatný!“

Od country přešel na Kabáty, Kiss, EC/DC, když to vyjde, dopřává si koncert (nedávno Kabátů), od hůře dosažitelných kapel sbírá CD či DVD...

Volně zaznamenal Jaroslav KOPIC
Foto autor a archiv
Lubomíra TESÁČKA

Na snímku zleva Lubomír Tesáček a slovenští kolegové Alena „Moki“ Močariová a Josef „Giorgio“ Vyboštok spolu s keňským olympionikem Patrikem „Pat“o“ Sangem

ano, tak někde do Maďarska (ve staré budapeštské hale odtáhl příkladně celý závod a vytvořil český národní rekord). Nebo v reprezentační sestavě na mistrovství Evropy, protože tenkrát dokázal – bezmála kdykoliv – zaběhnout tři kilometry sám sólo pod sedm minut padesát vteřin. Doma mu nikdo nestačil. A Evropu ve Švédsku, jak uvedeno výše, jednou položil na lopatky kompletně.

Kdyby se dostal do většího závodu se světovou konkurencí, kdyby se mu vydařil den, šlo by o povedený tempový běh, on nikdy nebyl žádný závěrečný rychlík, mohl se v nejlepších letech v hale dostat i pod 7:40. Předpoklady na to nesporně byly, relativita životních událostí směřovala jinudy.

Taky se mu – zřejmě dost výjimečně –

Na okraji chodské metropole, v bývalých kasárnách pohraničníků, má jednu z budov Školní policejní středisko západočeských policistů. Vzniklo v roce 1994 a patří krajskému policejnímu ředitelství Západočeského kraje. Podobná školící a výcviková střediska jsou i u dalších policejních krajských správ, v Domažlicích šéfuje mjr. JUDr. Jaroslav Vlach.

Řidič dobrovolně škodovku nechce opustit, úkolem instruktorů ale je pachatele dostat z vozidla...

VÝCVIKÁŘI Z DOMAŽLIC

Asi dvacet kilometrů za Plzní je městečko Stod, kde na nás vedoucí domažlického policejního střediska čekal a naše první zastávka vedla na zdejší soukromou střelnici. Privátní střelnice začala fungovat v průběhu letošního jara a policisté tady mohou zkoušet střelbu z jakékoliv zbraně, tedy i ze samopalu vzor 58. Vedoucí střelnice, JUDr. Jindřich Kubík, říká, „Policisté mají možnost se u nás učit bezpečně manipulovat se zbraní. Za posledních několik let téměř 90 % nových policistů nemělo možnost a nedrželo v ruce zbraň. Z toho jasně vyplývá, že se jako první musejí naučit zbraň poznat, naučit se s ní zacházet a také ji bezpečně používat. Po bezpečné manipulaci následují základní dovednosti, jako je mířit, vystřelit, přebít zbraň atd.“

Na střelnici právě probíhalo praktické cvičení západočeských instruktorů, které řídil pplk. Ing. Pavel Rohla z Ředitelství pro řízení lidských zdrojů Policejního prezidia, konkrétně z odboru vzdělávání. „Jde o cvičení pro západočeské instruktory,“ upřesňuje pplk. Rohla a popisuje probíhající cvičení: „Policejní vozidlo zastaví vůz s pachatelem úmyslného trestného činu. Dvojčlenná hlídka vystoupí ze služební oktavky a s cvičnou zbraní policisté přistupují ke starší škodovce s podezřelou osobou. Policisté nacvičují zákrok, zajištění a předvedení řidiče.“ Náš stručný rozhovor přerušil rozléhající se výzvy policistů, předvádějících zákrok, které směřují k závažnému pachateli ve vozidle. „Policie, jménem zákona, ruce na volant vozidla a nehybat se!“ Jeden z policistů při nácviku neustále sleduje ruce pachatele, komunikuje s ním a hlasitě mu dává další a další pokyny. Druhý z mužů zákona otevírá vozidlo a pachatele zajišťuje. Podezřelému řidiči na zemi spoutá ruce za zadní částí těla, zkontroluje obsah kapes a i on vydává pachateli pokyny. Nakonec zadrženého řidiče předepsaným způsobem odvádí do policejního vozidla. Jeho kolega je po celou dobu zajištění nebezpečného muže ostražitý a se zbraní v ruce neustále sleduje okolí. V průběhu jednotlivých nácviků přicházejí ze strany podplukovníka další a složitější úkoly, nové

modelové situace a policisté po dvojicích přidělené úkoly opakovaně nacvičují.

● ● ●
Druhá zastávka v Západočeském kraji byla v obci Dobřany, asi patnáct kilometrů od Plzně. Na řízené praxi jsme sledovali osm nováčků. Ráno policisté odjeli z Domažlic na územní odbor Plzeň-jih a na dopravce absolvovali instruktáž před dopravně bezpečnostní akcí. Po skupinkách se postupně rozjeli na vybraná stanoviště, Starý Plzenec, Přeštice a také Dobřany. Na činnost nováčků na tomto úseku dohlížela domažlická instruktorka kpt. Ing. Zdeňka Vogeltanzová, která nám úkoly nových policistů popsala. „Probíhá tady dopravně bezpečnostní akce, kde policisté provádějí klasickou kontrolu a kromě zjišťování běžných dopravních přestupků kontrolují i technický stav vozidla a zároveň pátrají po hledaných osobách. V praxi tady vlastně probíhá první kontakt nováčků s občany. Policisté se učí nejen zastavovat vozidla v realu, ale i předepsanou komunikaci s řidiči, taktiku vyřizování přestupků, nebo správné vypisování formulářů.“

Jak stavět vozidla a jak komunikovat s řidiči, názorně skupince strážmistrů předváděl nstržm. Josef Kurčák, dopravní policista z útvaru Plzeň-jih. Policista Jakub Liška v hodnosti strážmistr, je stejně jako ostatní ze skupinky nováčků u Policie ČR pouze několik měsíců. „Mám za sebou měsíc základní odborné přípravy v Domažlicích, poté šest měsíců ve Střední policejní škole v Jihlavě a teď nás čekají dva měsíce odborné praxe. Začínáme u dopravní policie a už jsem tento týden udělil první pokutu za nepřipoutání se bezpečnostními pásy. Ze začátku jsem měl trému, ta už ale opadla a teď se učím s řidiči hovořit jako profesionální policista.“

● ● ●
Poslední zastávka byla ve Školním policejním středisku přímo v Domažlicích. Po příjezdu do prostor bývalých kasáren jsme ale i tady nejprve zamířili na střelnici. Někdejší kasárna mají velkou výhodu, neboť klasická střelnice je přímo v areálu a pro úkoly nováčků je naprosto dostačující.

Zastávka autobusu v podzemním podlaží... i tady policisté řeší připravené modelové situace

Skupinka studentů se v rámci svého říjnového programu přesunula na střelnici. Patnáct policistů se sluchátky na uších poslouchalo pokyny instruktorky kpt. Mgr. Dany Kauerové. Střelba začíná na jednoduché terče, ale postupně jde o střelbu složitější. Ve vzdálenosti deseti metrů stojí strážmistr před terčem, kde jsou různé matematické obrazce, rozlišené různými barvami. Hlasité pokyny ze strany instruktora určují studentům, jaký cíl mají zasáhnout. Každý policista se tady učí rychle a hlavně správně se rozhodnout, např. jaký terč – obrazec a v jaké barvě musí trefit. Stržm. Martin Fabian je na střelnici na takto dlouhou dobu poprvé, strašně ho to baví a ví, že dlouhodobým tréninkem se více zdokonaluje. Jak sám říká, „Zbraně se nebojím a pokud bude nezbytné, jsem po nástupu ke svému útvaru připraven, pochopitelně a jedině v mezích zákona, zbraň použít.“

Samotná budova ŠPS má čtyři podlaží. Ve třech nadzemních jsou učebny, ubytovna i kanceláře a další zázemí. V jednom podzemním podlaží jsou prostory pro výuku a modelové situace. My jsme navštívili dvě plně učebny policejních nováčků, kde policisté na počítačích zpracovávali protokol ohledání místa činu. Předchozí den s instruktorkou kpt. Mgr. Michaelou Kořínkovou společně ohledávali připravené místo činu.

...a teď pplk. Rohla ukazuje, jak bezpečně odvádět podezřelou osobu

Dopravní policista Josef Kurčák nespustí z nováčků oči

Instruktor Kauerová vydává svěřeným studentům další pokyny...

...další skupinka studentů připravuje na počítači protokol o ohledání místa činu

mjr. JUDr. Jaroslav Vlach s pohárem za úspěšné střelby

Vykradený byt, krádež vloupáním do restaurace a prodejna potravin, kde také řádili neznámí zloději, to byly modelové situace pro policisty, kteří začínali odbornou praxí v rámci služební přípravy. Práci policistů při modelových situacích zaznamenává kamera. Chování policisty na místě trestného činu potom společně vyhodnocují. Dobrá práce si zaslouží pochvalu, nezapomíná se ale ani na případné nedostatky a všichni společně hle-

dají lepší a zákonná řešení. Jeden s policistů, stržm. Martin Schenk, zajišťoval stopy u vykradeného bytu. Našel tady otisky prstů, obuvi a také zajišťil vyložený zámek značky FAB. Slouží na základním útvaru v Ostrově nad Ohří, kde se už setkal s opravdovou vloupačkou do bytu a tato modelová situace byla dobrým opáčkem a jak nám na závěr prozradil, „Jsem na podobné situace v Ostrově připraven.“

Ve ŠPS v Domažlicích zajišťují **Základní odbornou přípravu**, neboli nástupní výcvik. První část je obsahově stejná pro všechny policisty ze služeb pořádkové, dopravní a železniční policie. A co je cílem? Zvýšenou psychickou i fyzickou zátěží ověřit vhodnost posluchačů pro práci u Policie ČR, získat návyky pro službu příslušníků P ČR a pomocí emocionálních prožitků navázat vztah k P ČR. Absolvováním první části odborné přípravy splní policista kritéria stanovená pro přidělení služební zbraně, naučí se správně reagovat na služební povely, porozumí základním povinnostem policisty a naučí se potřebě zvyšovat svoji fyzickou kondici. Tato první část základní odborné přípravy je ukončena předáním osvědčení pro přidělení služební zbraně, formou slavnostního aktu.

Domažlické Školní policejní středisko zajišťuje pro policisty také **testy**, nebo-li testování fyzické způsobilosti uchazečů, ověřování fyzické zdatnosti policistů a vše končí služební zkouškou.

Integrovaný výcvik policistů je vysoce efektivní výcviková metoda, převzatá ze

zahraničí. Vyžaduje speciální pracoviště a tým kompetentních instruktorů. Cílem je vypěstovat u policistů sebevědomé profesionální chování při služebních zákrocích, včetně potřebných návyků k vlastní bezpečnosti. Dále vytvořit a upevnit pozitivní návyky potřebné pro zvládnutí rizikových situací, vyskytujících se během přímého kontaktu s občany. V neposlední řadě naučit policisty spolupráci při zákroku a spolehlivě zvládnutí prostředků donucení ve stresových situacích. „Odborníci při výuce využívají modelové situace typických policejních činností, monitorují chování policistů při zákrocích a následně záběry kolektivně vyhodnocují a vzájemně si vyměňují zkušenosti,“ říká Jaroslav Vlach a své povídání pro nás doplňuje ukázkami sklepních prostor, kde modelové situace policisté nacvičují. „Tato největší místnost je připravena jako restaurace a modelovou situací je zde probíhají diskotéka, a to včetně osvětlení a hlasité hudby. Policisté si tady zvykají na reálné situace se vším všudy. Podobné je to i u zde vybaveného bytu nebo obchodu, všude práci policistů na místě činu sleduje monitorovací systém.“

Na samotný závěr nám mjr. Vlach doplnil další zajímavosti o středisku. „Zdejší výcvikové středisko má 45 instruktorů, 20 instruktorů má služební zařazení vrchní komisař v hodnosti kapitán a 25 instruktorů je služebně zařazeno jako vrchní inspektor v hodnosti nadporučík a tato pětadvacítká je umístěna v rámci kraje na jednotlivých okresech. Pro instruktory jsem zajistil pobyt u německých kolegů na stejném výcvikovém středisku a opětovně jsme zase pozvali německé policisty do Domažlic. Obě strany si tuto výměnou zkušenost pochvalovaly.“

Absolventy ŠPS rozdělujeme na družstva, kde je asi 15 policistů a právě teď se celé dva měsíce o ně starají dva instruktoři, kteří jsou v podstatě jako jejich trenéři. Policisté mají týden výcvik, který probíhá v areálu střediska a týden odbornou praxí. Postupně absolvují všechny služby pořádkové policie, jsou například přiděleni k hlídkové či dozorčí službě na malých i větších útvarech, ale začínají u dopravní policie a první kontakty s veřejností policisté zažívají u klasických dopravně bezpečnostních akcí, jak jsme viděli v Dobřanech.“

Eva BROŽOVÁ
Foto Václav ŠEBEK

Cracker

LINDA
HRONÍKOVÁ

Snažil se. Ach, jak jen se ty roky snažil! Nebylo to vůbec lehké, když od nich odešla Karolína, jeho žena a matka jejich dvou malých dětí, a ztratila se kdesi ve světě se svým novým amantem.

Snažil se. Byl táta i máma dohromady, věnoval dětem každou volnou chvilku. Pomoc babičky využíval poměrně málo. Trávil s Petrem a Deniskou co nejvíce času, aby jim nechyběla rodičovská láska. Chtěl ji dávat za dva. S dětmi měli moc hezký a otevřený vztah.

A teď tu seděl, ruce v dlaních a v hlavě úplné prázdno. Stále si to ještě plnou vahou neuvědomoval. Deniska je mrtvá! Jeho holčička... Nechápal to. Snad je to jen strašlivý sen, ze kterého se probudí a Denisa bude sedět s knížkou na válemdě a ptát se, jak se měl v práci... Ne, to se už nikdy nestane. Včera večer ji tu našel ležet. Bezvládně. Srdíčko už nebil. Záchranka přijela do patnácti minut, ale zážrak se nestal.

Prázdné tuby od prášků, ke kterým kdovíjak přišla, byly smutným mementem, které tu po odjezdu mužů v bílých pláštích zůstalo.

Proč? To slovo se mu stále vracelo a jako ozvěna bolestivě naráželo na vnitřní stěnu lebky – sem a tam, sem a tam. Proč? Proč, proboha? Proč?

Na věčnou rozloučenou nechala jen několik slov vykreslených na dopisním papíře: „Tati, Pét'o, mám vás ráda. Děkuji za všechno. Už nemůžu dál. Odpusťte, Denisa.“

Odpustil by jí všechno na světě, ale tohle nějak nešlo.

Seděl v tom pokoji dlouho, nekonečné hodiny, ve kterých se dotýkal věčnosti. Ráno dorazil syn, prvním letadlem z Aberdeenu. Tak tu teď seděli oba. Ani jeden nechápal, proč k tomu došlo. Nemluvili, seděli vedle sebe a koukali na stěnu pokoje, ve kterém ještě donedávna žila veselá čtrnáctiletá dívka. Veselá? Něco se v jejím životě muselo změnit – a to strašně moc. Ale co? Co to mohlo být, že se nesvěřila ani jednomu ze svých nejbližších?

Policie nepřišla na nic nového. Vyslechla

zdrčené příslušníky rodiny a dívčiny spolužáky a případ uzavřela jako sebevraždu. Tečka. Konec.

Dva dny po pohřbu otce probudily ve dvě v noci nějaké divné zvuky. Vycházely z Denisina pokoje. Vstal a opatrně otevřel dveře. Petr seděl u sestřina počítače a ťukal do klávesnice. „Už to vím, tati,“ řekl a otočil se k otci. Šedomodré oči měl zalité slzami: „Dohnala ji k tomu nějaká svině! Byl to virtuální psychoteror!“

Muž se beze slova sesunul na židli vedle syna a nevěřícně zíral na plochu monitoru. Běžící jiskřivý text byl plný výhrůžek a výsměchu. „To není všechno. Musel si o Denise a o nás hodně věcí zjistit. Psal dost osobní věci, které si vymyslet nemohl.“ „Proč nám to neřekla?“ „Nevím, asi se ho bála. Ohlásíme to na policii?“ „Co by udělali? I kdyby ho náhodou vypátrali, dostal by nanejvýš podmínku. Najdu ho

sám! To je už to jediné, co pro Denisu můžu udělat.“ „Dobře, tati, najdeme ho sami.“ „Ty se nevracíš zítra do Aberdeenu? Co škola?“ „Není teď důležitá. Domluví si přerušení studia. Odjedu, až najdeme toho grázla.“

„Tak vás za mnou posílá můj bratránek?“ mladík ve vytahaném tričku s nápisem $E=mc^2$ si oba přichozí měřil zkoumavým pohledem. Odděloval je stůl a ještě větší vzdálenost mezi nimi byla ve znalosti virtuálního světa. „Tak si sedněte,“ svolil nakonec mladý muž a ukázal jim na volné židle proti sobě. Otec a syn se posadili na dřevěné židličky a skoro s posvátnou úctou koukali na všechny ty věci, které se povalovaly všude, kam jen oko dohlédlo. Deska stolu byla plná všelijakých cívek, zelených destiček, drátků,

kabelů, cédéček, DVD mechanik a podivných předmětů, pro které ani neměli žádné pojmenování. Po zemi bylo rozmístěno několik monitorů, počítačů i laptopů, někdy i jen jejich torza. „No, nevypadá to tady zrovna ideálně pro přijímání návštěv,“ vyložil si jejich pohledy špatně mládenec: „ale já sem také nikoho nezvu.“ „Moc ti děkujeme, že sis na nás udělal čas,“ pospíšil si honem s reakcí Petr. Jeho kamarád ho předem varoval, že bratránek je dosti popudlivý a vznětlivý. Bedna na compy, to prý teda jo, ale v podstatě asociál... A oni jeho pomoc potřebovali...

Jáchym mávl rukou: „Pro bratránka všechno – tak o co jde?“ „Do počítače se nám naboural nějaký grázl, hacker, a my ho potřebujeme najít.“ „Hacker?“ Jáchymovi naběhla žila na čele a protočil oči v sloup: „Proč všichni furt říkají hacker? I v novinách a televizi, pořád to slyším, narušitel počítačových sítí alias hacker. Takový nesmysl. Já jsem hacker, mí kámoši jsou hackeři... A ani jeden z nás se nenabourává se zlým úmyslem do cizích systémů. Pirát je cracker!“ „Dobře, tak cracker...“ připustil Petr s pokrčením ramen. S otcem si vyměnili krátký pohled – s Jáchymem to jednoduché vskutku nebude.

„Původní hackeři z velké části přispěli například ke zrodu Internetu nebo třeba GNU¹⁾“, pokračoval počítačový specialista už o poznání smířlivěji. „A co vám tenhle narušitel s počítačem udělal? Ukradl citlivá data, nebo ho zanesl virovou havětí?“ „Prostě se dostal dovnitř,“ pokrčil rameny otec: „je pro nás moc důležité zjistit, kdo to je a odkud je.“ Počítačový expert se opřel do opěradla vypolstrované židle a složil ruce křížem na prsa: „Tak to snad abyste si zašli za nějakou kartáčkou, ne? Já tady z křišťálové koule nevěštím, vážení. Ani vám neřeknu, jakou má barvu vlasů a jestli má radši mléčnou nebo hořkou čokoládu.“ „David říkal, že to prý možné je,“ odvolával se na kamaráda Petr. „No jo, bratránek... Ten ať se radši věnuje svému rybaření, udělá líp. A proč je to pro vás tak důležité? To za ním chcete jet – třeba do Dominikánské republiky – a říct mu „ty, ty, ty, to přišť nedělejší?“ „Je od nás, Jáchyme. Posílal do počítače texty v češtině.“ „Může být, ale také nemusí – kolik máme po světě krajánek? No, ale i kdyby, tak se nám ten okruh zužuje jen na několik miliónů, to je paráda!“ ušklíbl se sarkasticky. „Ne každý umí přece programovat! Těch možných útočníků může být jen pár stovek... Neříkej, že se nedá vystopovat!“ „Taky rybařís? Ne, vážně – záleží na tom, jak zahladil stopy, jak je dobře... Možná to půjde, možná ne. Obávám se ale, že na takové honění fantómů nemám čas ani chuť.“

„Zaplatím jakoukoliv částku!“ Jáchym

probodl Petrova otce posměšným pohledem: „To není otázka peněz, pane, rozhodně ne pro hackery. Nemám zájem.“ Starší z mužů zčervenal ve tváři a chystal se odejít. Syn ho chytil za ruku: „Počkej, tati, řekneme mu to celé.“

Během Petrových slov se Jáchym ani jednou nepohnul, ani nedal výrazem v obličeji najevo, co si myslí. Když Petr domluvil, zeptal se jen o poznání tišším a méně suverénním hlasem: „Kolik bylo sestrů?“ „Čtrnáct.“ „Udělám, co bude v mých silách – kde je ten počítač?“ Petr vytáhl věž z tašky a postavil ji před Jáchyma. „Číslo na vás mám – až něco zjistím, tak zavolám – brzy,“ dodal, jako by se tím chtěl omluvit za svoje předchozí jednání.

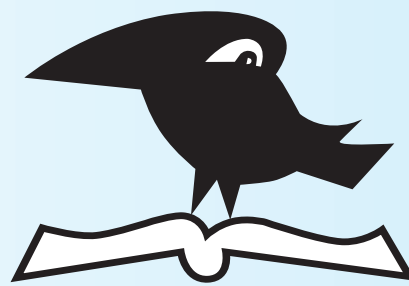

„Co říkal Jáchym?“ volal odpoledne David Petrovi. „Prý udělá, co bude v jeho silách. Ale měl jsi pravdu. Je trochu divný.“ „Ale jestli řekl tohle, Petře, tak neskončí, dokud to nedotáhne. Půjde za tím jak pes po čerstvé stopě, jak štika po plotici, to mi věř. V tomhle ho znám dobře. Můžu pro tebe ještě něco udělat? Cokoliv?“ „Jsi hodný, teď už budeme jenom čekat. Ozvu se ti. Tak zatím.“ „Ahoj.“

David měl pravdu. Jáchym se do problému zakousl skutečně jako buldok. Už večer poslal Petrovi textovku, že pátrání je na dobré cestě a druhý den si s nimi domluvil schůzku.

Tentokrát je přivítal jako staré známé a hned je vedl k Denisinu počítači. „Zjistil jsem docela dost zajímavých informací. Předně by vás asi mohlo zajímat, jak se ten chlap s vaší Denisou seznámil. Ano, seznámil. Chatovali spolu asi měsíc na stránkách pro teenagery. On se vydával za šestnáctiletého Jakuba, poslal jí i nějaké falešné fotky. Psali si o všem možném. On dával bezpochyby vymyšlené informace, ale ty, které získal od Denisy, využil ve druhém dějství, na které se chystal. Aniž to mohla tušit, tak právě on se jí naboural do počítače. Bezpečnostní mezeře jsou skoro všude a jinak to je s tímhle systémem. Vždycky, když zapnula počítač, tak jí tam začal posílat nějaké texty – sami jste některé z nich četli. Hlavně se vyžíval v tom, že dělal narážky na věci z jejího života, chtěl, aby měla dojem, že ji sleduje na každém kroku a trpěla stihomamem. Byla dost vyděšená a svěřovala se se svým strachem na chatu právě „Jakubovi“, který ji uklidňoval a dělal, že jí chce pomoci. Jenže téhle dvojrole využil zase k tomu, že přišť svůj útok ještě vystupňoval a evidentně mu dělalo dobře, jak je z toho nešťastná,“ Jáchym si odplivl: „grázl! Od něčeho takovýho musí dát ruce

HAVRAN 2008

prý nejen všichni nerdové²⁾, ale vůbec každý. To je nejčernější Black hat³⁾, jakýho jsem kdy v kyberprostoru potkal! Hnus,“ rozhorloval se programátor od srdce. Jeho návštěvníci na něj koukali, aniž by pořádně věděli, o čem mluví. Zřejmě si to uvědomil, protože vysvětloval: „Přihlásil jsem se pod Denisiným nickem – přezdívkou na chatovací stránky a přečetl jsem si celou historii jejích chatů-rozhovorů s tím tzv. Jakubem. Psal ze stejné IP adresy, z jaké se jí i někdo naboural do počítače. Tedy ten cracker a Jakub museli být nejspíš jedna a táž osoba. Je docela dobrý průnikář, ale sám si mizerně kryje záda. Asi si je hodně jistý, že se mu nic stát nemůže. Myslí si, že ostatní jsou jen BFU⁴⁾. Včera jsem se radil se svým guru i dalšími kamarády a společně se nám podařilo v těch jeho atacích objevit geek code. To jsou zakódované údaje o dané osobě. Vypadá to takhle –“ ukázal na obrazovku:

-----BEGIN GEEK CODE BLOCK-----

```
GED/J d-- s++: a- C+++ U++ P++
L++++ E++ W+++ N- w+++
PS++ PE++ t-- X R+++ !tv b-- DI-- D+
G+++ e++ h+ r-- y
```

-----END GEEK CODE BLOCK-----

Takže o něm leccos víme. To, co nám může pomoci je, že hledáme vysokého muže mezi 25–29 lety, který má problémy s navazováním vztahů. Je to bakalář, který se zřejmě teď živí programováním z domova. Bydlí sám.“ „A jak to víš?“ „To jsem z toho dekodoval,“ mávl programátor rukou: „to není těžké, to jsou mezinárodně domluvené významy znaků. Ještě zajímavější věc jsem našel uprostřed virového kódu – asi víte, že třeba sprejeři používají tagy – vlastně podpisy, které čmárají na zdi i na vagóny a tím říkají: to jsem napsal já! No, a i někteří crackeři, ostatně i hackeři, mají své tagy. I tenhle všivák, který nás zajímá. Takže jsem tag i code v noci rozeslal pod falešnou záminkou po všech známých, ať se poptají a kdo zná autora, ať mi dá vědět. Nemělo by to dlouho trvat. Myslím, že vám budu moci dát rovnou i jeho fotku a adresu.“ Koukali na něho jako u vytržení. Jáchym trochu zčervenál: „Ále, cracknout tohohle namyšle-

nýho crackera nebyl zase tak neřešitelný problém. Každý mistr má svého přemožitele a v programování to platí zvlášť. Navíc tenhle chlápek je spíš mistříček než opravdový mistr. Určitě je psychicky narušený. Asi byste to měli vědět – dohnal Denisu k sebevraždě výhrůžkou, že když to neudělá sama, tak jí zabije on a návdavkem i vás dva a její nejlepší kamarádku.“ Oba byli bílí jako stěna. „Můžeš, můžeš nám ty rozhovory ukázat?“ vydral ze sebe přiskrčeným hlasem Petr. Jáchym zavrtěl hlavou: „Radši ne. Nejsem psycholog, jen obyčejný ajťák, ale i tak vím, že by to pro vás nebylo dobré. I já z toho mám teď noční můru – taková svině! To podstatné jsem vám řekl, dostanete i další údaje, ale po těch výhrůžkách a obsahu chatů nepátrejte. Zbytečně by vás to ničilo.“ Mlčky přikývli.

Jáchymovi zavibroval mobil. Rychle prolétl zprávu, něco natukal do počítače a řekl: „Tak se jmenuje Pavel Válenka, bydlí v Plzni – a tady máme jeho fotku –“ nastavil jim do úrovně očí monitor. Na papírek načmáral několik slov – „a tady je adresa.“ „Mockrát děkujeme! Co jsme dlužní?“ „Rád jsem pomohl – je to málo, ale aspoň něco. A tu druhou otázku už neopakujte. Pokud budete ještě něco potřebovat jsem vám k dispozici – kdykoliv.“ Na rozloučenou si potřásl rukama – dva lidé zdrcení ze smrti milované holčičky a jeden počítačový mág nevýslovně znechucený z toho, k jakým ohavnostem lze zneužít programátorské znalosti.

Co teď? Konkrétně ještě nebylo nic vyřčeno, ale nad crackerem – teď už se známým jménem a obličejem – se stahovala temná mračna.

Jak to bylo vytesáno v Chammurapiho zákoníku⁵⁾? Oko za oko, zub za zub?

Ani otec, ani bratr nebyli vrahy a nechťeli si ušpinit ruce krví. Chtěli jen pomstít strašný zločin. Jeho smrt jim Denisku nevrátí, ale nesnesli by pomýšlení, že někde spokojeně žije a dál dohání děti k nejhoršímu. Tomu musí zabránit stůj co stůj.

Plán měli jednoduchý. A Jáchym jim s ním pomůže.

Pavel Válenka se ploužil po obchodě a nandával věci do nákupního košíku. Po probdělé noci se cítil jak mátoha. Radši by spal, ale hlad a žízeň (vodu z kohoutku pijou jenom mantáci) ho vyhnaly ven. Colu, nebo pepsi? zaváhal na chvíli u regálu. „Cola bude dobrá,“ přitočil se k němu bokem nějaký chlápek a podával mu z horní poli-

ce plastovou láhev s fialovou tekutinou. „Dík,“ ucedil Pavel a bezmyšlenkovitě si dal colu vedle brambůrků a slaných crackerů. Ještě nějaké sýry, salám a chleba a hurá zpátky do brlohu. Oči se mu klížily a chtělo se mu spát. Po pravdě řečeno měl za sebou několik velmi divných dnů. Začalo to asi před týdnem – neustále měl pocit, že ho někdo sleduje. Přitom však nikoho doopravdy nespáčil. Každý den, přesně o půlnoci, mu někdo volal, ale neohlásil se, mlčel a ve sluchátku byla slyšet jen nějaká táhlá melodie. Ten nápěv nenáviděl – čím více ho nesnášel, tím častěji mu zněl v hlavě. Připadalo mu, že z něho asi zešílí.

A pak ta holka... Psala mu zprávy na mobil – nějaký byly hodně trhlý, jiný vyzývavý... Pokaždé z jiného čísla. Zнала ho, věděla o něm kdeco. Vůbec netušil, kdo to může být a o co jí jde. Zajímala ho, ale zároveň z ní měl strach. Připadal si jako myš, kterou si kočka přehazuje z pravé tlapy do levé. Na žádný dotaz mu pořádně neodpověděla. Bavilo ji tropit si z něho blázný. Mohl se rozčilovat, mohl prosit, všechno jí bylo jedno.

Ale dneska, dneska mu prý vše vysvětlí. Upínal se k tomu víc, než si byl ochoten přiznat.

Ani ho už netěšilo „hrát si“ s těma hloupýma děckama, co jsou vřdycky tak legračně vyděšený. Jejich strach ho bavil. Jeho vlastní mu zatemňoval mozek a paralyzoval mu myšlení.

Dorazil domů. Otevřel colu, zasyčela, trochu jako had vyrušený ze spánku. Dal si několik hltů přímo z láhve. Chutnala nějak hořce. „Co to je?“ lekl se. Všiml si, že na monitoru mu červeně bliká nějaká zpráva – od té tajemné holky. Automaticky na ní klikl. Ozval se hlas znějící jak ze záhrobní podmalovaný dobře známou nepříjemnou melodií: „Chutnala ti cola, Pavle Válenko? Byla poslední v tvém životě. Vlastně byla úplně to poslední v tvém životě. Do láhve jsem injekční stříkačkou napustil prudký jed. Účinkovat bude do dvou minut. Ať se na věky smažíš v pekle! Za všechny děti, kterým jsi ublížil.“ Cracker zavrával: „Kdo jsi? Co jsi zač? Jak to víš? Já nic neudělal, pomóc!“ pocítil na prsou svíravou bolest. Rychle vytukal do mobilu číslo 155.

„Cože vám přesně říkal?“ zajímal se policista. „Že prý ho někdo otrávil coca-colou...“ „Pitva ale žádné známky otravy neodhalila. Nebyl zfetovaný?“ „Nějaká tráva se v jeho bytě našla. V těle ale zrovna nic neměl... Mluvil spíš dost vyděšeně.“ „Halucinace dovedou pořádně vyděsit, Helenko, buďte ráda, že o tom nic nevíte.“ „Jsem, pane poručíku. A na co tedy vlastně zemřel?“ „Podle lékařské zprávy na náhlou zástavu srdce. Možná z nějaké prožitě hrůzy.“

„Je tam něco zvláštního?“ otočil se ještě vyšetřovatel na policejního PC experta, kterému přivezli k analýze počítač z bytu Pavla Válenky. Ten zavrtěl hlavou a vypnul comp: „Ne.“ Balil si věci. „Teď už ne“, pomyslel si, když dával DVD do tašky: „teď už jsou zamety všechny stopy a náš virtuální svět je čistší o jednu Black hat bestii. Rád jsem Jáchymovi vyhověl. My, geeks,⁶⁾ musíme držet při sobě.“

Uplynulo asi čtrnáct dnů. Jáchym se zastavil u poštovní schránky a vytáhl z ní pohled se třemi aberdeenskými katedrálami. Zajímavější byl pro něj však text na druhé straně:

*Milý kamaráde,
posílám Ti srdečný pozdrav
a znovu Ti děkuji za Tvou pomoc.
Život už nikdy nebude jako dřív, ale
táta i já se s tím teď snad můžeme
časem lépe vyrovnat.*

*Pracuji teď na projektu psychologie
ve virtuálním světě. Propojení psy-
chologie a programování je opravdu
neskutečně mocná zbraň.*

*Budu rád, když si uděláš čas a při-
jedeš s Davidem na pár dnů za mnou
do Aberdeenu.*

*Ať se Ti dobře lámou kódy,
Petr*

Jáchym se maličko pousmál a zastrčil pohled do kapsy: „Ano, propojení hackrovství a psychologie může být mocná a sugestivní zbraň. Bohužel i crackrovství a psychologie...“

Ilustrace Kristina POKORNÁ

VYSVĚTLIVKY:

- ¹⁾ *hnutí svobodného software*
- ²⁾ *nerd – úzce specializovaný jedinec, který je špičkou ve svém oboru a tak úplně „nezapadá“ do běžné společnosti. Typicky to bývají programátoři a vědci.*
- ³⁾ *Black hat = cracker, tj. počítačový pirát*
- ⁴⁾ *BFU je iniciálová zkratka počítačového slangu pejorativně označující běžného či naprosto nezkušeného uživatele. Česky například: Běžný Franta Uživatel; anglicky například: Beginner For Unix (unixový začátečník) či Brain Free User (uživatel bez mozku).*
- ⁵⁾ *Chammurapiho zákoník je babylonský zákoník, vydaný králem Chammurapim. Pochází přibližně z roku 1686 př. n. l. a patří tak mezi nejstarší dochované zákoníky.*
- ⁶⁾ *geek = zde: osoba, která má hluboké technické nebo odborné znalosti, talent a obzvláštní zapálení pro svůj obor*

MUZEUM POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY

Ke Karlovu 1, Praha 2

tel.: 224 922 183

fax: 974 841 091

e-mail: muzeum@mvr.cz

PROGRAM LISTOPAD 2009

STŘEDEČNÍ ODPOLEDNE

PRO DĚTI – od 14.00 do 15.00 hod.

- * 11. 11. Kolo tety Berty
- * 18. 11. Odpoledne s pohádkou
- * 25. 11. Autoškola

Vstupné na dětské pořady 5Kč

Výstavy a jiné akce

- * do 20. 12. **Kriminalistika proti zločinu** – výstava k padesátému výročí Kriminalistického ústavu Praha
- * do 20. 12. **Kriminalistický kabinet 1954 – 1970**, výstava ze sbírek muzea
- * do 30. 11. **Dávají za nás ruku do ohně** – vítězné práce z 1. ročníku výtvarné soutěže GR HZS ČR pod záštitou generál. ředitele genmjr. Ing. Miroslava Štěpána
- * 30. 10.–30. 11. **Jiří Sozanský: Magor – pocta Martinu I. Jirousovi**. Výstava grafik a dokumentů je součástí projektu „Uzavřeno...“ realizovaném na základě partnerství s hl. m. Prahou a pod záštitou primátora Pavla Béma
- * 3. 11.–20. 12. **Jsmu tu ...** prezentace amatérských fotografií policistů a zaměstnanců Policie ČR
- * **Ochrana obyvatelstva** – expozice Hasičského záchranného sboru ČR
- * **Prostituce staré Prahy, Ochrana osob a majetku** – stále výstavy
- * 19.–21. 11. **Konference polic. historiků**

Filmový čtvrtek – od 17.00 hod.

- * 5. 11. **Coco Chanel** – příběh moderní ženy, která navždy změnila svět módy

NA OBJEDNÁVKU: **Dopravní výchova** pro mateřské školy a 1.–4. ročníky zákl. škol

- * **Mládež a kriminalita** – besedy pro 2. stupeň ZŠ a studenty stř. a učňovských škol
- * **Týden vědy a techniky** – cyklus přednášek pro střední školy

2.–6. 11. od 9.00, 11.00 a 13.00 hod.

(více na <http://www.tydenvedy.cz>)

Informace o programech a případné objednávky na tel.: 974 824 862

Internetová adresa –

<http://www.muzeumpolicie.cz>

Expozice je otevřena denně mimo pondělí od 10.00 do 17.00 hod.

Změna programu vyhrazena

Zdemolovaný závodní vůz slovenské posádky

SPORTEM (i) K TRVALÉ KONCOVCE

Stalo se vloni počátkem října. Na rozhraní městských obvodů Ostrava-Vítkovice a Moravská Ostrava si čtyřicetiletý chlapík, divák fotbalového mače „odskočil“ během přestávky po poločase k blízké Místecké ulici. Chtěl se podívat na právě začínající automobilový závod Setkání mistrů – Memoriál Miroslava Fajkuse. Bylo krátce po čtrnácté sobotní hodině, celkem pěkné počasí, hlavně sucho.

Muž dojel ke trati ve směru soutěžních jízd závodníků v nadmíru rychlých, k jízdě do vrchu speciálně seštelovaných autech. Seskočil z kola, zůstal stát obkročmo nad pedály a chystal se rozhlížet po motoristickém sportovním dění. Zaslechl nějaký zvuk, nestihl se po něm ani otočit a už letěl. Videozáběry ukázaly kolo ve vzduchu, tělo v letu, vzduchem plachtící automobil.

V místech, kde se nacházel zhruba tucet diváků, zasáhla – sestřelila – neovladatelná škodovka dvě osoby. Sedesátiletý muž na následky těžkých poranění do večera v nemocnici zemřel. Čtyřicetiletý fotbalový fanoušek si z vyhlížení jiného sportovního zážitku odnesl rovněž vážné úrazy (několikanásobné zlomeniny pánce, žeber, zhmoždění levé nohy, otřes mozku), ale přežil.

Tento Křížek u silnice je netypický. Dopravní nehoda se sice stala na veřejné komunikaci, jenomže v okamžiku havárie uzavřené pro běžný dopravní provoz a proměněné svým způsobem v automobilové závodiště. Jednotliví

jezdci bojovali v samostatných jízdách pouze sami proti sobě, proti časovému záznamu. V přímém úseku trati je „nabroušené“ motory hnaly kupředu rychlostí mezi 160 až 220 kilometry v hodině.

Šestnáctiletý mladík, závodící snad druhou sezonu, nezvládl za volantem speciálu dojezd ke zpomalovacím šikanám, retardérům (můžeme si představit špatně zařazenou rychlost, zbrkle přišlápnutý brzdový pedál?, technickou závadu na stroji odborníci na každý pád vyloučili), dostal se s vozem do nečekaného smyku, který nezvládl. Obrazové záběry prokázaly, že reagoval na smyk (podle znaleckých odhadů ve stopadesátikilometrové rychlosti) razantním sešlápnutím brzd – a neovladatelně vyletěl z vozovky.

Podle přísných ustanovení Národního sportovního řádu nemají pořadatelé motoristických podniků povolovat přístup divákům do míst, kde nejsou ochráněni svodidly a kde by nebyli dostatečně nad úrovní závodní trati. V místě neštěstí chránila přihlížející pouze igelitová páska a terén byl spíše klesající „za horizont“, než aby tam směřoval do jakéhokoliv „protisvahu“.

Soud vyměřil řediteli závodu 18 měsíců vězení a traťovému komisaři přírkl 15 měsíců odnětí svobody, oběma s podmíněným odkladem na 3 roky...

„Smrtelných úrazů na závodech v ČR není zrovna málo, a ačkoliv si nedovolím činit nějaké závěry, nutně se zde vkrádá otázka, jaká byla úroveň funkcionářů a zabezpečení v dalších závodech. Nechce se mi věřit, že by se pouze v tomto jediném ostravském případě koncentrovala taková míra nekompetentnosti a laxnosti, neřku-li trestuhodného chování funkcionářů,“ uvedl počátkem července 2009 Antonín Šmuk, soudce příslušného okresního soudu.

Mezitím třeba na jaře letošního roku zabil na Valašské rallye závodák „katakultovaný z dráhy“ osmatřicetiletý otec s jedenáctiletým synem a jeho stejně nezletilým kamarádem...

/ki/

Foto archiv P ČR

Pohled na dům, kde došlo
k brutální vraždě

Ta zpráva vyvolala 20. dubna 1996 na operačním středisku teplických hasičů nemalý údiv – v opuštěném domě č. 13 v ulici U kamenných lázní už zase hořelo! Poprvé lokalizovali hasiči nevelký oheň v okně přízemního bytu asi v 19.26 hod., ve stejné místnosti šlehaly spore plameny i nyní, tedy před 22. hodinou.

hvězdná hodina OUTSIDERŮ

Hořel starý a plesnivý gauč, víc čoudu než ohně, jenomže gauč stál u stěny naproti oknu... Bylo víc než pravděpodobné, že někdo se tu pokusil založit oheň nadvakrát. Před dům přijela i hlídka městské policie. Mezi zvědavci mátožně postávali dva mladíci bez dokladů, zato s vydatným promile alkoholu v žilách.

21letý Stanislav Čuřil podal následující vysvětlení: „Šli jsme s kamarádem okolo a když jsme viděli požár, šli jsme ho hasit.“ Zmiňovaný kamarád, o rok starší Vladimír Flekovský, byl hovornější: „Do baráku jsem šel za somrákem Slávkem, který u nás ve večerce dluží tři stovky. Byla tam tma, uviděl jsem postavu a lekl jsem se. Vyřešil jsem to po svém, tedy pěstmi a kopačkami. Poté jsem odešel pryč.“ Vskutku, Flekovského sportovní boty byly doslova nasáklé krví a zdálo se, že jejich majitel musel z neznámého doslova vykopat duši.

V té době byl už starý gauč prolit hektolitry krve a hasiči pro jistotu prohlédli kromě přízemí domu i prostory v prvním patře. Nic příjemného tam na ně ovšem nečekalo – na prahu jednoho bytu, napůl schované pod vyraženými dveřmi, leželo bezvládné ženské tělo s kaluží krve kolem hlavy a zabodnutým šroubovákem v oblasti ledvin!

Setkání za katrem

Zpráva o nálezu mrtvolky se velmi rychle rozšířila i před dům. Mezi postávajícími nechyběl ani muž, patřící mezi ony věčné poutníky, který den co den vytrvale objíždí s prastarým kočárkem či rozhrkaným vozečkem popelnice a kontejnery, v touze naleznout cokoliv, co by šlo vzápětí zpeněžit.

Muž s přezdívkou Humberto, neboť kdysi cestoval s cirkusem, vzpomíná: „Věděl jsem, že v tom domě bydlí Bohouš Petrák, co taky jezdí za sběrem. Když se rozkřiklo, že hasiči uvnitř našli mrtvolu, pomyslel jsem si *A já, tak Petrákovi to mají za sebou...* Najednou ale vidím, jak na konci ulice jede Petrák s tím

Šroubovák v zádech oběti
a rozbité nádobí v kaluži krve –
důkaz běsnění pachatelů

svým kočárkem a má ho naloženou flaškama s pivem!“ Ještě víc u vytržení si musel připadat tehdy 51letý Bohuslav Petrák: „Docházel jsem k baráku. Byli tam hasiči a policajti. Ti se mě zeptali, jestli jsem pan Petrák. Když jsem řekl, že ano, tak mě hned odvezli.“

V prostorách služebny teplické republikové policie se uviděl s Čuřilem i Flekovským. Nešlo o jejich první setkání té osudné soboty. Když se totiž Petrák odpoledne vracel ze sběrnice, přesně řečeno z bufáče na konečné trolejbusu, podal si ho Čuřil: „Že prej dlužíš jeho kamarádovi prachy a ať je koukám vrátit. Opodál stál mladý Flekovský, co prodává ve večerce a skutečně mně a mojí ženě dal několikrát na dluh zboží. Odpověděl jsem, že mu to dám v pondělí. Ten člověk mi ale začal vyhro-

žovat, že ty peníze musím vrátit ještě dneska, nebo že nám podpálí barák.“

Vzápětí se do debaty vmísil sám věřitel Flekovský. Čuřila uklidnil a domluvil se s Petrákem, že v pondělí bude dluh vyrovnán. „Jenže ty vyhrůžky mi stejně nešly z hlavy,“ dodal Petrák. „Tak jsem se rozhodl, že zkusím sehnat aspoň něco. Měl jsem doma hliníkové plechy, nanosil jsem je do kočárku, že je zavazu do sběrnice. Povádal jsem Líba, jako svý ženě, ať jde taky, že se pak někde cestou zastavíme na pivo. Ale ona řekla, že se chce dívat na televizi.“

45letá Libuše Petráková tak rozhodla o své smrti. Už za pár hodin se totiž stane, cynicky řečeno, *člověkem, pobývajícím v nesprávnou dobu na nesprávném místě*. Koho by to ale

v tu chvíli napadlo. Těch pár starých novin v okenním rámu, které pro výstrahu zapálil už notně nacamraný Čuřil, znamenalo jen frajeřinu. Zato pitevní protokol Libuše Petrákové představuje děsivé čtení:

Bezprostřední příčinou smrti bylo rozsáhlé pohmoždění mozku při rozlámání klenby a spodiny lebni, zaviněné brutální několikaminutovou agresí cizí osoby nebo osob. Rány na hlavě vznikly s největší pravděpodobností kopanci a ranami kladivem, nalezeným na místě činu, vícečetná malá, nestejněměrně hluboká bodná poranění zad lze plně vysvětlit použitím šroubováku... Příliš šroubované for-

Petráková. Odmítla otevřít, že nemá klíče (což byla pravda), ani peníze. Tón jejího hlasu se hochům nelíbil. Takhle přece s nimi nebude žádná somračka mluvit! Takže vyrazili dveře, které srazily Petrákovou na zem.

Flekovský: „Čuřil vešel jako první. Když jsem tam vstoupil, měla už paní Petráková v boku šroubovák a obličej celý od krve. Lekl jsem se, chtěl jsem jí ho vytáhnout, ale ona na mě namířila vidličkou. Báł jsem se, aby mě tou vidličkou nebodla, tak jsem jí tu vidličku vyrazil prknem... Čuřil jí kopal do obličeje... Nevím, co to do mě vjelo, uhodil jsem paní Petrákovou asi dvakrát kladivem, jednou do

ven, nesl se jejich dialog v duchu nezávazné konverzace. „Jeden z nich povídal: *Tam byla asi nějaká ženská, vid’?* Ten druhý: *Hmmmm...* Ten první zase: *Já jsem ji asi kopnul.* A ten druhý: *Hmmm, já taky.* Prostě si z toho dělali vyložené srandu.“

Proč tolik nenávisti?

Libuše Petráková bezpochyby nesdílela život s čítankovými hrdiny. Vegetovala ze dne na den, s minimálními nároky na svět, pravda s poměrně vřelým vztahem k lahvovému pivu. V okolí dlužili s manželem snad každému, kdo jim byl ochoten půjčit. Každý takový věřitel ovšem jedním dechem dodal: „Ale nikomu nevadili. Byli to neškodní a svým způsobem dobrosrdeční lidé. Tak hrozný konec si určitě nezasloužila.“

Ironií osudu je, že si to nemysleli dva podnapilí mladíci a pro tři stovky umlátili Petrákovou jako prašivého psa... Vlastně, nikoliv jako psa. Oni ji umlátili jako prašivého somráka! Kde se v nich vzala taková nenávist? Vždyť ani dosavadní životní dráha pachatelů nepředstavovala nic, na co by se měly skládat oslavné pajány.

Čuřila vyhodili z učení na zedníka, stejně tak z kamenolomu nebo ze stáje, kde krmil dobytek. Měl podmínku za zběhnutí z vojenské služby a krádeže jízdních kol. Říkal o sobě, že je na volné noze, příhodnější by bylo ovšem označení „nezaměstnaný, živící se příležitostnými melouchy“. Denně nasával do opilosti, alkohol umí posílit jeho agresivitu. Odpoledne před vraždou Petrákové pokřikoval, že by nejradši všechny somráky a bezdomovce vyhladil ohněm. IQ má 101, soudní znalci ho otaxovali jako psychopata, možnost resocializace označili za značně ztíženou.

Flekovský vyrůstal v kompletní rodině. Slibný intelektový rozjezd v dětském věku přibrzdila encefalopatie. Se školním prospěchem problémy neměl, zato s chováním: rušil vyučování hlasitými výkřiky a živelnou neposlušností. Navzdory podmíněčnému vyloučení zvládl učební obor s maturitou. Zaměstnavatel si ho pochvaloval, stejně tak zákazníci. Proti Čuřilovi působil nesporně uhlazenějším dojmem, v psychiatrické a psychologické expertize, čtené před soudem, to však znalci označili jako mimikry neodpovídající realitě.

Tedy znovu: Jsou tyto dva v kostce vyřčené příběhy důvodem k nadřazenosti? Nebo právě naopak – stala se Libuše Petráková, stojící přece jen o něco níž na pomyslném žebříčku společenské prestiže, obětím beránkem za všechny dosavadní nezmary, zklamání a bolístky? Mělo být její tělo trampolínou k opojnému, dosud nepoznanému pocitu moci a síly? K hvězdné hodině životních outsiderů? Zkušení forenzní znalci z odvětví psychologie rádi o takových zločineckých dvojicích říkají: *Jedna a jedna nemusí být vždycky jenom dvě...* Nebezpečně třaskavé prolnutí dvou povah, chvilka agresivní touhy předvést se před komplicem: *Tohle umím taky – a ještě líp! Podívej!*

Krajský soud v Ústí nad Labem uznal obžalované vinnými z vraždy Libuše Petrákové a odsoudil je ke čtrnácti letům odnětí svobody. Vrchní soud v Praze v únoru 1998 trest bezvýtku potvrdil.

Viktorín ŠULC
Foto archiv autora

Krví nasáklé sportovní boty byly jedním z důkazů proti vrahům

Prázdný Petrákův vozíček před prázdným domem – svým způsobem smutný epilog

mulace. Standa Čuřil to řekl po svém: „Hlavu měla jako bubák. Vypadala jako hovořící z hororu.“

Kolotoč lží a vytáček

Jak k hororu došlo? V tom se oba mladíci zásadně lišili. Shodovali se jen v jednom. Popíjeli už od rána lacinou whisky a navečer se jim rozleželo v hlavě, že si dluh přece jen vyberou ještě dneska. Jenomže doma byla jen

hlavy, jednou do obličeje. Později část této vypovědi, uskutečněné v přítomnosti obhájce, odvolal: Petrákové jen vyrazil z ruky zmíněnou vidličku, jinak jí neudělal nic. Když Čuřil z bytu utekl, ještě se ženy zeptal, jestli nepotřebuje pomoc. Pak se zase objevil Čuřil, vyčítal Flekovskému, proč se na tu svinu nevykašle a nakonec mu vtiskl do ruky kladivo.

Čuřil naopak tvrdil, že agresivního Flekovského – který Petrákovou mlátil pěstmi, kopal do ní a házel po ní skleničkami – uklidňoval a přemlouval k odchodu. On vzal jen se stolu šroubovák a bodl ženu do ledvin. „Vlastně dvakrát. Poprvé se mi ho nepodařilo zabodnout. Podruhé jsem ho zarazil až po rukojet.“ Při další výpovědi svůj ekces se šroubovákem odvolal. Do ženy bodal jen Flekovský, Čuřil ho chytil za ruku a za šroubovák, žena ještě vzdychala. Z účelových lží usvědčil

mladíky především soudně lékařský protokol: Ani jedna z bodných ran šroubovákem totiž neměla vitální reakci, při jejich vzniku byla už oběť mrtvá nebo v hluboké agonii. V žádném případě proto nemohla být Petráková – dosud živá, pohybující se, mluvící nebo vzdychající – viděna se šroubovákem v zádech.

Na místě činu, přesně řečeno před domem, kde bydleli Petrákoví, byli v době masakru dva svědci. Když Čuřil s Flekovským vyšli

TOTÁLNÍ ZATMĚNÍ

Žena, o které si dnes budeme vyprávět, žena, jejíž tragédie – nikoli nezaviněná – se potáhne naším příběhem jako černá nit, se od běžné populace ničím nelišila. Taky proč? To, co se stalo Marii Julínkové, se může v té či oné podobě stát komukoli z nás.

Peníze. Money. Chechtáky. Vejvar... Co svět světem stojí, bez ohledu, zda režim, který je zrovna u moci, ctí modlu plánu či diktát trhu, přitahují peníze a možnost zbohatnout natolik, že jsme ochotni pro mamon ledacos obětovat. Někdy zdraví, někdy sebeuctu, občas všechno. Ale na jedno si můžete vsadit – vždycky to začíná nevinně jako prkotina, která nás v případě nezdaru nemůže ohrozit.

Cesta do pekel

Kdyby měla 33letá Marie bilancovat v červenci 1971 svůj život, dozvěděli bychom se, že pochází ze živnostenské rodiny, že se vyučila švadlenou a později navíc též automechanikou. Že se jako 22letá provdala za jistého Emanuela Holíka a o čtyři roky později mu porodila dceru Haničku. Manželství bylo roku 1968 rozvedeno, dcerku určil soud do matčiny péče.

V roce 1970 se Marie znovu provdala, tentokrát prý šťastně... A protože v už zmíněném červenci 1971 nastoupil pan Julínek jako vedoucí postřizínského motorestu, ujala se Marie funkce účtující servírky a zástupkyně vedoucího. A začalo se jim dařit. Vlastním přičiněním? Zdálo se, že ano, Marie byla vždy pracovitá, nikdy neměla neomluvenou absenci, nekoukala na pracovní dobu. V hodnocení posledního zaměstnavatele se výslovně píše, že poměrně velký provoz v motorestu manželé Julínkové dobře zvládali a že je především zásluhou Marie – jejích kladných povahových vlastností – jak počet hostů utěšeně narůstal.

Začalo se jim dařit. Vlastním přičiněním? Výše obratu přiměla Julínka a dalšího účtujícího číšníka Rašku k důvěrné diskusi,

zda odvádět majetníku motorestu, Lidovému spotřebnímu družstvu Jednota, všechnu tržbu, nebo část nechat pro sebe. *Jestli se to pozná...* Usoudili, že nikoliv, že pár procent dolů, přesně řečeno do kapes Julínkových a Rašky, nemůže nikomu vadit.

Opravdu nevadilo. Aspoň ze začátku ne. Jenomže s jídlem rostla chuť a čtyřtisícové měsíční krácení tržby časem vzrostlo až na částku 10 000 Kčs... V průběhu roku 1972 zjistila Marie při vyúčtování manko, které už nešlo *jen tak zaplácnout*... Na její varování ovšem nebrali Julínek ani Raška ohled a krátili tržby dál. Marie si při běžných revizích pomáhala zatajováním některých faktur či naopak vystavováním falešných. A manko narůstalo.

Co lupič netušil

Jakoby se na Marii usmálo štěstí. Ve sportce vyhrála 25 000 korun, tehdy docela slušné peníze. Tajně, aniž by o tom manžel věděl, použila částky ke snížení manka. Věděla, že je to pořád málo, hrozně málo. Kdyby jí aspoň manžel s Raškou věřili, jak je situace zlá! Osudná rána přišla z nečekané strany. 27. června 1974 se do motorestu vloupal neznámý lupič. Neukradl toho mnoho, sotva za šest tisíc, ale svým činem doslova protrhl hráz, kterou se Julínková snažila zoufale, ale marně zalepit. Krátce po loupeži proběhla nařízená inventura.

Manko – už ve výši 130 000 korun – vykázkala Julínková jako peníze na cestě. Prošlo jí to. V listopadu už ztratila nad účty a výší manka přehled. Hlavní účtárna se divila, že *peníze na cestě stále ještě nedorazily*, Julínková slibovala nápravu... Teď už řešila problém od problému. Bylo jí jasné, že okamžik, kdy *spadne klec* pouze

Deska konferenčního stolu s dopisy na rozloučenou, které Marie Julínková napsala před prvním sebevražedným pokusem

oddaluje, o to dětinštěji si počínala. 7. března 1975 zaplatila fakturu ve výši 5 763 korun, na odeslanou stvrzenku ovšem před původní číslo připsala 12 – tedy cca 125 000 korun. Nebyla na hlavu padlá, věděla, že tenhle trik může oddálit prozrazení na dva, nejvýš tři týdny. Nervozita pustošila její psychiku, spánek byl pro ni vzácností, často plakala, začala uvažovat o sebevraždě.

Den bez školy

18. března čekala na Julínkovou perná šichta. Byla předvolána na ředitelství LSD, aby vysvětlila nesrovnalosti a pochybnosti kolem faktur a odeslání peněz. Julínková lhala doslova o život, byla přesvědčivá ve svých zárukách, že vše je v pořádku. První kolo vyhrála na body... Po návratu do motorestu na ni čekali lidé z podnikové inventury. Julínková si pomohla několika eskamotérskými kousky s fakturami. Vyhrála, s odřenými ušima vyhrála i toto kolo, ale po chvíli falešné úlevy jí muselo být jasné, že příště už nevyhraje!

Následující noc probděla. Věděla, že je konec, o sebevraždě začala uvažovat už reálně a prakticky... 19. března odjížděl Julínek jako každý den po čtvrté hodině ranní do práce. Marie se s ním rozloučila polibkem a slíbila mu, že přijede později. Po jeho odchodu napsala tři dopisy na rozloučenou. První byl určen manželovi, druhý LSD, třetí Mariině matce. Pak telefonicky požádala kolegu, aby za ni vzal službu. Dále už můžeme citovat z výpově-

di učiněné před vyšetřovatelem Zahrádkou: „Asi v sedm hodin ráno se dcera Hanička probudila a šla si na chvíli ještě lehnout ke mně. Řekla jsem jí, že dnes nemusí do školy. Měla z toho hroznou radost, začala mě objímat, že jsem se nedokázala přemoci a rozplakala jsem se. Hanička se mě ptala, proč pláču. Řekla jsem jí, že musím umřít, že jde o nějaké peníze. Hanička řekla, že tedy umře také. Vysvětlovala jsem jí, že se o ni může postarat její vlastní otec nebo moje matka, ale dcera mi řekla, že k nikomu jinému nechce, že vždycky chtěla být jen se mnou. Naléhala na mě, že chce zemřít se mnou...”

Rozhodla jsem se proto, že usmrtím nejdřív Haničku a potom sebe. Proto jsem vstala a přinesla velký kuchyňský nůž. Třebaže dcera nůž viděla, vůbec neprojevila strach. Ptala se mě, kam ji bodnu a jestli potom budeme ležet vedle sebe. Odpověděla jsem jí, že ji bodnu do srdíčka, a vzápětí jsem to udělala. Hanička vykřikla, já jsem ji však bodla do levé strany hrudníku ještě asi třikrát, pak už přestala křičet... Pak jsem v koupelně vzala dvě žiletky, vrátila se do ložnice a své dceři s nimi ještě přeřezala obě zápěstí.“

Poslední výlet

Haniččino tělíčko přikryje Marie peřinou. Pak jde do koupelny, napustí si vanu teplou vodou a ve vaně si žiletkou pořeže obě zápěstí... Je ovšem rozdíl *prořezat*

nebo *pořezat*. Pouhý pohled na fotografie ve spise napovídá, že jako vražedkyně si počínala mnohem důkladněji než jako pozdější sebevražedkyně. Po nějaké době marného čekání na smrt vypustí Marie vanu a zraněná zápěstí si zakryje obvazem. Uvažuje o sebevraždě oběšením, ale neví o žádném vhodném provazu. Proto se rozhodla, že odchod ze světa dokončí v matčině chatě v Mokropsích. Oblékne se, na ruce si navlékne rukavice, do kabely přibalí tři manželovy vazečky a krabičku sedativ.

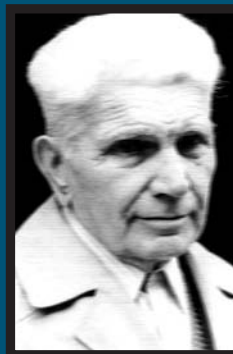
„Po příjezdu na chatu jsem se chtěla nejdřív na přinesených kravatách oběsit. Háček ve zděném přístěnku však moji váhu neunesl. S kravatami jsem pak zašla na stráň ke Kazínské skále, cestou jsem snědla všechny prášky, které jsem vzala sebou... Co se pak dělo, nemohu vylíčit, protože jsem byla v obluzeném stavu... Vím jen, že do chaty jsem se musela vrátit až za dlouhou dobu, lezením po čtyřech. Spadla jsem taky do potoka a cestou ztratila kabát a boty.“

Když mrtvá je živá

Téhož dne, po dvacáté hodině večerní, objevil Vladimír Julínek ve svém bytě mrtvou Haničku a tři manželčiny dopisy jako výmluvný doplněk... Julínek vše oznámil na Bezpečnosti. Ještě téhož večera proběhlo pátrání po Marii i v katastru obce Mokropsy, v okolí chaty. Uvnitř příbytku byla nalezena její kabelka, klíče od chaty, řada krevních stop – jenom po Marii jako by se slehla zem. Později objevil služební pes nedaleko Berounky zakrvácený obvaz. Spáchala snad Julínková sebevraždu utopením?

Bylo dávno po půlnoci, vytvále pršelo, strmý terén znesnadňoval pátrání svou značnou nepřístupností a ještě horší přehledností. Pracovníci Veřejné bezpečnosti vzali věci Julínkové s sebou, chatu zamkli a odjeli do Prahy. Druhý den se u Kazínské skály objevili znovu... Našli jedno z oken chaty rozbité a pod ním výmluvně stojící židli. Někdo je v chatě!

V posteli, kolem které byla rozházena spousta obalů od medikamentů, ležela Julínková bez zjevných známek života, nebyl ani slyšet její dech. Takže sebevražda... Další postup práce na místě činu byl tak dán, zača-

Major
Jaroslav Zahrádka

lo ohledání místa činu, fotografování... Jenomže v tu chvíli někdo zjistil, že Marie Julínková přece jen oddechuje, že je živá! Následoval co nejrychlejší odvoz do nemocnice. Boj o život ženy a vražedkyně – otázka zní, zda by o něj Julínková v této chvíli stála – trval dlouhou řadu hodin. Prvního výsledku před vyšetřovatelem byla schopná skoro až za týden...

„Z hlediska dokazování nešlo o složitý případ, takže zkrátka putoval spis k prokurátorovi a pak k soudu,“ vzpomínal Jaroslav Zahrádka, někdejší eso pražské vyšetřovačky. „Soud první instance odsoudil Marii Julínkovou k odnětí svobody na čtrnáct let. Prokurátor se odvolal, stejně tak obžalovaná. V té době jsme spolu krátce mluvili, říkal jsem jí, že je dobře, že se odvolala. Dodnes jsem totiž přesvědčen, že dlouhodobým zatajováním manka prošla Julínková takovým psychickým stresem, že v okamžiku vraždy nezůstaly její ovládací schopnosti zdaleka zachovány. Jenže...“

Nejvyšší soud tehdejší ČSR označil výpověď obžalované, že si Hanička přála zemřít spolu s ní jako účelovou a konstatoval, že jí šlo především o to, aby se její dcera nedostala do péče vlastního otce Emanuela Holíka. Obsah dopisů na rozloučenou, napsaných před činem, rovněž nasvědčoval, že obviněná jednala pod vlivem citové vazby nikoliv k dceři, ale především ke svému druhému manželovi, kterého chtěla uchránit od trestu za vzniklé manko... Konečný verdikt pro Julínkovou zněl na 22 let odnětí svobody, trestům neušli ani Julínek s Raškou.

Viktorín ŠULC
Foto archiv autora

Přistavená zahradní židle pod rozbitým oknem chaty byla výmluvným znamením, že uvnitř někdo je!

Poranění na zápěstí pachatelky vraždy nasvědčovala spíš demonstraci sebevraždy, než skutečnému úmyslu (Snímek vpravo)

Film**Nemocnice na konci životů**

Hodinu nevíš, tak pojmenoval režisér Dan Svátek svou filmovou novinku, o níž se dlouho předem vědělo, že v ní umělecky hodlá převyprávět životní příběh heparinového vraha z Vysočiny. Scenáristům (Miroslav Skačáni spolu s režisérem) však dlužno přičíst ke cti, že se na nedávné senzaci nepřijívají: inspirace skutečností zůstala jen vzdálená, spíš než o reálné detaily hrůzné historky běží ve filmu o vrahovo nitro, vývoj v hloubi jeho mysli, jež spěje od touhy být užitečný až k nelítostné nenávisti. Když se Hynek nedostal na medicínu, nastupuje do okresního špitálu s upřímnou touhou prospívat nemocným aspoň jako sanitář – a tvrdě narazí. Narazí na povýšenost lékařů, na denní rutinu, na lhostejnost personálu, profesní vyhoření sester. Učí se v tom denním marasmu přežívat a zároveň v něm zraje chorobná zloba... Chce se pomstít a vyburcovat lidi ke změnám – co na tom, že tak činí na účet zloha bezbranných pacientů? Co na tom, že umírají neviní?

Film zajímavě rozehrává přerod dobra ve zlo: nebývají přece cesty do pekla odjakživa dlážděny dobrými předsevzetími?

Režisér vsadil na méně známé herecké tváře, v epizodních rolích užil i neherců, a udělal dobře. Věrohodný výkon podává

v roli ulízaného Hynka Václav Jiráček, z nějž zřejmě zraje herecká osobnost. Ivan Franěk v roli jeho protihráče Valenčíka zdaleka tak přesvědčivý není. Naopak herci starší generace – Zita Kabátová, Stanislav Zindulka – přesvědčivě dokumentují dávné úsloví, že není malých rolí, solidní výkony podávají i Jaromír Dulava a slovenští herci Marián Geišberg a Zuzana Krónerová.

Výraznou složkou filmu je obraz: kamera Jakuba Šimůnka snímá bezútesné nemocniční prostředí v studeném a barevně posunutém spektru a deformuje interiéry

i lidské tváře. A inklinace příběhu k horroru je stále silnější...

Naopak hudba Varhana Orchestroviče Bauera mnohde ruší svou pompézností a nezachrání to ani závěrečná píseň, již pro snímek napsal a nazpíval Richard Müller.

Film Hodinu nevíš má daleko k dokonalosti, ale vzhledem k očekávání a v kontextu letošních českých filmových premiér působí vlastně jako příjemné překvapení. Výsledný pocit, s nímž půjdete z kina, ovšem bude zhruba tento: Hlavně, abych co nejdříve vydržel bez nemocnice! (-ěk)

Televize**LEWIS A VRAŽDY**

Asi se sluší úvodem zmínit, že nový britský kriminální seriál, jenž se dobral českých obrazovek (díky televizi Prima) se sice u nás jmenuje Vraždy v Oxfordu, nemá však žádnou návaznost na už po léta populární Vraždy v Midsomeru. Hlavním detektivem v něm však je inspektor Lewis, na nějž si vzpomínáme z úspěšné série Inspektor Morse. V ní byl Lewis jedním z šéfových fámulů, tady se sám dostává do centra pozornosti. (A stručně, jen příjmením Lewis je také seriál v originále pojmenován.)

Do krásného a svérázného prostředí univerzitního Oxfordu se inspektor Lewis vrací po pěti letech, jež uplynuly od tragické smrti jeho manželky. Nachází tu svérázného seržanta Hathawaye, původním vzděláním teologa, a dost nepřátelsky naladěnou šéfkou – a pouští se do práce. Neboť vražd je hodně a schopných kriminalistů málo.

První, pilotní film seriálu byl natočen v roce 2006, další tři díly vznikly o rok později: Koho chtějí bozi zničit, Školní pouta, Pokání. Druhá řada seriálu sestává ze čtyř pokračování, natočených loni, první z nich se jmenuje Měsíc líbá moře, druhá Hudba pro umírání, třetí Život zrozený z ohně a čtvrté Velcí a dobří. Hotova ovšem je už i třetí řada, rovněž sestávající ze čtyř příběhů s celovečerní stopáží: Alegorie lásky, Vlastnost milosrdenství, Bod zmizení a Alternativní blues.

Každý díl tvoří uzavřený příběh a jedná se o typický a kvalitní produkt anglické školy. Detektivové v nich tedy více přemýšlejí, než se perou a střelí, postavy hlavní i epizodní jsou věrohodně vykresleny, dialogy svižné – a nechybí ani chytrý humor. Dobře typově vybraní jsou i herci, Kevin Whately jako inspektor Lewis, Laurence Fox coby seržant Hathaway, Rebecca Frontová ztělesňující arogantní šéfkou Innocentovou či Clara Holmanová jako patologka Hobsonová...

Přípočteme hezky snímané pohledné reály města Oxfordu a jeho okolí a máme program na příjemný televizní večer. A doufáme, že dvanácti natočenými příběhy seriál neskončí... (jjv)

Kevin Whately jako inspektor Lewis

Kniha**MILENIUM V DRUHÉ TŘETINĚ**

Druhý knižní tlustospis z pozůstalosti zesnulého švédského novináře Stiega Larssona dodalo brněnské nakladatelství Host na české knihkupecké pulty na sklonku léta, s chvályhodně nedlouhým odstupem po knize první. A klobouk dolů před překladatelkou Azity Haidarové, jež tak úctyhodně pracovní nasazení (Larssonovy romány jsou vskutku obsáhlé, majíce přes pět set tiskových stran) zvládá „bez ztráty květinčky“, jak se kdysi říkávalo. Čtenáři, kteří se chutě zakousli do úvodních dvou svazků, se tak mohou zřejmě těšit, že i kniha třetí (s názvem Ztracené vzdušné zámky) se dočká své české verze neméně záhy.

Tak či onak ovšem, zatímco první svazek Muži, kteří nenávidí ženy vyvolával nadšení takřka jednoznačné, druhý z románů Dívka, která si hrála s ohněm už tak bezvýhradnou spokojenost asi nevzbudí. Problém tkví v nevěrohodnosti Lisbeth Salanderové, hrdinky příběhu. Autor ji obdařil znalostmi polyhistora a schopnostmi takřka nadpřirozenými. A skeptici tudíž nesouhlasně krčí rameny – zejména když autor neopominul zdůraznit, že dívka je prosta vyššího vzdělání...

Ale pokud tenhle apriorní nonsens akceptujeme, čeká nás pozoruhodný příběh plný napětí a nečekaných zvratů, jímž se pročteme sice zvolna, ale s opravdovým zaujetím. Larssonova trilogie Milenium, jejížhož světového úspěchu se chudák autor nedomáhal, je opravdu dílem nevšedním a lze říci, že vnáší do hájemství moderní detektivky nové a vpravdě občerstvující tóny.

(-ěk)

V kategorii hlídkových psů se na 3. příčce umístil kpt. Bc. Martin Chroumal se psem jménem Hroněk z KR hl. m. Praha, na 2. místě skončil prap. Pavel Majer Jčk. se psem Quint a na 1. místě stanul pprap. Jaroslav Mrtka z Jmk se psem Dickem

Policejní Mistrovství ČR 2009 ve služební kynologii

„Zastavte se“, důrazně vyzývá policista se služebním psem utíkájícího pachatele trestné činnosti. Utíkájící na jeho výzvu nereaguje.

„Drž“, dává policista povel svému psovi a rukou naznačuje, kterým směrem má pes vyběhnout. Pes se rozbíhá za pachatelem, letí jako s větrem o závod, packy se jen letmo dotýkají země. Psův vybíhá za ním. Zvíře pachatele téměř dobíhá, když v tom se pronásledovaná osoba otočí a útočí zbraní, pes se mohutným skokem dostává až k pachateli a zakusuje se mu do rukávu. Na záda čtyřnohého pronásledovatele dopadají dvě rány. Jeho zákus je však pevný a zadržení důrazné. Pachatel se sice snaží ze sevření dostat a se psem bojuje, ale ten drží a nepustí až do příchodu psůvoda, který velí „Zastavte se, pusť, k noze“.

Tak dokonale předvedenou disciplínu ukázali jen ti nejlepší psi

a jejich psůvodi na letošním policejním mistrovství ve služební kynologii. Celková úroveň závodů byla velmi vysoká, soutěž úspěšná i přes to, že došlo k nepříjemné příhodě při zákusu zadržení s protiútokem jednoho z nejlepších psů závodu Dicka, psůvoda pprap. Jaroslava Mrtky. Pejsek se rozběhl s takovou vervou, že při pevném razantním zákusu přelétl figuranta a v rukávu mu zůstal vylomený zub. Přejeme mu, aby i bez něj byl nadále vynikajícím a věrným policejním pomocníkem.

Policejní mistrovství ČR 2009 ve služební kynologii se konalo ve dnech 21. – 24. 9. 2009 ve výcvikovém středisku Balková.

Nejlepší policejní psůvodi a psi z celé České republiky soutěžili v VI. ročníku mistrovství, které je zároveň XII. ročníkem celostátní soutěže o putovní pohár policejního prezidenta. V kategoriích pátracích a hlídkových pes porovnal dokonalost výcviku nejen vzájemně mezi sebou, ale i s kolegy ze Slovenska. Společně s nimi letos slaví výročí 100 let od zakoupení prvního služebního psa pro potřeby c. a k. četnictva na území dnešní České republiky a Slovenské republiky.

Kromě vynikajících výkonů závodníků a jejich psů mohli návštěvníci mistrovství shlédnout i bohatý doprovodný program. V něm se představila například zásahová jednotka Krajského ředitelství policie Západo-

českého kraje, Letecká služba Policie ČR, Huďba hradní stráže a Policie ČR, Četnická pátrací stanice Praha a další.

Celkovým vítězem kategorie pátracích psů se stal ppor. Jaroslav ŠEVČÍK, KŘP Jihomoravského kraje, který se psem jménem Brutus získal 588 bodů ze 700 možných. Kategorii hlídkových psů vyhrál pprap. Jaroslav MRTKA, KŘP Jihomoravského kraje. Se psem Dickem získal 751 z 800 možných a potvrdil tak vynikající výsledky družstva Krajského ředitelství policie Jihomoravského kraje, které získalo i celkové prvenství v soutěži družstev. Čtyřlenné družstvo ve složení ppor. Ševčík, prap. Růžička, pprap. Mrtka a pprap. Havlíček nasbíralo 2541 bodů a právem tak vystoupilo na nejvyšší ze stupňů vítězů.

Ale i ti, kteří tentokrát neobsadili medailové pozice, předvedli výkon hodný uznání a dokázali, že úroveň služební kynologie je v České republice na vysoké úrovni.

V průběhu závěrečného ceremoniálu byli z rozhodnutí policejního prezidenta oceněni plakety Policie ČR bývalí pracovníci policie, kteří výcviku služebních psů a reprezentaci dobrého jména Policie ČR zasvětili celou svoji kariéru.

Na závěr předal náměstek policejního prezidenta pro vnější službu plk. Ivan Bílek šek v hodnotě 10 000 Kč zástupci Nadace policistů a hasičů JUDr. Milanu Štěpánkovi. Peníze byly získány z prodeje kalendářů k výročí 100 let služební kynologie. Kalendář, který si účastníci mistrovství mohli na místě zakoupit, vznikl za přispění Zdravotní pojišťovny Ministerstva vnitra ČR.

dl –

Foto Bedřich VČELIŠ

Ve společné kategorii, kategorii družstev se na 3. místě umístilo družstvo policie z hl. m. Prahy, 2. místo obsadila policie z Jčk a 1. místo vybojovali policisté Jmk ve složení ppor. Ševčík, pprap. Havlíček, prap. Růžička a pprap. Mrtka

	dolní část	velmi studená	literární druh	réva	zkratka autorské korektury		hutník	tramvajový ostrůvek	část molekuly	kruřasové		násilné trestné činy	končetiny	průmyslová plodina
snížení cen						pracovat na poli					kopec			
Jožka						třetí vřocení					alkoholický nápoj			
germánský bůh					pokřivení mladší doba kamenná						český kníže			
První tajenka														
pramáti				poschodí mohutný asijský jelen					předložka autor sbírek Máj				anglická míčová hra	zařízení pro příjem signálu
název hlásky			dým asijský poloostrov					zahradní náčiní chyby						
	pentle	subtropická tišina					teplý nápoj					chem. zn. radonu		
	Druhá tajenka						žádostivost					velký nákladník		
nadutci						nehlučné					staročeský tanec přechýlené dvouměsí			
žvanit (ze slovestiny)						pytlácké nástrahy ženské jméno					rýžové víno			
											Třetí tajenka			
kožní vřídek					český mučedník grafity				opasek					
zábava				slosování ceníková položka					ženské jméno desinfekč. prostředek					
iniciály herce Aldy			1000 kilogramů hudební nástroj					výplň oken zakřslý kun					ruská carevna	značka čerpacích stanic
	deska na zlomeniny zaplašit						divčič hračka pláč							
drahé kameny						klášterní nováček bezcitný člověk						plošná míra druh nábytku		
otvor					navátá vrstva pobryndat						desetiny tisíců vojenské opěvnění			
chlapecké jméno				náplň dušen proutěné nádoby					hotel na vodě					
zkr. hokejového klubu			cenina bývalá SPZ Táborska						zřícenina u Prahy divčič jméno					asfalt
nepříliš								zbavit vousů zručnost						
burák							umatlané							
vícekvětý narcis							šalba				ledovcový kotel			

V tajenkách naleznete názvy tří detektivních bestsellerů od spisovatelky Lisy Gardnerové. Řešení zasílejte na adresu redakce nejpozději do 30. listopadu 2009

Řešení z č. 9/2009 1. POSEDLOST VZÁCNÉ DÁMY 2. ZÁBĚR NA KLIDNOU TVÁŘ

Ze správných odpovědí jsme vylosovali: Bohuslav Janouch, Martinov-Záryby; Lenka Gráfková, Větrník; Alena Machová, Brno.

Všem vylosovaným blahopřejeme a zasíláme knižní odměnu!

Policista
11/2009
Křížovka
soutěžní kupon

Když úspěšný podnikatel Roman Kvěch předával své dceři Monice byt 1+2 v paneláku jako dar k osmnáctinám, dárce i obdarovaná měli radost a ostatním majitelům bytů a nájemníkům to bylo jedno. Většina z obyvatelů osmi patrového domu ani nevěděla, že v domě je nový vlastník bytové jednotky. Tak to je. Lidé z velkých domů se neznají, jenom se v domě zdraví, a když se náhodou potkají v tramvaji nebo v autobuse ani netuší, že bydlí v jednom domě. Samozřejmě, že existují i výjimky a jednou z nich byla Monika Kvěchová. Zdravit starší lidi v domě ji ani nenapadlo – proč, když je nezná, a eventuelně představit se svým sousedům na patře? To už vůbec ne. Nikoho nepotřebovala a zdálo se, že nikdo také nepotřebuje ji. Anonymita velkých měst, jenže Monika byla výjimka.

Od nastěhování uteklo půl roku a mladou emancipovanou dívku, která přehlížela své okolí z piedestalu vysokého sebehodnocení a neomaleně projevovaného politování, že žije v prostředí plném průměrných a podprůměrných lidí, znal v domě každý. Svoji popu-

laritu založila Monika na pravidelném pořádání divokých mejdanů s hlasitou hudbou, opileckými výkřiky rozjařené party a občasnými koláči zvratků ve výtahu a vestibulu.

Úplně na začátku se ozvali sousedé Moniky na patře, pak přispěla svou intervencí správkyně domu paní Šnajdrová, ale ani ta u fešné Moniky neuspěla.

„Starejte se o své věci,“ řekla jí Monika mezi dveřmi, protože zásadně, kromě svých přátel z party, nikoho do bytu nepouštěla.

„To dělám,“ ubezpečovala ji Šnajdrová. „Rušíte noční klid, nebydlíte v domě sama. Musíte brát ohledy na ostatní...“

„Nic nemusím,“ skočila jí do řeči dívka, které se začalo blýskat v očích. Pyšná princezna jí nebyla cizí.

„Já vám přece nic nenařizuji, jenom vás prosím o trochu ohledu. V domě bydlí starší lidé, jiní chodí do zaměstnání, mají právo se vyspat...“

„Jsem mladá a mám právo se bavit, kdy se mi zachce a jak dlouho se mi chce. Což vy, ve vašich letech, už asi nechápete,“ odsekla Monika.

Šnajdrová spolkla urážku a rozhodla se, že zajede za Moničiným otcem a požádá ho o pomoc. Přijal ji v sedě za pracovním stolem své velké kanceláře. Vyslechl řeč Šnajdrové, která ji prezentovala jako prosbu nájemníků a majitelů domu věc řešit smírně. Domluvou. Lidsky. A lidská odpověď od pana Kvěcha se jí také dostala:

„Tak vy jste tam domovnice...? No, dcera je plnoletá, ví dobře co může a co ne. Zkrátka ať se mládí vydovádí. Nebyli jsme lepší.“

Přátelská mise Kristýny Šnajdrové se nepovedla. Podle podnikatele Kvěcha – jednalo se o prkotinu závistivých lidí a nebylo co řešit.

Když se k Monice nastěhoval vysoký svalovec s vyholenou lebkou a pohledem černé kobry, situace obyvatel domu se podstatně zhoršila. Mladý muž dal jasně najevo, že kdo bude dělat Monice a jemu potíže, bude mít utrum. Tím myslel, že mu přerazí čelist, vytluče zuby, nakope žebra...

Lidem v domě nezbývalo nic jiného než volat policii. Zpočátku policisté rušení nočního klidu řešili domluvou, pak padla i nějaká pokuta, ale definitivní konec nastal, až když Martin Bašta, svalovec od Moniky, svoji hrozbu, že někomu parádně rozbije držku, splnil. Háček byl v tom, že tu držku rozbil právě Monice. Přerazil ji čelist, a toto zranění kvalifikuje zákon jako těžkou újmu na zdraví.

Teprve tehdy podnikatel Kvěch přijel dělat pořádek. Bašta odešel s kufříkem, jak přišel, a Monika delší dobu v bytě nebydlela. Když se vrátila, tvářila se a chovala dál jako pyšná princezna, ale přece jen jí trochu hřebínek arogance a povýšenosti spadl. Bujaré noční párty se nekonaly, noční klid nebyl porušován, nájemníci a majitelé bytu v panelákovém domě si mohli oddechnout. Zase se v domě zdravili, uzavření ve svých bytech. Kromě slečny Moniky. Inu, kdo nebyl dobře vychován a nemá rozum, aby se poučil, ten ani v apatyce nekoupí, i kdyby nevěděl co s penězi.

Josef KRATOCHVÍL
Ilustrace Kristina POKORNÁ

OTÁZKA:

Porušení nočního klidu je v rozporu se zákonem. Časové rozpětí je 22.00 hod. až 06.00 hod. Který právní předpis tuto dobu stanoví?

1. z. č. 40/1964 Sb., občanský zákoník
2. z. č. 200/1990 Sb., o přestupcích
3. z. č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví

Řešení zasílejte na adresu redakce nejpozději do 30. listopadu 2009

Řešení z č. 9/2009 zní:

Přestupky na úseku zemědělství, myslivosti a rybářství vymezuje § 35 z.č. 200/1990 Sb., o přestupcích.

Přestupku se dopustí ten, kdo ve smyslu § 35, odst.1, písm. f) neoprávněně loví zvěř nebo chytá ryby.

Podle odst. 2 mu lze uložit pokutu do 8 000 Kč. Správná je odpověď č. 2.

Ze správných odpovědí jsme vylosovali

Jiří Opěla, Liberec; Robert Mašek, Sokolov; Alena Minaříková, Brno.

Všem vylosovaným blahopřejeme a zasíláme knižní odměnu!

deset minut s

POLICISTA

Kupon č. 11/ 2009

Policejní střelecký sport během několika desítek let vývoje prodělal zásadní změny: od prostého přizpůsobení mezinárodní disciplíny velkorážní pistole 30+30 přes pozdější aplikaci akčních disciplín IPSC dospěl až do dnešní podoby, která v maximální míře odpovídá potřebám výcviku policistů. Vyvrcholením každého výcvikového roku pak je Policejní mistrovství ve střelbě z krátkých služebních zbraní.

POLICEJNÍ MISTRI

Letošní mistrovství se uskutečnilo od 22. do 24. září na známé střelnici IPSC v Opařanech u Tábora a zúčastnilo se jej osm desítek policistů ze všech osmi krajských ředitelství Policie ČR, Policejního prezidia, policejních útvarů s republikovou působností a v neposlední řadě ze služby cizinecké policie. (Pro úplnost musíme dodat, že Útvar rychlého nasazení se svými elitními střelci se staví k policejnímu mistrovství vlažně. Letos byli přihlášení jen dva závodníci, nikoliv družstvo, a nakonec nepřijel ani jeden. Ale třeba to bylo kvůli bezprostředně následující návštěvě papeže.)

Závodníci byli jako obvykle rozděleni do dvou samostatně hodnocených skupin. V první skupině závodili policisté zařazení do první, nejnáročnější a objemem největší skupiny služební přípravy, tedy například příslušníci zásahových jednotek, a v druhé všichni ostatní.

Do soutěže byly připuštěny pouze přidělené služební zbraně policistů. Byla tedy vypsána pro pistole CZ 75 D Compact, Glock a také CZ 82, protože s těmi jsou ještě vyzbrojeni některé slož-

ky cizinecké policie. S dvaosmdesátkou však nezávodil nikdo a k vidění tak byly pouze policejní kompakty CZ a Glocky 17 a 19, všechny samozřejmě v ráži 9 mm Luger. Zastoupení obou značek bylo zhruba půl na půl; CZ 75 D Compact je sice nadále základní policejní zbraní, nicméně krajské zásahové jednotky a některé centrální útvary jsou vybavovány Glocky.

Vítězové obou skupin v soutěži jednotlivců obdrželi hlavní ceny, pistole CZ 75 P-07 Duty věnované Českou zbrojovkou Uherský Brod. Celkový vítěz – bez ohledu na skupinu – jako obvykle převzal putovní pohár policejního prezidenta. Pro následující

cí závodníky v pořadí byly připraveny zajímavé ceny od dalších sponzorů mistrovství, kterými byli jednak firma ESP, jednak HQH system se sortimentem Blackhawk.

První den všechny závodníky čekal „na rozevření“ klasický Evropský policejní parkur s pohyblivou palebnou čarou podle pravidel Českého poháru, na druhý den pak bylo připraveno osm situací „policejní akční střelby“ jednotlivců. Jednotlivé stejde- že byly postaveny v duchu praktické střelby IPSC, tedy především s měřením spotřebovaného času, který hraje roli v hodnocení, avšak s odchylkami vyjadřujícími odlišnosti policejního výcviku, respektive inspiraci

Zajímavé okamžiky ze soutěže družstev. Jednotlivé situace byly postaveny tak, aby se co nejvíc blížily plnění situacím z policejní praxe

Vítěz vloženého závodu ve střeleckém souboji kpt. Bc. Zdeněk Charvát přebírá cenu od pplk. Mgr. Pavlína Zuzánkové z Policiejního prezidia

Absolutní vítěz Policejního mistrovství ve střelbě z krátkých služebních zbraní v letech 2007, 2008 a 2009: praporčík Bc. Miroslav Zapletal

různými variantami služebních zákroků. Bylo hodně pohybu, používaly se sice i standardní kovové a papírové terče, ale ty druhé v řadě případů zobrazovaly i výjevy ze „policejního života“: útočník s rukojmím, útok na policistu, neterče s neozbrojenými osobami... Také byly k vidění – a závodníci museli absolvovat – různé speciality, jako je střelba po zátěži, po složením rozebrané zbraně, samozřejmě na čas, nebo jakoby zpod okapu v simulované průtrži mračen, z vratké nakloněné roviny, „převoz peněz“ stále s aktovkou v ruce, střelba na pojízdný terč, který si závodník spustil svou akcí, a jiné.

Souhrn výsledků z těchto dvou disciplín stanovil pořadí v soutěži jednotlivců v obou skupinách. Letos však přibýly navíc dvě významné novinky. První z nich byla soutěž družstev, přesněji řečeno tříčlenných týmů z jednotlivých policejních útvarů. „Týmová součinnost je standard policejní práce,“ řekl nám k tomu v Opařanech plukovník JUDr. Čestmír Šašek, vedoucí odboru vzdělávání z ředitelství pro řízení lidských zdrojů Policejního prezidia. „Proto jsme zařadili soutěž družstev a postavili jsme ji na týmové součinnosti. Nejde tedy o součet výkonů jednotlivých členů družstva, ale o společné týmové akce s potřebným naplánováním a dělbou činností při řešení každé připravené situace. Policisté tedy soutěží v tom, jak jsou připraveni k plnění reálných služebních úkolů, v tomto případě samozřejmě spojených s použitím zbraní.“

Týmy soutěžily na čtyřech stejdžích, rovněž s měřením času. Na první se jednalo o klasickou situaci, kdy družstvo jako by přijelo na místo automobilem. Řidič zahájil palbu na útočníka, další dva závodníci (všichni byli v ochranných vestách) vyběhli a řešili další pachatele v automobilu za rohem.

Druhá situace byla statictější, závodníci stříleli postupně na stejnou sestavu terčů, vždy šest ran oběma rukama a po výměně zásobníku dalších šest ran: první závodník

oběma rukama, druhý silnou a třetí slabou rukou.

Třetí situace družstev simulovala velkou tragédii. První závodník vběhl do situace, odstřílel terče, odložil zbraň a – jakoby zraněný – ulehl na žíněnku. Další dva závodníci vyběhli, odnesli jej na startovní čáru, druhý závodník odstřílel terče, odložil zbraň a rovněž „zraněný“ ulehl. Třetí závodník jej musel odtahnout sám a s potřebnými přesuny dostřelil sestavu terčů. Čtvrtá stejdz sestávala ze tří různě složitých situací. Po startovním povelu si závodníci vylisovali každý tu svou podle diskety, kterou si vytáhli z počítače, a aniž by ztratili disketu, museli vyřešit situaci střelbou.

Druhou novinku představoval vložený závod ve střeleckém souboji, shoot-off. Všichni závodníci odstříleli proti času kvalifikaci na padací ocelové terče. Nejlepších šestnáct bylo raženo do „pavouka“ a na závěr mistrovství se konala ve dvojicích vyřazovací soutěž závodníků proti sobě o to, komu dřív spadne poslední terč. Čtyřmi koly prošel bez porážky a vítězem se stal kapitán Bc. Zdeněk Charvát z pražského policejního ředitelství.

A výsledky vlastního mistrovství? Ve skupině I. bylo klasifikováno 57 závodníků a vyhrál ji rovněž kpt. Bc. Zdeněk Charvát před kpt. Bc. Markem Kilarským, také z krajského ředitelství policie Praha, a Václavem Švarcem z Útvaru zvláštních činností. Skupinu I. (23 závodníků) vyhrál praporeček Bc. Miroslav Zapletal z krajského ředitelství Východočeského kraje s velkým náskokem před svým kolegou z téhož útvaru nadstrážmistrem Vladimírem Pecou a praporečkem Milanem Krausem z ředitelství Jihočeského kraje. Celkovým vítězem se stal a putovní pohár policejního prezidenta už potřetí za sebou získal Miroslav Zapletal před Charvátem a Kilarským. V soutěži 24 tříčlenných družstev bylo nejlepší krajské ředitelství Východočeského kraje I. (Zapletal, Peca, Baňanka) před ředitelstvím Západočeského kraje I. a oběma pražskými týmy v pořadí II., I.

Přemysl LIŠKA

Foto V. ŠEBEK

a Policejní prezidium P ČR

Nejlepší družstva v I. skupině

po stopách BÍLÝCH KONÍ

Po dalších obětech Fekova gangu pátrala kriminální policie na starých hřbitovech na Broumovsku.

Venkovský hřbitůvek vypadal v oparu letního rána romanticky. Ovšem TO, co leželo nedaleko jeho vrat, mělo punc nefalšovaného hororu: Silně ohořelá mrtvola muže, přitištěná – jakoby v záchvatu absurdní očisty – hlavou a zčásti i rukama k plechovému umyvadlu.

Obec Vrchovina v jičínském okrese zasáhla 19. června 1996 doslova blesk. Místo vraždy vybral pachatel zdařile, hřbitov leží poměrně daleko od obce, ze tří stran obklopený poli. Nebezpečí rušivých elementů mohlo přijít jen směrem od silnice, v noci je tu ovšem provoz takřka nulový.

Pachatel proto mohl v klidu vystřílet devět projektilů na hlavu oběti, každý náboj zasáhl cíl. Taková důkladnost! Nebo snad afekt, kdy se vrah zbavoval dlouhodobě tíživého problému? A k čemu mělo posloužit umyvadlo? Pachateli nestačila pouhá smrt oběti. Potřeboval znemožnit nebo aspoň zkomplikovat zjištění jeho totožnosti. Přitáhl hlavu mrtvého k laboru, do něj nalil hořlavinu a zapálil ji...

„Žijeme tu klidně, nejsme zvyklí, aby si u nás vyřizovali účty mafiáni,“ řekl rozčileně do kamery jeden z místních občanů. Jeho laický odhad neměl daleko k pravdě. Tohle skutečně nebyla tuctová vražda... Přesto – v konečném důsledku – se jednalo jen o pouhý dílek notoricky známé skládačky, zvané vraždy „bílých koní“.

ZLOČIN, HANTÝRKA, TEORIE

Termín „bílý kůň“ se rychle objevil v podnikatelsky divokých 90. letech minulého století, stal se fenoménem, ale stejně rychle taky zanikl. Dnes patří ke kriminalistickým archiváliím, pravda s mnoha případy nevysvětlených zmizení podnikatelů, stejně jako neobjasněných a téměř už taky promčenených vražd.

Objasnit vznik termínu nebude bohužel znít příliš politicky korektně, ale pravda je taková, že ho vymysleli naši romští spoluobčané, přesně řečeno jejich kriminálně závadová část. V získání živnostenského listu, prostředkem k promyšlenému a cílenému nekalému podnikání, jim totiž dřívou většinou bránil popsáný trestní rejstřík.

A tak se začali ohlížet po živořících, nikoli zrovna chytrých, ale doposud netrestaných lidičkách. Ochotných pro krátkou změnu k lepšímu, pro pár měsíců života na vysoké noze, neuvažovat o trablech, které zákonitě jednou nastanou, až se po koníkově stopě vydá policie. Až se stanou pro ty, co je pasou, příliš nebezpeční.

Bílý kůň znamenal v hantýrce mnoha případů fakturanta. Tedy majitele živnostenského listu, nakupujícího zboží, jedno jestli potraviny, látky nebo elektroniku, bezhotovostně na faktury. Zboží bylo obratem – většinou člověkem, který koníka pásal – prodáno mírně pod cenou, i tak pochopitelně se slušným ziskem. Původní dodavatel pak marně čekal na své peníze a policie měla o práci postaráno.

Fakturanti se stali v určité části společnosti doslova hitem. „Vy ještě nemáte svého koně?“ divila se jedna rodina druhé. Výhody, aspoň dočasné, pochopila i bílá majorita, bílí koně tak začali figurovat i v případech celních podvodů s lehkým topným olejem či alkoholem. Stejně tak se s nimi můžeme setkat jako s nastrčenými šéfy úmyslně krachujících či tunelovaných firem.

Nedaleko vrat hřbitova v obci Vrchovina leželo ohořelé tělo bílého koně

Dá rozum, že v době koníkovy verbování ke spolupráci mu jeho ochránci a pasáčekové slibovali jen to nejlepší. Včetně bezpečného uklízení za hranice státu v době „potíží“. V zájmu objektivit dodejme, že zpočátku k takové turistice skutečně docházelo. Jenomže koníci byli lidé svérázní a vrtkaví. V cizím prostředí, poté co utratili svou finanční výslužku, na sebe brzy upozornili potulkou, somrováním nebo trestnou činností.

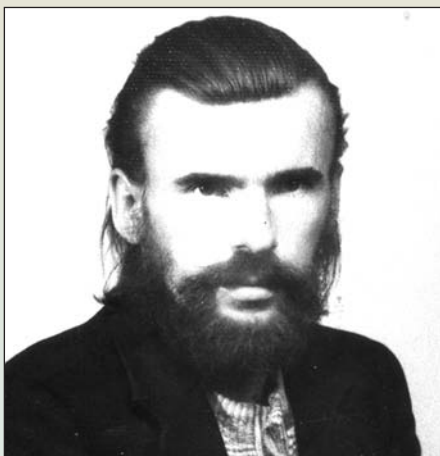
Když je tamní policie nebo četníci zatklí a úřady šupem vrátily domů, často jako osoby hledané zatykačem, dočkali se u nás okamžitého obvinění – ale především se stali důležitými svědky! Že vysloužilý bílý kůň u výslechu může být pro svého chleboďárce velmi nebezpečný, pochopil brzy Roman Feko a další výtečníci. Časem se proto podobné zločinecké partičky utvrdily v jednom poznání: Nejlepší vysloužilý koník = mrtvý koník!

STO LET KRIMINÁLU

Skupina kolem Romana Feka zavraždila minimálně dva nepohodlné bílé koně. V říjnu 1993 byl nalezen v odpadové jímce

Ztotožnění Milana Volfa probíhalo porovnáním spodní čelisti s kartou zubního lékaře a také podle oblečení či obutí.

na poli nedaleko Vysokého Mýta zastřelený muž. S odstupem dlouhé řady měsíců zjistili kriminalisté, že jde o Michala Melichara, fakturanta, jehož živnostenský list ležel už dlouho v dubenecké perníkárně. Další vyšetření ukázalo, že naivního a pologramotného prostáčka Melichara vylákali jeho vrazi k podvečerní střelbě z pistole na opuštěném parkovišti u zaniklého motorestu. Zatímco se Melichar hýkavě opájel nad zdarem svých tref do oprýskané dopravní značky, zamířil Fekův komplic zblízka a neomylně na jeho levý spánek...

Poslední vyjížďka Ladislava Macháčka v únoru 1994 měla groteskní parametry. Slíbili mu návštěvu nějakého pajzlu, kde bude dost chlastu i děvek. Macháček cestou notně upíjel z darované lahve zubrovky a ostatním mužům v autě sliboval, že je náležitě pohostí. „Já mám peněz dost, nemyslete si, však taky dělám pro Feka. Ten se o mě pořád stará, všude se mnou posílá ochranku...“ Macháček netušil, že ochranka dostala jako bezpodmínečný úkol jeho likvidaci.

Začátkem července 1993 si chtěli obyvatelé dětského tábora ve Vernéřovicích na Broumovsku zatopit v sauně. Ale ten nesnesitelný zápach? Že by se pod domeček sauny zatoulalo nějaké vysílené a později zdechlé zvíře? Našli mrtvolu, ale lidskou... Ztotožnění Ladislava Macháčka umláceného sekerou a vhozeného pod budovu sauny opuštěného dětského tábora na Náchodsku, bylo díky staré zlomenině klíční kosti jednoznačší.

Cenným důkazem proti Fekovi a jeho pohůnkům byl zapomenutý Melicharův živnostenský list v už zmíněné perníkárně, vydaný v srpnu 1993 v Pardubicích. Obsa-

hoval důležitou doušku – při všech obchodních úkonech může majitele zastupovat Jiří Šmejkal. Tedy právě jeden z nejrozporuplnějších lidí Fekovy skupiny: sexuálně nevyhraněný běloch, sám fakturant, ale taky vykonavatel jednoho z rozsudků smrti.

Po Fekově zatčení začali jeho podřízení spontánně mluvit. V soudní dohře v prosinci 1997 bylo sedm pachatelů odsouzeno k trestům přesahujícím stovku let. Nejdéle si poseděl Feko jako organizátor obou vražd – 24 let. Fekova skupina měla jisté znaky volné organizovanosti, každopádně posloužila takřka školní ukázkou zločinecké typologie:

- 1) pologramotný, leč obávaný šéf
- 2) sympaták se středoškolským vzděláním (jeden ze dvou bělochů ve skupině), působící jako úspěšný vyjednávác na úřadech či při sjednávání obchodů
- 3) člověk, vytypovávající osoby použitelné k roli koníka
- 4) zakomplexovaný bisexuál, občas i šéfova milanka, schopný pro upevnění své pozice i vraždit
- 5) další mordýř gangu, chápající vraždu jako prostředek k obživě: „Mám rád pěkný peníze a lehkou práci.“

NEBOŽTÍK V PRAVDĚ NEČEKANÝ

Chceme-li dovyprávět příběh ohořelého těla, nalezeného v červnu 1996 u hřbitova ve Vrchovině, musíme se nejdřív zpětnou časovou přesmyčkou vrátit do matičky Prahy...

Psal se leden 1994. Dlouhým pobytem ve vodě poznamenané tělo utopence se smířli-

vě pohupovalo na hladině Vltavy poblíž pražské Tróje. Kdo ho zná? O tři měsíce později uviděla utopencův snímek v pátrací relaci jistá žena z východních Čech a naby-la dojmu, že poznává svého pohřešovaného bratra. Po čase ji navštívili kriminalisté s dalšími fotkami: „Podle jizvy na čele jsem usoudila, že to skutečně bude náš Pepa.“

Pročpak se o Pepu zajímala policie? Josef Košťál (nar. 1971) začal v dubnu 1992 podnikat jako živnostník. Odebíral zboží na faktury, ale neplatil – už na podzim 1992 dlužil několik miliónů korun. Začal se skrývat před zákonem, nakonec zmizel úplně, prý někde ve Švédsku... V červenci 1994 vystavila matrikářka úmrtní list na jméno Košťál. Takže konec případu bílého koně, kterého podle všech indicií měl pást jistý Sztojka?

A jak to všechno souvisí s vrchovinskou mrtvolou? Inu, oheň z hořlaviny v umyvadle sice zničil dokonale všechny markanty obličej, ale identifikace oběti byla stále možná podle zubů nebo otisků prstů. Automatizovaný daktyloskopický systém zafungoval rychle: Otisky byly shodné s kartou pachatele trestného činu již dávno zahlazeného, konkrétně šlo o vloupání do trafiky na Mělnicku v roce 1988 – spáchané Josefem Košťálem!

Víc než dva roky „mrtvý“ se znovu objevil na scéně jako cenný svědek, navzdory své teď skutečné a již neodvolatelné smrti. Detektivové brzy poznali odpověď i na nejdůležitější otázku: Kdo střílel? Obvinění Milana Sztojky (nar. 1963), který si tou dobou už odpykával 6,5 roku za organizátorství podvodu, z vraždy nepohodlného fakturanta vyústilo v dubnu 2002 souhrnným trestem: 20 let odnětí svobody. "Bůh i já víme, že jsem nevinný!" zapřísahal se. Marně.

Další tělo bílého koně leželo bezmála půl roku pod podlahou sauny dětského tábora ve Verněřovicích

KONĚ SE NEJEN STRÍLEJÍ

„Nejdřív jsem uviděl něco, co mi připomínalo lebku. Lidskou lebku. Kousek dál koukaly ze země, podrážkou nahoru, boty. A taky byl vidět nějaký provaz,“ vzpomínal na svou neobvyklou příhodu ze srpna 1994 jistý houbař. „Chvilí jsem na to koukal, pak zatáhl za špagát, rozhrnula se hlína – a já uviděl kost, obalenou v ponožce!“

Trvalo ještě dlouhou řadu dní, než předčasně zemřelý, do kozelce svázaný a tajně pohřbený nebožtík z lesa na Rychnovsku dostal jméno... Jmenoval se Milan Volf, bydlel v Choustníkově Hradišti a od února 1994 po něm pátrala policie. Mezi dalšími hledanými bílými koni se vymykal svým rasputinovským plnovousem, životním příběhem ovšem zcela zapadal mezi navíky svého druhu. Volfovy nákupy bez peněz začaly v září 1992 a skončily v lednu 1993. Zájem měl o uzeniny, maso, látky, stejně jako radiátory. Celková neuhrazená suma činila 1 724 118 korun.

Když se v říjnu 1992 ukázal na tři dny doma v Hradišti, byl na svoje dřívější poměry pěkně oblečený a v ruce hrdě třímал podnikatelský kufřík. Nicméně jeho teta spráskla rukama: „Jáčku, měsíc podnikáš a už máš za stopadesát tisíc dluhů?“ Volf se velkoryse usmál: „Teta, tohle zaplatíme s Vaškem Tlustým levou rukou!“ Pak odjel, právě rodina Tlustých si ho na zapřenou odvezla a v rodné vesničce už ho nikdy nikdo neviděl...

Když věřitelům došla trpělivost, obrátili se na policii. Nebylo složité zjistit, že při sjednávání obchodů Volfa provázela jakási neforemná a neupravená Romka, vydávající se za jeho manželku. Jednalo se o Františku Tlustou, podnikající se svým skutečným manželem Václavem ve stánkovém prodeji. Oba popírali, že by s Volfovými podvody měli něco společného. Pomáhali mu jen z lásky k bližnímu! Policie si o tom myslela své, chyběl však klíčový svědek – sám Volf. Teď měli kriminalisté „aspoň“ jeho tělo, svázané do kozelce a s roztržitou lebku...

Jaký byl Volfův konec? Protože nevědomost mívá často milosrdnou tvář, vytáhlý a vousatý chlapík, ne nepodobný obstarožnímu zálesákovi, tančil klátivě na parketu rychnovského hotelu ještě v poslední den svého života. Netušil, že mu jeho dobrodinci nasypali do piva červený prášek, který ho měl údajně spolehlivě otrávit a stejně spolehlivě z jeho těla zmizet. Už dávno uply-

nlula hodina, po které měl jed začít účinkovat, nicméně trsající a popíjející Volf v nejmenším neumdlěl.

Františka s Václavem pochopili, že to budou muset udělat natvrdo. Tlustý spolu s dvěma mladistvými příbuznými vylákali Volfa na noční projížďku. Projeli lesem a na polní cestě poblíž smetiště předstíral

Tlustý poruchu vozu a vyzval trio spulucestujících, aby mu pomohli roztláčit auto. Volf se ale brzy na to dočkal rány tomfou do hlavy. Začal utíkat do polí, ale oba mladí kluci ho dostihli, srazili k zemi a počkali, až k nim doběhne Tlustý. Tomfa tak ještě několikrát dopadla na Volfovu hlavu... Mrtvé tělo svázali do „transportní“ polohy, přemístili do kufru auta a odvezli do lesa poblíž Anenské Studánky, kde je zaházeli větvemi ze stromu. Asi po půldruhém měsíci se k mrtvole vrátili Tlustý s jedním z mladíků a zakopali ji do země... V lednu 1995, krátce po ztotožnění Volfových ostatků, byli manželé Tlustí a další jejich příbuzní obviněni z vraždy koníka Volfa, nejvyšší trest 14 roků nepodmíněně postihl Václava Tlustého.

VRAH S PISTOLÍ A KUŠÍ

Zmíňme stručně ještě jeden případ. V květnu 1993 si všimli lidé v lesích na moravsko-slovenském pomezí, že se v lese u Hovjackého potoka slétá nápadné množství havranů... Ležela tam mrtvola zastřeleného muže bez dokladů, ve kterém byl později ztotožněn mladík z Prahy.

Zdůrazněme body společné pro většinu kauz s odstraněnými fakturanty:

1) Robert Paleček začal operovat s živnostenským listem pro předmět podnikání Koupě zboží za účelem jeho dalšího prodeje a prodej. Z Prahy se přemísťuje na severní Moravu, bydlí po hotelích a různých ubytovnách.

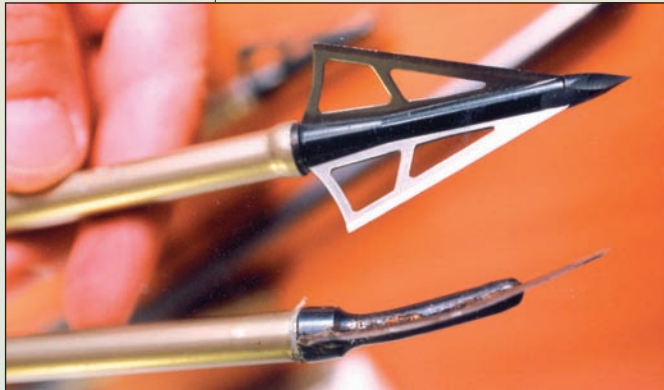
2) Odebrané zboží na faktury neplatí, brzy jdou dluhy do milionů.

3) Z výpovědi svědků vyplývá, že bílý kůň nesjednával obchody sám, ale že ho vždy někdo doprovázel. V Palečkově případě se jednalo o několik mužů, stopy vedly k dvěma pražským taxikářům a majiteli ostravské restaurace Clasic.

4) Z Palečka se stavá známá falešná karta, o jeho podvodech už píší noviny, začíná útek před zákonem, to jest nové

a nové úkryty. Jeho přátelé jsou čím dál nervo-
znější...

5) Takže likvidace? Ano, likvidace. Nikdo z party spoluvníků není rozený násilník, v Palečkově případě vstupuje proto na scénu Jiří Černík, muž zápasnické postavy. Má ideu odstranit bílého koně ze zálohy – kuší! Nešlo o bláznivý nápad, 24 gramů vážící šíp, vystřelený z lovecké kuše, dosahuje počáteční rychlosti 73 metrů za vteřinu a v důsledku své letové energie může při zásahu životně důležitých orgánů usmrtit člověka ještě na vzdálenost 100 metrů... 1. května 1993 převázejí přátelé Palečka údajně do nového úkrytu kdesi na chatě, na smluveném místě už čekal najatý vrah s kuší. Ale Černík nebyl zkušený ani

Hrot šípu, kterým měl být výstřelem z lovecké kuše usmrčen nepohodlný fakturant

přesný, nakonec stejně došlo na perkusní revolver...

6) Co s mrtvolou? Někdy bývá ukrytí důmyslné a k nálezu mrtvolky dojde s odstupem měsíců, jindy... Doslova odhozenou mrtvolu v Hovjackém potoku objeví lidé už 7. května. Ztotožnění mrtvolky hledaného bílého koně je signálem k zátahu na pasáčky. 14. května si rezervuje celý Clasic uzavřená společnost, vypadá to na dobrý kšeft... Zákazníci jsou přesní. Krátce po vstupu se ale v jejich rukou objeví zbraně: „Policie! Nehýbejte se!“

7) Fáze dokazování není jednoduchá, každý z obviněných má svou vyvíňovací verzi. Ale ve výpovědích čtyř lidí je tolik mezer, že si časem udělá policie i soudy jasno. Nejvyšší trest čekal na Černíka, to jest 19 let vězení, ostatní muži slyšeli pravomocné verdikty ve výši 13,5 až 14,5 roku vězení.

Dodejme ještě, že fenoménem fakturantů se zabývala i mezinárodní soudně-psychiatrická konference v Brně v říjnu 1997. Přednáška se jmenovala Osobnost pachatelů specifické trestné činnosti, tzv. „bílých koní“. Za zmínku jistě stojí citovaná odpověď muže, který si řadu fakturantů najal a jednoho z nich zavraždil. Na otázku znalce, jestli jeho výběru předcházela nějaká psychologická „analýza“, odpověděl: „To jsem poznal za pár minut, jestli ten člověk připadá v úvahu, jinak jsem šel od toho.“ Jak jednoduché... Ovšem dohledat hroby všech záhadně zmizelých bílých koníků, dopídit se jejich osudů a konců, je úkol zcela nemožný.

Viktorín ŠULC
Foto archiv autora